

KARINIO DALINIO VYSTYMAS ŠIAULIŲ REGIONE

Investicijų projektas

2018-09-22

TURINYS

SANTRAUKA	3
NAUDOJAMOS SĄVOKOS.....	5
PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS	6
LENTELIŲ SĄRAŠAS	6
1. PROJEKTO KONTEKSTAS	8
1.1. Paslaugos pasiūla ir paklausa	8
1.2. Teisinė aplinka	15
1.3. Sprendžiamos problemos ir jų atsiradimo priežastys	17
2. PROJEKTO TURINYS.....	18
2.1. Projekto tikslas ir uždaviniai	18
2.2. Projekto sąsajos su kitais projektais	18
2.3. Projekto tikslinės grupės ir ribos	19
2.4. Projekto organizacija	20
2.5. Projekto siekiami rezultatai.....	21
3. GALIMYBĖS IR ALTERNATYVOS	23
3.1. Esama situacija.....	23
3.1.1. 2017-2018 m. atlikti parengiamieji veiksmai	23
3.1.2. LK infrastruktūra Šiaulių mieste, Pakruojo g.	26
3.1.3. LK infrastruktūra Šiaulių rajone, Zapalskių kaime, Kairių seniūnijoje	30
3.2. Galimos projekto veiklos	31
3.3. Veiklų vertinimo kriterijai.....	33
3.4. Trumpasis veiklų sąrašas ir projekto įgyvendinimo alternatyvų aprašymas	35
3.5. Analizės metodo pasirinkimas	37
4. FINANSINĖ ANALIZĖ.....	38
4.1. Projekto ataskaitinis laikotarpis	38
4.2. Finansinė diskonto norma	38
4.3. Projekto lėšų srautai.....	38
4.3.1. Kariuomenės infrastruktūros plėtra Šiaulių miesto teritorijoje (alternatyva Nr. I) ...	38
4.3.2. Kariuomenės infrastruktūros plėtra Šiaulių rajono teritorijoje (alternatyva Nr. II) ...	46
4.4. Finansiniai rodikliai	50
5. EKONOMINĖ ANALIZĖ	52
5.1. Rinkos kainų pavertimas į ekonomines	52
5.2. Socialinė diskonto norma	52
5.3. Išorinio poveikio įvertinimas.....	53
5.3.1. Poveikio komponentai	53
5.3.2. Poveikio mastas	53
5.4. Ekonominiai rodikliai	61
5.5. Optimalios alternatyvos parinkimas	61
6. JAUTRUMAS IR RIZIKOS	62
6.1. Jautrumo analizė	62
6.2. Scenarijų analizė	65
6.3. Kintamųjų tikimybės	66
6.4. Rizikų vertinimas	67
6.5. Rizikos priimtumas	70
6.6. Rizikų valdymo veiksmai	72
7. RIZIKŲ MATRICA.....	75
8. VIEŠOJO IR PRIVATAUS SEKTORIŲ PARTNERYSTĖS PROJEKTO RODIKLIAI	82
8.1. Maksimalūs viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai	82
8.2. Maksimalūs viešojo subjekto mokėjimai privačiam subjektui	82
8.3. Prisiimami viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai.....	83

8.4.	VPSP projekto vertė	86
8.5.	Tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse	86
8.6.	Nominalių VPSP finansinių rodiklių reikšmių apskaičiavimas.....	86
8.7.	Apibendrinta VPSP finansinių rodiklių informacija	86
9.	PROJEKTO VYKDYMO PLANAS.....	89
9.1.	Projekto etapai ir trukmė	89
9.2.	Projekto vieta	89
9.3.	Projekto komanda	89
9.4.	Projekto prielaidos ir tęstinumas.....	89
	IŠVADOS	91
	1 priedas. LK valdomų sklypų Pakruojo g. ir K. Jankausko g. planai	92
	2 priedas. Rizikų vertinimo metodika	97
	3 priedas. Alternatyvų socialinės-ekonominės naudos vertinimas.....	106
	4 priedas. Investicijų projekto duomenų suvestinė.....	108

SANTRAUKA

Projekto kontekstas. IP nagrinėjamos viešosioms paslaugoms ypatingą aktualumą suteikia auganti Rusijos Federacijos karinė galia ir sprendimai ją naudoti, pažeidžiant tarptautines normas ir įsipareigojimus, kuriais grindžiama saugumo architektūra Europoje. Lietuvos Respublika yra Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) visateisė narė nuo 2004 m., kas nulemia pareigą kasmet skirti 2 % nuo BVP gynybos tikslams iki 2024 metų. Nuolatinių gyventojų skaičius mažėjo kiekvienais Lietuvos Respublikos narystės NATO metais, o per 2004-2018 m. laikotarpį gyventojų sumažėjo 17,34%, tačiau Lietuvos Respublikos BVP ne tik išlieka tame pačiame lygyje, bet ir auga (per 2004-2017 m. laikotarpį Lietuvos Respublikos BVP išaugo 2,3 karto). Lietuvos Respublikos ginkluotųjų pajėgų pagrindinė sudedamoji dalis yra kariuomenė, kurią sudaro kariuomenės pajėgos, junginiai, daliniai ir kiti kariniai vienetai. Iki 2024 metų iš esmės padidės profesinės karo tarnybos karių skaičius, o 2021-2022 metais planuojamas dar didesnis profesinės karo tarnybos karių skaičiaus padidėjimas (iki 19.000 karių). Kariuomenės vienetų nuolatinės dislokacijos vietoms reikalingi specialiai pritaikyti pastatų bei kitų infrastruktūros vienetų kompleksai (kareivinės, valgyklos, sandėliai, rikiuotės aikštės, sandėliai, štabai, degalinės), o kariuomenės teikiamas aukščiau apibūdintas viešąsias paslaugas gali teikti tik krašto apsaugos sistemos institucijos bei ginkluotosios pajėgos, todėl privatus juridiniai asmenys šios paslaugos vidaus rinkoje teikti negali. Lietuvos kariuomenės teikiamoms paslaugoms įtaką turi socialinės-ekonominės, demografinės, taip pat technologinės tendencijos. Identifikuotos problemos apima nepakankamus kovinius pajėgumus Lietuvos Respublikos suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimui ir gynimui bei ribotą prisidėjimą prie tarptautinio saugumo ir stabilumo užtikrinimo. Kaip pagrindinė spręstina problema yra identifikuojamas esamos karinės infrastruktūros nepakankamumas aptarnauti visus numatytus kovinius vienetus.

Projekto turinys. Projekto tikslas - padidinti Lietuvos Respublikos kovinius pajėgumus Lietuvos Respublikos suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimui ir gynimui, projekto uždavinys – užtikrinti fizinę infrastruktūrą plečiamų Lietuvos Respublikos kovinių pajėgumų nuolatiniui dislokavimui. Numatomas projekto vykdytojas – KAM, numatomas projekto partneris – LK. Numatoma projekto trukmė – dveji metai, per kuriuos numatoma atnaujinti bei sukurti infrastruktūrą nuolatiniui kovinio dalinio dislokavimui.

Projekto galimybės ir alternatyvos. Rengiant projektą, išnagrinėtos galimos veiklos ir alternatyvos, kurios sudarytų sąlygas pasiekti projekto tikslą ir uždavinį. Kokybinio požiūriu įvertintos 6 galimos veiklos. Iš jų 5 veiklos priskirtos trumpajam veiklų sąrašui, o dvi alternatyvos įvertintos finansiniu bei socialiniu ekonominiu požiūriu. Taikyti kokybinio vertinimo kriterijai yra šie: aktualumas turimų poreikių kontekste, pagrįstumas, poveikis valstybės biudžetui, rezultato pasiekimo greitis, atitiktis strateginiams dokumentams. Pagrindiniai finansiniai bei ekonominiai rodikliai yra grynoji dabartinė vertė (finansinė/ekonominė).

Finansinė analizė. Rengiant investicijų projektą, taikytas 15 metų projekto ataskaitinis laikotarpis, 4,0 % reali finansinė diskonto norma. Pagrindiniai optimalios alternatyvos finansiniai duomenys pateikiami žemiau:

Finansinis srautas		GDV, Eur	Suma, Eur
A.	Alternatyvos investicijos, iš viso	38.898.548	43.498.650
A.3.	Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	33.686.839	35.939.315
A.4.	Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	1.185.477	1.282.212
A.6.	Projekto administravimas ir vykdymas	119.206	126.476
A.8.	Reinvesticijos	3.907.027	6.150.647
B.	Investicijų likutinė vertė	14.859.660	26.761.408
D.	Veiklos ir finansinės išlaidos, iš viso	15.187.023	21.424.843
D.1.	Veiklos išlaidos	15.187.023	21.424.843
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos	890.173	1.293.435
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos	3.392.659	4.777.206
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	1.235.209	1.739.299
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	6.517.094	9.176.726
D.1.6.	Kitos išlaidos	3.151.889	4.438.178

Finansinis srautas		GDV, Eur	Suma, Eur
F.	Grynosios pajamos	-19.094.050	-27.575.490
G.	Finansavimas, iš viso	54.085.573	64.923.495
G.2.	Nuosavos lėšos	54.085.573	64.923.495
G.2.1.	Viešosios lėšos (valstybės, savivaldybės biudžetai, kiti viešųjų lėšų šaltiniai)	54.085.573	64.923.495

Finansinis rodiklis	Rodiklio reikšmė
Finansinė grynoji dabartinė vertė investicijoms - FGDV(I)	-39.225.913
Finansinė vidinė grąžos norma investicijoms - FVGN(I)	-9,58%
Finansinė modifikuota vidinė grąžos norma investicijoms - FMVGN(I)	-4,88%
Finansinis naudos ir išlaidų santykis - FNIS	0,00
Finansinis gyvybingumas (realiųjų išraiška)	Taip
Finansinė grynoji dabartinė vertė kapitalui - FGDV(K)	-39.225.913
Finansinė vidinė grąžos norma kapitalui - FVGN(K)	-9,58%
Finansinė modifikuota vidinė grąžos norma kapitalui - FMVGN(K)	-4,88%

Ekonominė analizė. Rengiant IP, taikyta 5 % socialinė diskonto norma, naudoti interneto svetainėje www.ppplietuva.lt paskelbti konversijos koeficientai krašto apsaugos ekonominės veiklos sektoriui, kiekybiškai įvertinta socialinė-ekonominė nauda (statistinio gyvenimo vertės, pagerinto saugumo ir gyvenimo kokybės komponentai). Pasirinkta alternatyva „Kariuomenės infrastruktūros plėtra Šiaulių miesto teritorijoje“. Pagrindiniai optimalios alternatyvos ekonominiai rodikliai pateikiami žemiau:

Ekonominis rodiklis	Rodiklio reikšmė
Ekonominė grynoji dabartinė vertė - EGDV	78.246.501
Ekonominė vidinė grąžos norma - EVGN	31,84%
Ekonominės naudos ir išlaidų santykis - ENIS	3,50

Jautrumas ir rizikos. Rengiant IP, atlikta jautrumo ir scenarijų analizė. Kaip kritinis kintamasis yra identifikuota investicijų likutinė vertė. Visiems tiesioginiams kintamiesiems apskaičiuoti lūžio taškai, taip pat atliktas rizikos priimtumo vertinimas, parinkti aktyvūs rizikų valdymo veiksmai, leidžiantys sumažinti rizikų veiksmų pasireiškimo tikimybę/poveikį.

Viešojo ir privataus sektorių partnerystės projekto rodikliai. Rengiant IP, apskaičiuoti pagrindiniai VPSP projekto rodikliai:

VPSP finansinis rodiklis	GDV	Realioji reikšmė	Nominali reikšmė
Maksimalūs viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai PP	55.755.624	77.630.860	92.675.576
Maksimalūs Viešojo subjekto mokėjimai Privačiam subjektui	54.541.226	76.231.847	91.159.495
Prisiimami viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai PP	1.214.399	1.399.013	1.516.081
PP vertė	45.075.393	63.001.526	75.338.426
Tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse	36.752.447	41.953.534	45.325.820

Vykdymo planas. Numatyta projekto trukmė – dveji metai (2020 m. – 2021 m.). Numatytos šios veiklos:

Eil. Nr.	Projekto veiklos
1.1.1.	Naujų pastatų statyba žemės sklypuose Nr. 4400-4493-0954, Nr. 4400-4493-2192, Nr. 4400-4493-1119, Nr. 2901-0005-0435 ir Nr. 4400-4941-6526
1.1.2.	Esamų pastatų griovimas žemės sklype Nr. 2901-0005-0435
1.1.3.	Esamų pastatų rekonstrukcija žemės sklype Nr. 2901-0005-0435

Projekto darbų atlikimo fizinė vieta yra Šiaulių miesto savivaldybė, Šiaulių miestas. Įgyvendinus projekto veiklas, projekto tęstinumą užtikrins KAM bei LK. Be to, atnaujinto ir naujai sukurto nekilnojamojo turto valdymui ir priežiūrai numatoma pasitelkti privatų partnerį viešosios ir privačiosios partnerystės sutarties (valdžios ir privataus sektorių partnerystės) pagrindu.

NAUDOJAMOS SĄVOKOS

IP – Investicijų projektas

IP metodika – Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir / ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodika, patvirtinta viešosios įstaigos Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus 2014 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 2014/8-337 (2016 m. gruodžio 1 d. įsakymo Nr. 2016/8-225 redakcija)

SE metodika – Metodikos ir modelio, skirto įvertinti investicijų, finansuojamų Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir Lietuvos Respublikos nacionalinio biudžeto lėšomis, socialinį-ekonominį poveikį, sukūrimo galutinė ataskaita, paskelbta interneto svetainėje <http://www.ppplietuva.lt/teisine-metodine-informacija/metodiniai-dokumentai/>

ES SP – Europos Sąjungos struktūrinė parama

Kokybės metodika – Optimalios projekto įgyvendinimo alternatyvos pasirinkimo kokybės vertinimo metodika, patvirtinta 2014 m. spalio 13 d. 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos valdymo komiteto posėdžio sprendimu Nr. 35 (kartu su vėlesniais pakeitimais)

Pagrindinis reglamentas – Europos Parlamento ir Tarybos 2013 m. gruodžio 17 d. reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos

socialiniam fondui, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006

Deleguotasis reglamentas – Europos Komisijos 2014 m. kovo 3 d. deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 480/2014, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondai ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos

GDV – grynoji dabartinė vertė

EGDV – ekonominė grynoji dabartinė vertė

FGDV – finansinė grynoji dabartinė vertė

LK – Lietuvos kariuomenė

KAM – Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija

MARGIRIS – Mechanizuotosios pėstininkų brigados „Žemaitija“ Kunigaikščio Margirio pėstininkų batalionas

PVM – pridėtinės vertės mokestis

BVP – bendrasis vidaus produktas

VPSP – viešojo ir privataus sektorių partnerystė

SNA – sąnaudų ir naudos analizė

PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

Paveikslas 1.1. NATO valstybių išlaidos gynybai 2018 m. (% nuo BVP).....	9
Paveikslas 1.2. Lietuvos Respublikos nuolatinių gyventojų skaičius mėnesio pradžioje	10
Paveikslas 1.3. Lietuvos Respublikos nominalus BVP vienam gyventojui bei jo kitimas, Eur/%	11
Paveikslas 1.4. Lietuvos kariuomenės principinė struktūra 2019 metais.....	12
Paveikslas 2.1. Konteinerinė laikina infrastruktūra.....	18
Paveikslas 2.2. KAM struktūra.....	21
Paveikslas 3.1. Nekilnojamo turto išdėstymas žemės sklype Nr. 2901/0005:435	27
Paveikslas 3.2. Kultūros vertybėmis pripažinti LK pastatai Pakruojo g. 49, Šiauliai	28
Paveikslas 3.3. Pastato - bendrabučio (Eil. Nr. 1) būklė 2018 m. rugpjūčio mėn.	28
Paveikslas 3.4. Pastato - bendrabučio (Eil. Nr. 2) būklė 2018 m. rugpjūčio mėn.	29
Paveikslas 3.5. Pastatas - bendrabutis (Eil. Nr. 2) ir pastatas - kareivinės (Eil. Nr. 6).....	29
Paveikslas 5.1. Lietuvos Respublikos valstybės sienos.....	54
Paveikslas 6.1. Rizikos priimtumo įvertinimas (grafinė išraiška).....	71
Paveikslas 8.1. Maksimalių viešojo sektoriaus turtinių įsipareigojimų sandara.....	82

LENTELIŲ SĄRAŠAS

Lentelė 1.1. Lietuvos Respublikos išlaidos gynybai (mln. EUR).....	10
Lentelė 1.2. Lietuvos Respublikos kariuomenės ribiniai karių skaičiai	13
Lentelė 1.3. Lietuvos Respublikos gyventojų skaičiaus prognozės 2020-2050 m. laikotarpiui ..	14
Lentelė 1.4. Lietuvos Respublikos gyventojų skaičiaus prognozė 2018-2034 m. laikotarpiui	14
Lentelė 1.5. Numatomas MARGIRIS karių skaičius 2018-2034 m.	15
Lentelė 1.6. IP problemos, jų priežastys bei galimos pasekmės	17
Lentelė 2.1. Pagrindiniai pareiškėjo duomenys.....	20
Lentelė 2.2. IP problemos, jų priežastys bei siejami minimalūs rezultatai	22
Lentelė 3.1. Galimų nuolatinės dislokacijos vietų įvertinimas.....	25
Lentelė 3.2. Duomenys apie LK valdomus žemės sklypus Šiaulių mieste	26
Lentelė 3.3. Duomenys apie žemės sklype Nr. 2901/0005:435 esantį nekilnojamąjį turtą.....	27
Lentelė 3.4. Duomenys apie LK žemės sklypą Zapalskių kaime.....	30
Lentelė 3.5. Duomenys apie žemės sklype Nr. 9180-0005-0036 esančius statinius	30
Lentelė 3.6. Galimos projekto veiklos ir jų sąsajos.....	32
Lentelė 3.7. Galimų projekto veiklų vertinimo kriterijai	33
Lentelė 3.8. Galimų projekto veiklų vertinimas.....	34
Lentelė 3.9. Projekto trumpojo veiklų sąrašo veiklos	35
Lentelė 3.10. Projekto trumpojo veiklų sąrašo priskyrimas alternatyvoms	36
Lentelė 4.1. Alternatyvos Nr. I veiklų sąrašas	39
Lentelė 4.2. Alternatyvos Nr. I veiklos Nr. 1.1.1. investicijų suma	40
Lentelė 4.3. Metinis bruto darbo užmokestis.....	42
Lentelė 4.4. Alternatyvos Nr. I veiklų investicijų suma	43
Lentelė 4.5. Alternatyvos Nr. I investicijų likutinė vertė	43
Lentelė 4.6. Trijų asmenų metinis bruto darbo užmokestis	45
Lentelė 4.7. Alternatyvos Nr. I veiklos išlaidos (pagal IP skaičiuoklės biudžeto eilutes)	46
Lentelė 4.8. Alternatyvos Nr. II veiklų sąrašas	46
Lentelė 4.9. Alternatyvos Nr. II veiklų investicijų suma	47
Lentelė 4.10. Alternatyvos Nr. II veiklos Nr. 1.1.4. investicijų suma	48
Lentelė 4.11. Alternatyvos Nr. II veiklos išlaidos (pagal IP skaičiuoklės biudžeto eilutes)	50
Lentelė 4.12. Nagrinėjamų alternatyvų finansiniai rodikliai.....	50
Lentelė 5.1. Finansinių srautų konversijos koeficientai (krašto apsaugos sektoriui)	52
Lentelė 5.2. Ekonominės naudos komponentai	53
Lentelė 5.3. Karinių konfliktų civilių aukos	55
Lentelė 5.4. Naudos „Statistinio gyvenimo vertė“ įvertis	56
Lentelė 5.5. Nusikalstamos veikos Šiaulių miesto savivaldybėje	57
Lentelė 5.6. Nusikalstamos veikos Šiaulių rajono savivaldybėje	57

Lentelė 5.7. Naudos „Pagerintas saugumas ir gyvenimo kokybė“ įvertis (alternatyva Nr. I)	59
Lentelė 5.8. Naudos „Pagerintas saugumas ir gyvenimo kokybė“ įvertis (alternatyva Nr. II)	60
Lentelė 5.9. Ekonominiai rodikliai	61
Lentelė 6.1. Optimalios alternatyvos jautrumas FGDV(I) atžvilgiu	63
Lentelė 6.2. Optimalios alternatyvos jautrumas FVGN(I) atžvilgiu	63
Lentelė 6.3. Optimalios alternatyvos jautrumas EGDV atžvilgiu.....	63
Lentelė 6.4. Optimalios alternatyvos jautrumas EVGN atžvilgiu.....	64
Lentelė 6.5. Lūžio taškai.....	65
Lentelė 6.6. Scenarijų analizė	66
Lentelė 6.7. Tikimybių skirstinių ir jų parametrų priskyrimas	66
Lentelė 6.8. Rizikų įverčiai.....	67
Lentelė 6.9. Rizikų grupių įverčiai (pagal grupes)	68
Lentelė 6.10. Rizikų grupių įverčiai (pagal metus)	69
Lentelė 6.11. Rizikos priimtumo įvertinimas	70
Lentelė 6.12. Projektavimo rizikų veiksniai	72
Lentelė 6.13. Įsigyjamų (atliekamų) rangos darbų kokybės rizikų veiksniai.....	72
Lentelė 6.14. Finansavimo prieinamumo rizikų veiksniai	73
Lentelė 6.15. Teikiamų paslaugų rizikų veiksniai	73
Lentelė 6.16. Turto likutinės vertės rizikų veiksniai	74
Lentelė 7.1. Rizikų matrica	75
Lentelė 8.1. VPSP projekto rodiklių apskaičiavimas	84
Lentelė 8.2. VPSP finansinių rodiklių reikšmės.....	86
Lentelė 8.3. Tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse.....	87
Lentelė 8.4. Nominalių VPSP finansinių rodiklių skaičiavimas	88
Lentelė 9.1. Projekto vykdymo planas	89

1. PROJEKTO KONTEKSTAS

Šioje dalyje yra analizuojama aktualių viešųjų paslaugų socialinė-ekonominė aplinka, teisinė aplinka, taip pat identifikuojamos spręstinos problemos bei jų atsiradimo priežastys.

1.1. Paslaugos pasiūla ir paklausa

Šiame skyriuje yra apibūdinama viešosios paslaugos, kuriai teikti ar kurios kokybei gerinti skirtas IP, socialinė, ekonominė ir institucinė aplinka, pagrindiniai socialiniai-ekonominiai reiškiniai ir prielaidos, formuojantys IP poreikį, jų tendencijos IP įgyvendinimo perspektyvoje, išanalizuojama viešosios paslaugos paklausa ir pasiūla (glaustai analizuojama tik susijusi sektoriaus, regiono ir nacionalinė aplinka).

Lietuvos Respublika yra viena iš 195 suverenių pasaulio valstybių, iš kurių 193 valstybės yra Jungtinių Tautų organizacijos narės¹ ir dvi valstybės, kurios turi stebėtojų teises (Šventasis Sostas ir Palestina). Pagrindiniai kiekvienos valstybės požymiai yra tauta (piliečiai, pavaldiniai), teritorija (sausuma, oro erdvė, žemės gelmės, teritoriniai vandenys), valstybinė valdžia bei suverenitetas. Viena iš labiausiai paplitusių formų užtikrinti tautos ir teritorijos, tai yra kertinių valstybės elementų, apsaugą bei priežiūrą yra specialių valstybės valdžios institucijų, skirtų vykdyti kovos, gelbėjimo, taip pat kitus veiksmus karo ir nepaprastųjų padėčių atveju, kitaip tariant, ginkluotųjų pajėgų, formavimas. 2017 m. tik apie 11 % pasaulio valstybių neturi ginkluotųjų pajėgų (pvz., Dominikos Respublika, Grenada, Palau, Tuvalu, Panama, Islandija, kt.), tuo tarpu kitos valstybės tokias institucijas turi.

1918 m. lapkričio 23 d. Ministras Pirmininkas A. Voldemaras pasirašė įsakymą Nr. 1, kuriuo buvo įkurta Apsaugos Taryba ir įsakyta pradėti formuoti pirmąjį Lietuvos kariuomenės pulką. Nuo šios dienos pradėta oficialiai kurti Lietuvos kariuomenė. 1919–1920 m. dar kuriamai Lietuvos kariuomenei jau teko kautis su trimis priešiškomis kariuomenėmis dėl Lietuvos laisvės ir teritorijos vientisumo išsaugojimo. Lietuvai teko atremti bolševikinės Rusijos puolimą, vėliau bermontininkų priešiškus karinius veiksmus ir lenkų siekius prisijungti Lietuvos teritoriją prie atkuriamos Lenkijos valstybės. 1922 m. Lietuvos kariuomenė nebuvo ženkliai mažinama (nuolatiniai konfliktai prie demarkacinės linijos su Lenkija galėjo vėl virsti karu), ją sudarė 13 pėstininkų, 3 kavalerijos, 4 artilerijos pulkai, 3 artilerijos divizionai, 7 atskirieji pėstininkų batalionai, karo aviacijos dalinys, šarvuotųjų rinktinė, inžinerijos batalionas, ryšių, geležinkelio ir automobilių batalionai, pasienio apsaugos dalys, iš viso 52 963 kariai. 1922–1924 m. kariuomenė pradėta pertvarkyti taikos meto sąlygomis, ją sumažinus, pasienio apsaugą perdavus policijai liko 9 pėstininkų pulkai, 4 artilerijos ir 2 kavalerijos pulkai.

Paskelbus nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimą (1990 m. kovo 11 d.), vienas iš pagrindinių veiksmų buvo perimti iš SSRS KGB kariuomenės sienų kontrolę, pasiekti, kad iš nepriklausomos valstybės teritorijos būtų kuo greičiau išvesta okupacinė kariuomenė, ir būtų sukurta Lietuvos kariuomenė. Lietuvos Respublikos ginkluotosios pajėgos buvo baigtos kurti 1992 m. lapkričio 19 d., priėmus Lietuvos Respublikos kariuomenės atkūrimo aktą².

Šiuo metu Lietuvos kariuomenės misija yra saugoti ir ginti Lietuvos valstybę, jos teritorinį vientisumą ir šalies interesus, prisidėti prie regioninio ir tarptautinio saugumo bei stabilumo užtikrinimo, o pagrindinės vertybės yra patriotizmas, ištikimybė, pasiaukojimas, sąžiningumas, drąsa, pagarba, garbė ir principingumas. Remiantis Lietuvos kariuomenės vizija, 2025 metais Lietuvos kariuomenė turi būti pajėgi užtikrinti sėkmingą atgrasymą ir valstybės ginkluotą gynybą veikdama savarankiškai ir su sąjungininkais, taip pat gebėti vykdyti plataus masto karines operacijas Lietuvoje ir už jos ribų.

Taigi, pagrindinės šio IP kontekste aktualios viešosios paslaugos yra Lietuvos Respublikos suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimas ir gynimas, taip pat prisidėjimas prie tarptautinio saugumo ir stabilumo užtikrinimo. Šių viešųjų paslaugų paskirtis yra užtikrinti pačios valstybės egzistavimą ir tinkamą funkcionavimą. Šioms viešosioms paslaugoms ypatingą aktualumą suteikia Rusijos Federacijos karinė galia ir sprendimai ją naudoti, pažeidžiant tarptautines normas ir įsipareigojimus, kuriais grindžiama saugumo architektūra Europoje. Prie Lietuvos ir kitų regiono šalių sienų sutelkta moderni Rusijos Federacijos karinė ginkluotė, reguliariai vykdomi skaidrumo stokoiantys netikėti kovinės parengties patikrinimai ir augantis karinis aktyvumas kelia įtampą

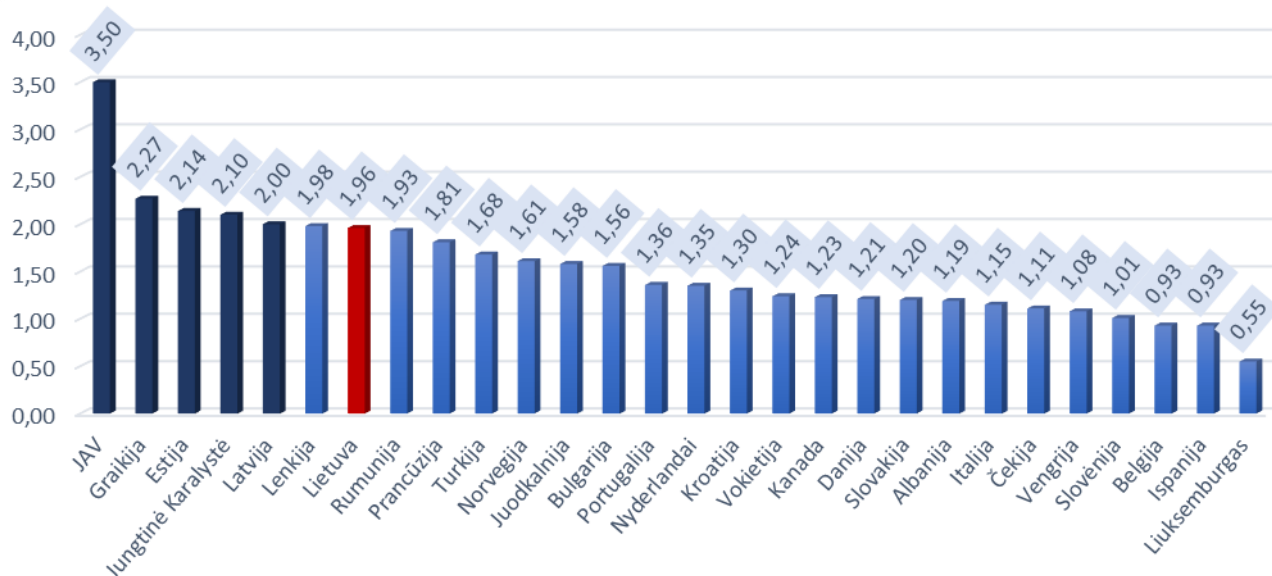
¹ <http://www.un.org/en/member-states/>

² <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.3725524BA680>

Baltijos jūros regiono valstybėse ir sudaro prielaidas įvairiems kariniams incidentams kilti. Rusijos Federacijos gebėjimas kompleksiškai naudoti civilines ir karines priemones, vykdyti užmaskuotas karines operacijas keičia Baltijos jūros regiono valstybių gynybos planavimo prielaidas. Be to, Lietuvos kariuomenės teikiamų viešųjų paslaugų aktualumą didina ir kiti pavojai bei grėsmės: konvencinės karinės grėsmės, nereguliarios ginkluotos formuotės, regioninės krizės, informacinės atakos, kitų valstybių žvalgybos tarnybų veiklą, kibernetinės atakos, energetinio saugumo iššūkiai, terorizmas, gamtinės katastrofos, pramoninės avarijos.

Lietuvos Respublika yra Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) visateisė narė nuo 2004 m. kovo 29 d. Vienas iš pagrindinių NATO tikslų yra įtvirtintas sutarties 5 str.: ginkluota ataka, nukreipta prieš bet kurią NATO narę, yra laikoma nukreipta prieš visas NATO nares, ir tokiu atveju visos kitos narės įsipareigoja padėti atkurti ir palaikyti Šiaurės Atlanto teritorijos saugumą, įskaitant savo ginkluotųjų pajėgų panaudojimą. Šiuo straipsniu yra įtvirtintas vadinamasis kolektyvinės gynybos principas. Be to, Velso susitikimo deklaracijos (2014 m. rugsėjo 5 d.) 14 p.³ yra nustatyta, kad 2 % nuo BVP gynybai skiriančios valstybės-narės ir toliau vykdys šią pareigą, o mažiau, nei numatyta, skiriančios valstybės-narės sustabdys bet kokią gynybai skirtų išlaidų mažėjimą, sieks padidinti šias išlaidas, augant BVP, bei sieks įvykdyti pareigą kasmet skirti 2 % nuo BVP gynybos tikslams dešimtmečio bėgyje (tai yra iki 2024 metų). Remiantis viešai skelbiama informacija, 2018 m. pabaigoje šią pareigą įvykdys tik penkios NATO valstybės (žr. paveikslą žemiau).

Paveikslas 1.1. NATO valstybių išlaidos gynybai 2018 m. (% nuo BVP)

Duomenų šaltinis: [Defence Expenditure of NATO Countries \(2011-2018\)](https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_112964.htm)

Kartu būtina pažymėti, kad nors Lietuvos Respublikos išlaidos gynybai pastaraisiais penkiais metais nuolat auga, NATO nustatytas tikslas (2%) iki 2017 m. dar nebuvo pasiektas (žr. lentelę žemiau), o Lietuva, kaip ir kitos NATO valstybės, yra įsipareigojusios pasiekti šį tikslą iki 2024 metų (Lietuvos Respublika numato NATO nustatytą 2 % tikslą faktiškai pasiekti 2018 m.). Be to, būtina pažymėti, kad Lietuvos Respublikos gynybai skiriamos išlaidos 2013-2018 m. vidutiniškai augo 24,52 % kasmet.

³ https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_112964.htm

Lentelė 1.1. Lietuvos Respublikos išlaidos gynybai (mln. EUR)

Kalendoriniai metai	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nominaliomis kainomis	289	246	248	252	267	322	425	575	724	873
Realiomis 2010 m. kainomis	296	246	235	233	244	291	383	513	620	726
BVP dalis (%)	1,07	0,88	0,79	0,76	0,76	0,88	1,14	1,49	1,73	1,96

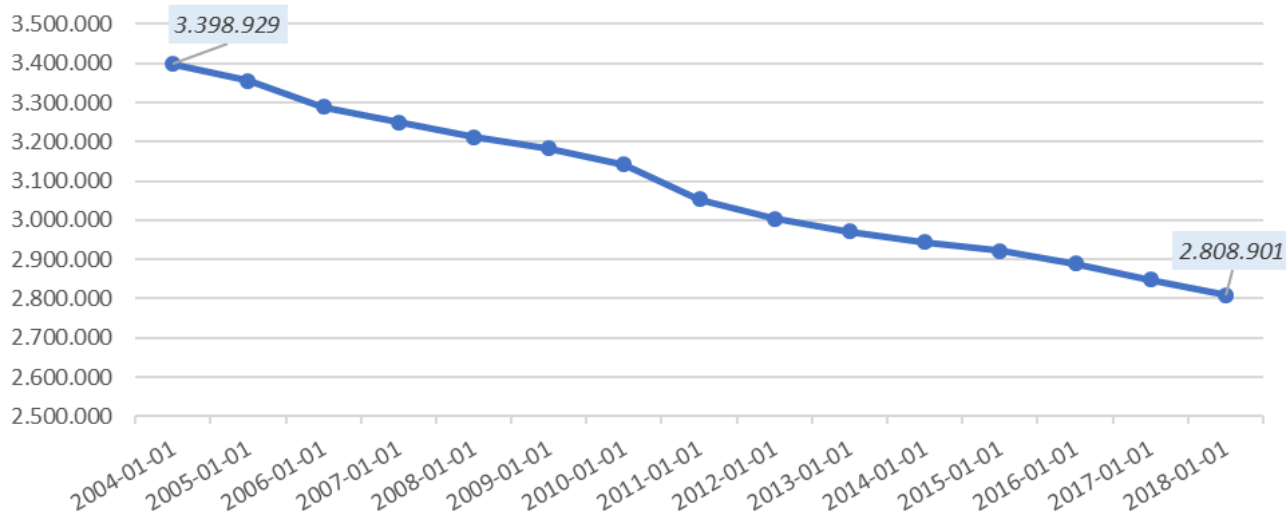
Duomenų šaltinis: [Defence Expenditure of NATO Countries \(2011-2018\)](#), [Defence Expenditure of NATO Countries \(2009-2016\)](#)

Apibūdintų viešųjų paslaugų pagrindiniai tikslai yra:

- kartu su sąjungininkais užtikrinti patikimą atgrasymą;
- nepavykus atgrasinti, savarankiškai ir kartu su sąjungininkais užtikrinti Lietuvos gynybą, o agresijos prieš bet kurią kitą NATO narę atveju – tinkamai prisidėti prie sąjungininkų gynybos;
- prisidėti prie regioninio ir tarptautinio saugumo bei stabilumo užtikrinimo;
- prisidėti prie saugumo užtikrinimo valstybėje taikos metu.

Nagrinėjamų viešųjų paslaugų vartotojai yra visi Lietuvos Respublikos gyventojai. Pabrėžtina, kad nuolatinių gyventojų skaičius mažėjo kiekvienais Lietuvos Respublikos narystės NATO metais (žr. paveikslą žemiau), o per 2004-2018 m. laikotarpį gyventojų sumažėjo 17,34%.

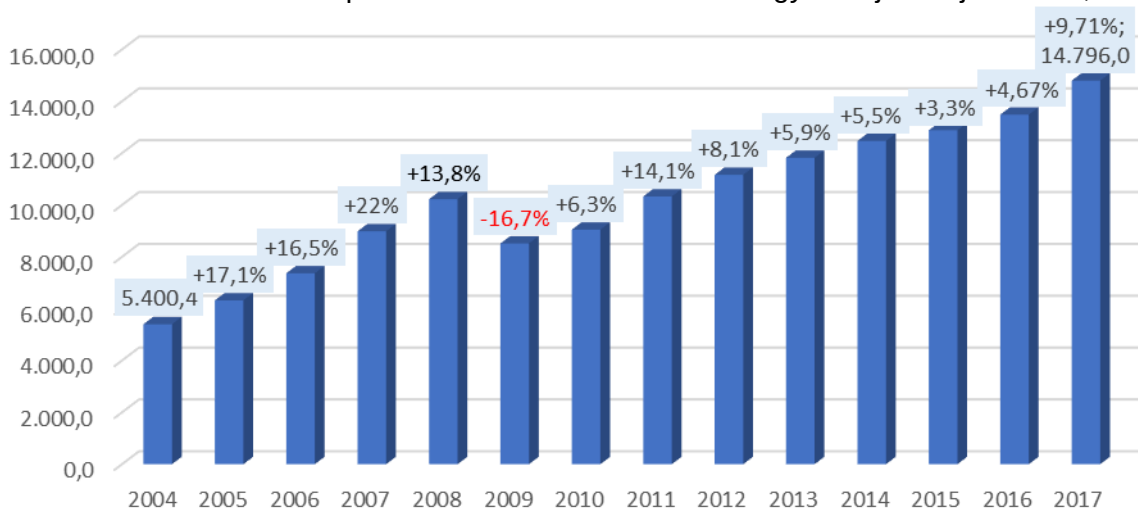
Paveikslas 1.2. Lietuvos Respublikos nuolatinių gyventojų skaičius mėnesio pradžioje

Duomenų šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

Kartu aktualu, kad nepaisant mažėjančio gyventojų skaičiaus Lietuvos Respublikos ekonomika sparčiai vystosi (žr. paveikslą žemiau), tai yra Lietuvos Respublikos BVP ne tik išlieka tame pačiame lygyje, bet ir auga (per 2004-2017 m. laikotarpį Lietuvos Respublikos BVP išaugo nuo 18.237,7 mln. EUR 2004 m. iki 41.858,0 mln. EUR 2017 m. (kas sudaro padidėjimą 2,3 karto).

Paveikslas 1.3. Lietuvos Respublikos nominalus BVP vienam gyventojui bei jo kitimas, Eur/%

Duomenų šaltinis: Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

Lietuvos Respublika turi valstybinę sieną su Latvija ir Lenkija (abi valstybės yra ES ir NATO narės), taip pat su Baltarusija ir Rusijos Federacija (Kaliningrado sritimi). Lietuvos Respublikos ir Lenkijos valstybinė siena karinėje doktrinoje yra vadinama Suvalkų koridoriumi, kuris yra vienas iš pagrindinių strateginių objektų, skiriančių Rusijos teritoriją nuo Baltarusijos teritorijos, bei yra svarbus galimas Rusijos karinės agresijos taikiny (šis scenarijus yra dažnai vertinamas tiek per pratybas, tiek analitiniuose karinės strategijos dokumentuose⁴). Esami Lietuvos Respublikos bei kitų NATO valstybių koviniai pajėgumai yra nepakankami atgrasyti Rusijos Federacijos potencialią karinę agresiją Baltijos šalių teritorijoje⁵, todėl Lietuvos Respublikai yra būtina plėtoti savo kovinius pajėgumus.

Atitinkamai, Lietuvos teritorinė gynyba yra ne tik aktuali, bet, turint omenyje geopolitinę situaciją (pvz., 2014 m. metais Rusijos Federacijos įvykdytą Krymo okupaciją, 2017 m. rugsėjo 14-20 d. vykusią pratybų „Zapad 2017“ scenarijų), taip pat ir labai svarbi valstybės suvereniteto užtikrinimui funkcija.

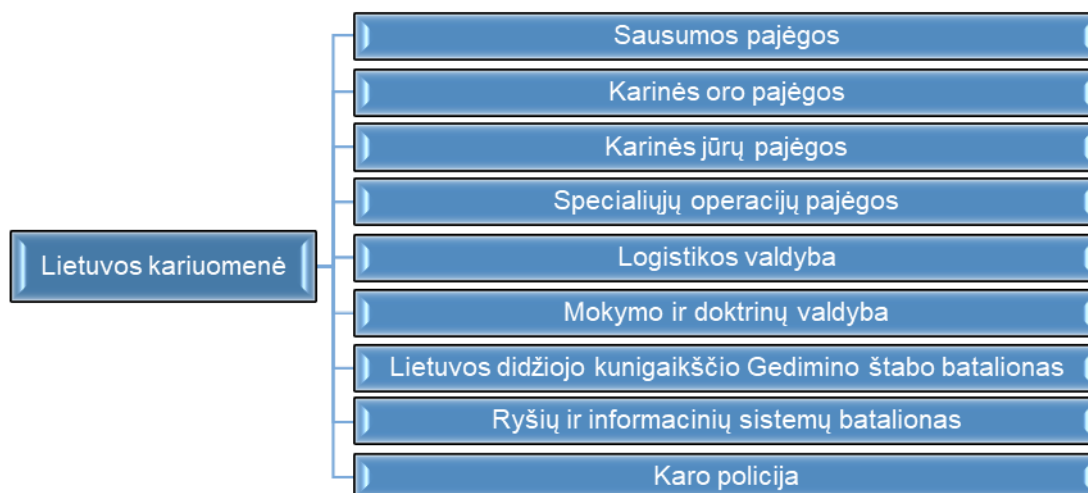
Lietuvos Respublikos ginkluotųjų pajėgų pagrindinė sudedamoji dalis yra kariuomenė, tačiau įvedus karo padėtį ar ginkluotos gynybos nuo agresijos (karo) atveju krašto apsaugos sistemai priskiriamos ir kitos ginkluotosios pajėgos, tai yra Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos, Vadovybės apsaugos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, Viešojo saugumo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos, koviniai Lietuvos šaulių sąjungos būriai ir kiti koviniai piliečių bei jų organizacijų ginkluoto pasipriešinimo (partizanų) vienetai, pavaldūs ginkluotųjų pajėgų vadovybei. Pabrėžtina, kad vyriausiasis ginkluotųjų pajėgų vadas yra Lietuvos Respublikos Prezidentas.

Krašto apsaugos sistemą sudaro Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, kariuomenė (ir, kaip minėta, kitos ginkluotosios pajėgos), Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, žvalgybos institucija, karo prievolės ir mobilizacijos bei kitos krašto apsaugos ministrui pavaldžios institucijos, krašto apsaugos reikmėms skirtos karinės teritorijos ir kiti infrastruktūros objektai, taip pat įmonės ir įstaigos, kurių steigėja yra Krašto apsaugos ministerija ar kitos krašto apsaugos sistemos institucijos.

⁴ Reinforcing deterrence on NATO's Eastern Flank: Wargaming the Defense of the Baltics. David A. Shlapak ad Michael W. Johnson. // https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR1253.html, žiūrėta 2017-11-26.

⁵ Ibid.

Paveikslas 1.4. Lietuvos kariuomenės principinė struktūra 2019 metais

Duomenų šaltinis: 2018 m. gegužės 31 d. Lietuvos Respublikos principinės kariuomenės struktūros 2019 metais, planuojamos principinės kariuomenės struktūros 2024 metais nustatymo, karių, civilinę krašto apsaugos tarnybą atliekančių statutinių valstybės tarnautojų ir kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų (išskyrus darbuotojus, gaunančius darbo užmokestį iš Europos Sąjungos struktūrinių, kitos Europos Sąjungos finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas), ribinio skaičiaus 2019 m. ir 2024 m. patvirtinimo įstatymas Nr. XIII-1210.

Kariuomenę sudaro kariuomenės pajėgos, junginiai, daliniai ir kiti kariniai vienetai. Kariuomenės pajėgų rūšys yra sausumos pajėgos (įskaitant krašto apsaugos savanorių pajėgas), karinės oro pajėgos, karinės jūrų pajėgos ir specialiųjų operacijų pajėgos. Karinėms operacijoms vykdyti yra sudaromos operacinės pajėgos, taip pat specialiosioms karinėms funkcijoms ir užduotims vykdyti gali būti sudaromi nuolatiniai junginiai ir kiti specializuoti kariuomenės vienetai.

Aktualu, kad kariuomenės suskirstymas koviniais vienetais yra būtinas, kad būtų užtikrintas sistemingas ir efektyvus kariuomenės valdymas ir jai skirtų užduočių vykdymas. Batalionas yra didžiausias nuolatinis kovinis vienetas ir mažiausias vienetas, turintis savo štabą (štabus turi visi didesni vienetai: pulkai, brigados, rinktinės, divizijos ir pan.). Batalionas paprastai būna sudarytas iš 3-5 kuopų. Įprastas pėstininkų batalionas turi 2-3 pėstininkų kuopas, sunkiosios ginkluotės kuopą arba būrį ir aprūpinimo kuopą, kurioje yra žvalgų būrys, transporto būrys, ryšių būrys ir pan. Kuopą paprastai sudaro 2-4 būriai ir valdymo grupė. Būryje yra 3 skyriai ir valdymo grupė. Pėstininkų skyriuje būna apie 8-10 karių. Skyrius yra mažiausias kovinis vienetas, tačiau taktiniais sumetimais jis dalijamas į dvi grandis, kuriose paprastai būna po 4 karius. Pats mažiausias taktinis vienetas, kuris gali vykdyti kai kurias užduotis, yra karių pora (binomas).

Atsižvelgiant į principinę kariuomenės struktūrą 2019 metais (žr. paveikslą aukščiau), sausumos pajėgas sudaro:

- 1) Sausumos pajėgų štabas,
- 2) Mechanizuotoji pėstininkų brigada „Geležinis Vilkas“ (štabas, Lietuvos didžiojo kunigaikščio Algirdo mechanizuotasis pėstininkų batalionas, Didžiosios kunigaikštienės Birutės ulonų batalionas, Kunigaikščio Vaidoto mechanizuotasis pėstininkų batalionas, Karaliaus Mindaugo husarų batalionas, Generolo Romualdo Giedraičio artilerijos batalionas, Logistikos batalionas),
- 3) Motorizuotoji pėstininkų brigada „Žemaitija“ (štabas, Lietuvos didžiojo kunigaikščio Kęstučio motorizuotasis pėstininkų batalionas, Lietuvos didžiojo kunigaikščio Butigeidžio dragūnų batalionas, **Kunigaikščio Margirio pėstininkų batalionas**, Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos batalionas),
- 4) Juozo Vitkaus inžinerijos batalionas,
- 5) Sausumos pajėgų Juozo Lukšos mokymo centras, ir
- 6) Krašto apsaugos savanorių pajėgos (štabas, Dainavos apygardos 1-oji rinktinė, Dariaus ir Girėno apygardos 2-oji rinktinė, Žemaičių apygardos 3-ioji rinktinė, Vyčio apygardos 5-oji rinktinė, Prisikėlimo apygardos 6-oji rinktinė, Didžiosios Kovos apygardos 8-oji rinktinė).

Pabrėžtina, kad 2016-2018 metais yra aktyviai plėtojamos sausumos pajėgos: 2017 m. yra įsteigtas MPB „Geležinis Vilkas“ Logistikos batalionas ir MPB „Žemaitija“ Artilerijos batalionas (2018 m. pavadinimas yra Brigados generolo Motiejaus Pečiulionio artilerijos batalionas), taip pat 2018 m. yra sukurtas MPB „Žemaitija“ Kunigaikščio Margirio pėstininkų batalionas.

Apibendrinant principinės kariuomenės struktūros bei ribinius karių skaičius 2016-2024 metais (žr. lentelę žemiau), akivaizdu, kad iki 2024 metų iš esmės padidės profesinės karo tarnybos karių skaičius, o 2021-2022 metais planuojamas dar didesnis profesinės karo tarnybos karių skaičiaus padidėjimas (iki 19.000 karių).

Lentelė 1.2. Lietuvos Respublikos kariuomenės ribiniai karių skaičiai

Kalendoriniai metai	2016	2017	2018	2019	2021	2022	2023	2024
Bendras ribinis karių skaičius	22.760	21.790	21.950	22.450	30.210	30.210	26.250	26.850
Ribinis profesinės karo tarnybos karių skaičius	10.100	10.600	10.700	11.200	19.000	19.000	15.000	15.600
Ribinis privalomosios pradinės karo tarnybos karių skaičius	4.090	4.590	4.630	4.630	4.590	4.590	4.630	4.630
Ribinis karių savanorių ir kitų aktyviojo rezervo karių skaičius	6.300	6.300	6.300	6.300	6.300	6.300	6.300	6.300
Ribinis kariūnų skaičius	270	300	320	320	320	320	320	320
Ribinis pratybose ir mokymuose dalyvaujančių parengtojo rezervo karių skaičius	2.000	2.000	2.000	2.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Ribinis statutinių valstybės tarnautojų skaičius	280	300	320	280	360	360	360	300

Duomenų šaltinis: 2015 m. birželio 23 d. įstatymas Nr. XII-1837, 2016 m. birželio 14 d. įstatymas Nr. XII-2425, 2017 m. liepos 11 d. įstatymas Nr. XIII-623, 2018 m. gegužės 31 d. įstatymas Nr. XIII-1210, pateikiamas maksimalus karių skaičius (duomenys „iki“).

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 140 str. nustato, kad svarbiausius valstybės gynybos klausimus svarsto ir koordinuoja Valstybės gynimo taryba, į kurią įeina Respublikos Prezidentas, Ministras Pirmininkas, Seimo Pirmininkas, krašto apsaugos ministras ir kariuomenės vadas.

Atsižvelgiant į planuojamą viešųjų paslaugų apimtį padidėjimą, esama infrastruktūra bus nepakankama teikti reikalingos apimtį paslaugas, esant maksimaliam apkrovimui. Pabrėžtina, kad kariuomenės vienetų nuolatinės dislokacijos vietoms reikalingi specialiai pritaikyti pastatų bei kitų infrastruktūros vienetų kompleksai (kareivinės, valgyklos, sandėliai, rikiuotės aikštės, sandėliai, štabai, degalinės), o kariuomenės teikiamas aukščiau apibūdintas viešasis paslaugas gali teikti tik krašto apsaugos sistemos institucijos bei ginkluotosios pajėgos, todėl privatūs juridiniai asmenys šios paslaugos vidaus rinkoje teikti negali.

Atliekant identifikuočių viešųjų paslaugų paklausos vertinimą, nuo 2014 m. didėja privalomosios pradinės karo tarnybos karių skaičius, o pastaraisiais metais visos turimos / planuojamos vietos yra užimamos karių savanorių, siekiančių atlikti pareigą Tėvynei. Šiuos paklausos pokyčius nulėmė tiek geopolitinė situacija, tiek didelis Ukrainoje gyvenančių Lietuvos Respublikos piliečių giminaičių skaičius, tiek Rusijos Federacijos kariniai veiksmai Ukrainoje. Iš įtaką paklausos pokyčiams turinčių veiksnių išskirtini šie pagrindiniai veiksniai:

- 1) *Socialinės-ekominės tendencijos.* Lietuvos Respublikos teritorijoje gyvenančių asmenų produktyvumas, pajamų lygis nuolat didėja, o ekonominė konjunktūra tampa vis labiau diversifikuota bei atspari egzogeniniams šokams, kartu mažėja nedarbo lygis, todėl visuomenė vis labiau vertina bei supranta esamos situacijos didelę ekonominę vertę, o tuo pačiu ir didėjantį Lietuvos valstybės, kaip karinės agresijos objekto, patrauklumą. Kartu atsiranda natūralus noras bei poreikis ginti turimas vertybes visomis įmanomomis priemonėmis, įskaitant karinę jėgą;
- 2) *Demografinės tendencijos.* Lietuvos Respublikos gyventojų skaičius nuolat mažėja (kaip minėta, per 2004-2018 m. laikotarpį gyventojų skaičius sumažėjo 17,34 %), tačiau tolimesnio laikotarpio gyventojų skaičiaus prognozės skiriasi (žr. lentelę žemiau). Jau esamos tendencijos patvirtina, kad, nepaisant mažėjančio gyventojų skaičiaus, BVP auga, todėl nagrinėjamų viešųjų paslaugų paklausa gali tik didėti, ypač atkreipiant dėmesį į santykinai stabilesnę bei atsparesnę Europos Ekonominės Erdvės ekonominę sistemą, kuri leidžia silpninti ekonominių krizių neigiamą poveikį, lyginant su kitomis Eurazijos bei Afrikos žemynuose esančių valstybių ar jų sąjungų ekonominėmis sistemomis.

Lentelė 1.3. Lietuvos Respublikos gyventojų skaičiaus prognozės 2020-2050 m. laikotarpiui

Kalendoriniai metai	Eurostat	Population pyramid	DESA (mažo vaisingumo variantas)	DESA (vidutinio vaisingumo variantas)	DESA (aukšto vaisingumo variantas)
2020	2.749.762	2.794.898	2.830.000	2.852.000	2.875.000
2030	2.410.874	2.655.066	2.620.000	2.718.000	2.816.000
2040	2.128.883	2.505.471	2.390.000	2.558.000	2.727.000
2050	1.957.377	2.375.417	2.156.000	2.407.000	2.670.000

Duomenų šaltinis: Europos Statistikos Tarnyba, www.populationpyramid.net, United Nations DESA (Department of Economic and Social Affairs).

Įvertinus Lietuvos Respublikos gyventojų skaičiaus prognozes ilgesniam laikotarpiui bei atkreipiant dėmesį į Lietuvos Respublikos narystę ES ir spartų BVP vienam gyventojui augimą, taip pat įvertinus faktinę informaciją apie gyventojų skaičių (2018 m. rugpjūčio mėn. Oficialiosios Statistikos portalo duomenimis⁶, nuolatinių Lietuvos Respublikos gyventojų skaičius yra 2.800.740 asmenų), šio IP kontekste labiausiai tikėtina yra laikomas Europos Statistikos Tarnybos variantas, kuriuo remiantis Lietuvos Respublikos gyventojų skaičius 2034 metais sudarys 2.282.984 gyventojų (žr. lentelę žemiau).

Lentelė 1.4. Lietuvos Respublikos gyventojų skaičiaus prognozė 2018-2034 m. laikotarpiui

Kalendoriniai metai	LR gyventojų skaičius	Kalendoriniai metai	LR gyventojų skaičius
2018	2.816.615	2027	2.512.869
2019	2.783.217	2028	2.478.720
2020	2.749.762	2029	2.444.669
2021	2.716.068	2030	2.410.874
2022	2.682.252	2031	2.377.423
2023	2.648.542	2032	2.344.854
2024	2.614.797	2033	2.313.279
2025	2.580.837	2034	2.282.984
2026	2.546.873		

Duomenų šaltinis: Europos Statistikos Tarnyba.

- 3) *Technologiniai pasikeitimai.* Valstybių suvereniteto gynybai skirtų paslaugų pramonė yra vienas iš pagrindinių technologinės pažangos variklių, turintis įtaką tiek karinėje, tiek civilinėje srityse. Technologinė pažanga neišvengiamai nulems vis didėjančią robotizacijos bei automatizacijos lygį gynybos viešųjų paslaugų srityje, ypatingą dėmesį teikiant kibernetinei erdvei bei jos apsaugai nuo priešiški nusiteikusių valstybių ar individų veiksmų. Savo ruožtu šie pasikeitimai nulems visiškai kitokią tradicinės kariuomenės kaštų struktūrą bei kariuomenės personalo gebėjimų tobulinimo kryptis. Be to, šie pasikeitimai tik padidins nagrinėjamų viešųjų paslaugų paklausą, atsižvelgiant į kitose valstybėse stebimos / vykstančios technologinės pažangos spartą.

Įvertinus Lietuvos Respublikos valstybės dydį bei jos finansines bei technines galimybes vykdyti savarankišką valstybės teritorijos apsaugą, galima tvirtai teigti, kad vien tik Lietuvos Respublikos karinė galia nėra pakankama atgrasyti potencialią karinę agresiją, tačiau Lietuvos Respublikos narystė tarptautinėse organizacijose (ES, NATO) šią grėsmę ženkliai sumažina, todėl galima teigti, kad labiausiai tikėtinas gynybos viešųjų paslaugų paklausos ilgalaikis scenarijus yra minimaliai būtina gynybos paslaugų apimtis, leidžianti užtikrinti, kad narystė šiose organizacijose būtų vertinama kaip tikra (nefiktyvi) bei atitiktų šių organizacijų nustatytas taisykles. Kitaip tariant, labiausiai tikėtina, kad Lietuvos Respublikos visuomenė ilgesniu laikotarpiu pritaris bei palaikys tokią gynybos viešųjų paslaugų apimtį, kurios teikimui yra būtina kasmet skirti apie 2 % Lietuvos BVP (kaip yra numatoma Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos 2017-2019 m. strateginiame veiklos plane nuo 2018 m.).

Šio IP kontekste yra aktualus Mechanizuotosios pėstininkų brigados „Žemaitija“ Kunigaikščio Margirio pėstininkų batalionas (toliau – MARGIRIS). MARGIRIS veiklą vykdo adresu Klaipėdos m. sav. Klaipėdos m. H. Manto g. 45A. MARGIRIS, kaip atskiras kovinis dalinys, yra sukurtas 2018 m. birželio 13 d. Atsižvelgiant į esamos infrastruktūros trūkumą, 2019 m. MARGIRIS bus laikinai

⁶ [Oficialiosios statistikos portalas](http://oficialiosiosstatistikosportalas.lt), žiūrėta 2018 m. rugpjūčio 25 d.

dislokuotas Radviliškio r. sav. Radviliškio m. Dariaus ir Girėno g. 144 iki nuolatinės infrastruktūros atsiradimo Šiaulių m.

Žemiau yra pateikiamas MARGIRIO nuolatinės privalomosios pradinės karo tarnybos (toliau – NPPKT) karių bei profesinės karo tarnybos (toliau – PKT) karių skaičius 2018-2034 metams, remiantis patvirtintu karo prievolinkų šaukimo planais (žr. lentelę žemiau). PKT karių skaičių lemia nustatyti ribiniai skaičiai metams. Karinio vieneto didėjimui ir plėtrai įtakos taip pat turi patvirtinta karinio vieneto struktūra, užduotys ir karinio vieneto Organizacinės sistemos įrangos lentelė bei pareigybių sąrašas, kuriame yra nustatomi ribiniai leistinų užimti pareigybių skaičiai.

Lentelė 1.5. Numatomas MARGIRIS karių skaičius 2018-2034 m.

Kalendoriniai metai	NPPKT	PKT	KASP	Iš viso:
2018	138	18	0	156
2019	200	80	0	280
2020	200	80	0	280
2021	200	80	0	280
2022	450	300	52	802
2023	450	300	52	802
2024	450	300	52	802
2025	450	300	52	802
2026	450	300	52	802

Kalendoriniai metai	NPPKT	PKT	KASP	Iš viso:
2027	450	300	52	802
2028	450	300	52	802
2029	450	300	52	802
2030	450	300	52	802
2031	450	300	52	802
2032	450	300	52	802
2033	450	300	52	802
2034	450	300	52	802

Duomenų šaltinis: Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, KASP – krašto apsaugos savanorių pajėgos.

Pabrėžtina, kad šiuo metu MARGIRIS yra dislokuotas laikinojoje infrastruktūroje, todėl negali tinkamai vykdyti savo funkcijų (laikinosios infrastruktūros maksimalus pajėgumas yra 200 karių) bei yra reikalinga nauja bataliono dydžio koviniam daliniui skirta infrastruktūra.

1.2. Teisinė aplinka

Šiame skyriuje yra apibūdinamas viešosios paslaugos, kuriai teikti ar kurios kokybei gerinti skirtas IP, teikimo teisinis reglamentavimas, identifikuojant viešosios paslaugos teikimo apribojimus.

Vienas iš pagrindinių dokumentų, reguliuojančių nagrinėjamų viešųjų paslaugų teikimą, yra **Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymas**. IP kontekste yra aktualu, kad principinė kariuomenės struktūra bei ateinančių šešių metų planavimo gairės atskiru įstatymu yra tvirtinamos kasmet, įskaitant ribinius karių skaičius, kas turi tiesioginę įtaką karių aptarnavimui reikalingos infrastruktūros apimtims bei parengtumui, tai yra didėjant ribiniam karių skaičiui, turi būti planuojama ir šių karių nuolatiniam dislokavimui būtina infrastruktūra (taip pat turi būti suteikiamos ir disponavimą šia infrastruktūra užtikrinančios teisės). Būtina pabrėžti, kad galiojantis krašto apsaugos sistemos institucijoms taikomas demokratinės civilių kontrolės principas⁷ nulemia, kad LK turi užtikrinti kariams reikalingą infrastruktūrą, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Seimo bei Valstybės Gynimo Tarybos priimtus strateginius sprendimus, ypač tais atvejais, kai gali iškilti grėsmė valstybės teritoriniam vientisumui bei suverenitetui. Pabrėžtina, kad pagal Įstatymo 63 str., NPPKT kariai aprūpinami gyvenamąja patalpa kareivinėse, o PKT kariai gali būti apgyvendinti ribotą laiką tarnybiniuose butuose. Be to, NPPKT kariai aprūpinami maistu pagal Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatytas fiziologines mitybos normas, o kitiems kariams yra užtikrinamas maitinimas arba išmokama pinigine kompensacija.

Remiantis LK vizijos⁸ 33 p., modernizuojant kariuomenės ginkluotę ir įrangą, investicijos bus skiriamos priemonėms, kuriomis bus siekiama didinti ir efektyvinti kariuomenės karinių vienetų mobilumą ir ugnies galią. Siekiant aprūpinti vienetus efektyviai veikiančia ir modernia ginkluote bei įranga, bus įsigyjamos ir diegiamos automatizuotos sistemos bei moderni žvalgybos, elektroninės kovos ir ryšių įranga.

IP kontekste yra aktualios šios Krašto apsaugos sistemos plėtros programos nuostatos⁹:

- pirmojo tikslo (*parengti KAS savarankiškai ir kolektyvinei gynybai ir tarptautiniams įsipareigojimams vykdyti Lietuvoje ar už jos ribų*) aštuntojo uždavinio (*plėtoti jungtinę veiksmingą kariuomenės logistikos sistemą ir logistikos pajėgumus nacionaliniams*

⁷ Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo 6 str. 2 d.

⁸ Lietuvos kariuomenės vado 2012 m. gegužės 3 d. įsakymas Nr. V-479 (Lietuvos kariuomenės vado 2015 m. spalio 2 d. įsakymo Nr. V-1205 redakcija)

⁹ Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. liepos 4 d. nutarimas Nr. X-743 (Lietuvos Respublikos Seimo 2013 m. gruodžio 19 d. nutarimo Nr. XII-725 redakcija)

- poreikiams ir tarptautiniams įsipareigojimams vykdyti*) pirmoji įgyvendinimo kryptis yra *kariuomenės kovinio aprūpinimo sistemos plėtra*, kuria remiantis turi būti plėtojami visų lygmenų kovinio aprūpinimo elementai, užtikrinantys patikimą funkcijų vykdymą taikos meto LK pajėgų ir atskirų struktūrinių vienetų kasdieniui veiklai užtikrinti ir pajėgų (vienetų) bei jungtinėms operacijoms remti. Kovinio aprūpinimo pajėgumai turi būti plėtojami tokiu būdu, kad galėtų užtikrinti ginkluotųjų pajėgų paramą valstybės ginkluotos gynybos metu;
- b) pirmojo tikslo aštuntojo uždavinio trečioji įgyvendinimo kryptis yra *energijos efektyvaus naudojimo skatinimas*, pagal kurią turi būti įgyvendinami taupaus (efektyvaus) tradicinių energijos išteklių naudojimo ir alternatyvių energijos šaltinių diegimo projektai;
 - c) pirmojo tikslo devintojo uždavinio (*plėtoti doktrinų ir karinio rengimo, atitinkančio operacijų ir ginkluotos gynybos poreikius, sistemą ir užtikrinti karinį rengimą šiuolaikinėmis ir realistinėmis sąlygomis*) penktoji įgyvendinimo kryptis yra *kovinio rengimo infrastruktūros plėtra*, pagal kurią turi būti plėtojama mokymo infrastruktūra ir simuliacinės sistemos, kad atitiktų nacionalinius ir bendrų su NATO sąjungininkėmis didesnio masto pratybų regione poreikius ir reikalavimus.

IP kontekste taip pat yra aktualios šios Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos 2018-2020 m. strateginio veiklos plano nuostatos:

- a) Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano krašto apsaugos sistemos 2018-2020 m. prioritetinių darbų ir veiksmų V prioriteto „*Saugi valstybė*“ 5.1. krypties „*Gynybos sistemos stiprinimas ir plėtra*“ 5.1.3. darbo „*LK plėtrai ir priimančiosios šalies paramos poreikiams reikalingos infrastruktūros sukūrimas*“ 5 veiksmu „*Nuolatinės infrastruktūros Motorizuotosios pėstininkų brigados „Žemaitija“ naujiems kariniams vienetams parengimas pritraukiant privataus sektoriaus lėšas*“ yra nustatyta, kad nagrinėjama infrastruktūra turi būti pradėta kurti iki 2019 m. IV ketvirčio pabaigos;
- b) įgyvendinant pirmojo strateginio tikslo „*sukurti ir išlaikyti karinius pajėgumus, kurie saugotų LR suverenitetą, jos teritorinį vientisumą, užtikrintų Lietuvos ir kitų NATO šalių kolektyvinę gynybą ir būtų parengti dalyvauti tarptautinėse operacijose ir misijose*“ programą 01.01 „*Sausumos pajėgos*“, plėtojant MPB „Žemaitija“ infrastruktūrą 2018-2020 metais, Kunigaikščio Margirio motorizuotajame pėstininkų batalione bus vykdomi infrastruktūros projektavimo darbai bei statinių rekonstravimas ir statyba.

Nagrinėjami infrastruktūros objektai, esantys karinėje teritorijoje, turi atitikti higienos normos HN 56:2015 „*Karinė teritorija. Statinių įrengimo ir priežiūros taisyklės*“, taip pat kitų susijusių higienos normų, nurodytų HN56:2015 16 p., reikalavimus. Karinėje teritorijoje turi būti gyvenamosios patalpos, prausyklos, dušai, tualetai, valymo ir dezinfekcijos priemonės, valymo inventorių, mokymo patalpos, miegamosios patalpos, maitinimo patalpos, kareivinės taip pat turi atitikti papildomus mikroklimato, apšvietimo, vėdinimo reikalavimus. Šie reikalavimai nustato aiškius apribojimus infrastruktūrai, kuri gali būti panaudojama LK reikmėms.

Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo 7 str. 2 d. 5 p. ir 15 p. nustato, kad tarnybos paslaptį gali sudaryti:

- a) detalūs duomenys apie valstybės institucijų ar jų padalinių saugomų asmenų ir svarbių valstybės bei karinių objektų apsaugos organizavimą, naudojamas apsaugos sistemas, tokių objektų projektavimo, statybos ir remonto darbų dokumentai,
- b) detalūs duomenys apie Lietuvos kariuomenės, kitų krašto apsaugos sistemos institucijų ir ginkluotųjų pajėgų, vidaus reikalų sistemos institucijų, kriminalinės žvalgybos subjektų, žvalgybos institucijų, prokuratūros, Lietuvos banko, Ginklų fondo aprūpinimą ginklais, šaudmenimis, sprogmenimis, kovine technika, specialiosiomis priemonėmis, kriminalinės žvalgybos subjektų, žvalgybos institucijų aprūpinimą techninėmis priemonėmis.

Jeigu aukščiau nurodyta konkreti informacija yra įslaptinama (tai yra informacijai suteikiama slaptumo žyma), tai gali turėti neigiamos įtakos galimybėms kooperotis su kitais viešaisiais subjektais, naudojantis infrastruktūros objektais karinėje teritorijoje.

1.3. Sprendžiamos problemos ir jų atsiradimo priežastys

Šiame skyriuje yra tiksliai įvardijamos viešosios paslaugos problemos, nurodoma IP vieta viešosios paslaugos teikimo procesuose, atskleidžiamos problemas lemiančios priežastys ir nurodoma, ar IP įgyvendinimas jas išspręstų.

Lentelė 1.6. IP problemos, jų priežastys bei galimos pasekmės

Problemos / apribojimai	Atsiradimo priežastys	Galimos pasekmės
Nepakankami koviniai pajėgumai Lietuvos Respublikos suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimui ir gynimui	Lietuvos Respublikos valdymo organų priimami sprendimai dėl valstybės biudžeto prioritetų iki 2017 m. neleido pasiekti reikalingos kovinių pajėgumų plėtos. Esama infrastruktūra neatitinka patvirtintos principinės kariuomenės struktūros poreikių 2019-2024 m., tai yra nėra pakankama aptarnauti visus numatytus kovinius vienetus.	Lietuvos Respublika gali pažeisti savo tarptautinius įsipareigojimus NATO, kas gali nulemti mažesnę kitų NATO valstybių norą laikytis kolektyvinės gynybos įsipareigojimų. Tokia situacija sukeltų tiesioginę grėsmę Lietuvos Respublikos suverenitetui bei teritoriniam vientisumui
Ribotas prisidėjimas prie tarptautinio saugumo ir stabilumo užtikrinimo	Lietuvos Respublikos valdymo organų priimami sprendimai dėl valstybės biudžeto prioritetų iki 2017 m. neleido pasiekti reikalingos kovinių pajėgumų plėtos Esama infrastruktūra neatitinka patvirtintos principinės kariuomenės struktūros poreikių 2019-2024 m.	Lietuvos Respublika būtų vertinama kaip mažiau patikimas transatlantinės saugumo erdvės partneris bei dalyvis, Lietuvos kariuomenės galimybės mokytis bei kelti savo kvalifikaciją taip pat stipriai sumažėtų, kas ilginiui dar labiau mažina kovinių vienetų karybos gebėjimus

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

Atsižvelgiant į tai, kad pagrindiniai teisiniai bei politiniai sprendimai dėl Lietuvos Respublikos kovinių pajėgumų didinimo yra priimti bei nuosekliai vykdomi, šio IP kontekste kaip pagrindinė spręstina problema yra identifikuojamas esamos karinės infrastruktūros nepakankamumas aptarnauti visus numatytus kovinius vienetus. Neišsprendus šios problemos, naujai sukurti koviniai vienetai negalės pradėti funkcionuoti, tai yra nagrinėjamo karinio vieneto NPPKT bei PKT kariai negalės būti priimti į tarnybą, o numatyta įsigyti karinė įranga bei technika negalės būti naudojama pagal paskirtį. Numatomų projekto veiklų pagalba identifiukuota pagrindinė problema bus išspręsta.

2. PROJEKTO TURINYS

Šioje dalyje yra suformuluojami IP tikslas ir uždaviniai, nustatomos sąsajos su kitais projektais, apibūdinamos IP ribos bei poveikis tikslinėms grupėms, aprašoma IP organizacija, taip pat suformuluojami siekiami rezultatai.

2.1. Projekto tikslas ir uždaviniai

Įvertinus projekto kontekstą bei apibūdintas problemas, suformuluojamas projekto tikslas – padidinti Lietuvos Respublikos kovinius pajėgumus Lietuvos Respublikos suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimui ir gynimui.

Atsižvelgiant į šį tikslą, suformuluojamas projekto uždavinys yra užtikrinti fizinę infrastruktūrą plečiamų Lietuvos Respublikos kovinių pajėgumų nuolatiniam dislokavimui.

2.2. Projekto sąsajos su kitais projektais

Siekiant įgyvendinti 2017-2020 Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plane nustatytus veiksmus, karinio dalinio dislokavimui reikalinga nuolatinė infrastruktūra. Šios infrastruktūros išvystymas gali užtrukti iki 5 metų, todėl 2017 m. buvo priimti sprendimai vystyti laikiną infrastruktūrą. Tam tikslui vystant MPBŽ BGMP AB Lietuvos Respublikos valstybės investicijų 2018 m. programos rėmuose yra numatyta skirti 2,2 mln. Eur ir 4,57 mln. Eur „Sausumos pajėgų“ ir „Logistikos pajėgų“ programose. Sąsaja su nagrinėjamu IP yra tiesioginė (egzistuoja priežastinis ryšys): naujai sukurti sausumos pajėgų koviniai daliniai jų sukūrimo metu neturėjo ir iki šiol neturi nuolatiniam jų dislokavimui pritaikytos infrastruktūros, todėl buvo/yra reikalinga sukurti laikinam dislokavimui būtiną infrastruktūrą, tai yra konteinerines stovyklos aikšteles esamuose MPB „Žemaitija“ dalinių nuolatinio dislokavimo vietose (Lietuvos didžiojo kunigaikščio Kęstučio mechanizuotojo pėstininkų bataliono bei Lietuvos didžiojo kunigaikščio Butigeidžio dragūnų bataliono dislokavimo vietose). Siekiant išvengti dvigubo finansavimo rizikos, rengiamame IP nebus numatomos išlaidos, susijusios su laikinos konteinerinės infrastruktūros sukūrimu, palaikymu, priežiūra bei išmontavimu, kadangi ši laikina infrastruktūra yra būtina karinių dalinių veiklos vykdymui 2018 m.

Paveikslas 2.1. Konteinerinė laikina infrastruktūra

Duomenų šaltinis: Lietuvos kariuomenė.

Būtina pažymėti, kad KAM kartu su LK numato įgyvendinti dar du projektus, susijusius su LK infrastruktūros plėtra:

- a) projektas „Karinio dalinio vystymas Šilalės rajone“, kuriuo yra numatyta plėtoti karinę infrastruktūrą Pajūrio miestelyje, Pajūrio seniūnijoje, Šilalės rajono savivaldybėje (numatyta investicijų suma – 26.467.216 Eur (neįskaitant PVM); 32.025.332 Eur (įskaitant PVM), bei
- b) projektas kuriuo yra numatyta plėtoti karinę infrastruktūrą Rokantiškių kaime, Vilniaus rajono savivaldybėje (numatyta investicijų suma – 26.610.108 Eur (neįskaitant PVM); 32.171.671 Eur (įskaitant PVM).

Aptariami projektai yra skirti plėtoti tiek MPB „Žemaitija“, tiek MPB „Geležinis Vilkas“ kovinių dalinių dislokavimui būtiną nuolatinę infrastruktūrą, todėl yra netiesiogiai susiję su numatomu įgyvendinti projektu, tačiau į šias lygiagrečiai planuojamas investicijas turėtų būti atsižvelgta, siekiant nepervertinti (nedubliuoti) visų projektų sukuriamos socialinės-ekonominės naudos.

2.3. Projekto tikslinės grupės ir ribos

Projekto tikslinės grupės yra projekto metu pagerintų viešųjų paslaugų vartotojai (naudos gavėjai), kuriems skirta projekto kuriama socialinė – ekonominė nauda ir (arba) mažinama žala.

Kaip minėta, nagrinėjamų viešųjų paslaugų vartotojai yra visi Lietuvos Respublikos gyventojai, kurių interesas yra gyventi Lietuvoje, kurioje yra užtikrinamas teritorijos vientisumas bei neliečiamybė, taip pat valstybės suverenitetas, arba, kitaip tariant, valstybės valdžios institucijų gebėjimas nuolat vykdyti ir taikyti valstybės teritorijoje veikiančius teisės aktus, apsaugoti socialines-kultūrines tradicijas ir Lietuvos Respublikos gyventojų įprastą, saugų gyvenimo būdą. Šios tikslinės grupės dydis yra nuo 2.816.615 gyventojų (2018 metais) iki 2.282.984 gyventojų (2034 metais). Tiek atsižvelgiant į tikslinės grupės pokyčius, tiek įvertinus ribinius karių skaičius 2019-2024 metams, priimami techniniai sprendimai turėtų atsižvelgti į tai, kad esant poreikiui dalies infrastruktūros ateityje gali būti atsisakoma arba priimami kiti jos efektyvaus valdymo sprendimai, kintant reikalingų viešųjų paslaugų apimčiai.

Pabrėžtina, kad principinė kariuomenės sausumos pajėgų struktūra 2019 m. apima MPB „Geležinis Vilkas“ (šeši batalionai) ir MPB „Žemaitija“ (keturi batalionai), todėl teritoriniu požiūriu šiuo metu sausumos pajėgos jau veikia Kauno, Alytaus, Panevėžio, Tauragės ir Klaipėdos apskrityse (MPB „Geležinis Vilkas“ veikia Kauno, Alytaus ir Panevėžio apskrityse, o MPB „Žemaitija“ veikia Tauragės ir Klaipėdos apskrityse). Plėtojant MPB „Žemaitija“ kovinius pajėgumus, pagrindinė tikslinė grupė taikos metu¹⁰ būtų, priklausomai nuo pasirinktos alternatyvos:

- a) Medelyno seniūnijos dydžio teritorijos Šiaulių miesto šiaurinėje dalyje gyventojai (šios teritorijos gyventojų skaičius sudarys nuo 6.108 gyventojų 2018 metais iki 6.278 gyventojų 2034 metais), arba Kairių seniūnijos gyventojai (šios seniūnijos gyventojų skaičius sudarys nuo 3.052 gyventojų 2018 metais iki 2.480 gyventojų 2034 metais), ir
- b) Šiaulių miesto savivaldybės gyventojai (šios savivaldybės gyventojų skaičius sudarys nuo 100.575 gyventojų 2018 metais iki 81.744 gyventojų 2034 metais¹¹), arba Šiaulių rajono savivaldybės gyventojai (šios savivaldybės gyventojų skaičius sudarys nuo 41.209 gyventojų 2018 metais iki 33.493 gyventojų 2034 metais¹²), ir
- c) Šiaulių apskrities gyventojai (šios apskrities gyventojų skaičius sudarys nuo 265.467 gyventojų 2018 metais iki 215.763 gyventojų 2034 metais¹³).

Karo ir (ar) nepaprastosios padėties atveju pagrindinė tikslinė grupė būtų visos Lietuvos Respublikos gyventojai.

¹⁰ Kariuomenės dalinių nuolatinio dislokavimo taikos metu vietos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Prezidento 2012 m. kovo 23 d. dekretu Nr. [1K-1002](#) (kartu su vėlesniais pakeitimais)

¹¹ Prognozė sudaryta autorių, remiantis atitinkamos teritorijos gyventojų skaičiaus pokyčiais 2011-2018 m. laikotarpiu, apskaičiuota pagal Oficialiosios statistikos portalą faktinius duomenis apie Šiaulių miesto savivaldybės gyventojų skaičių 2011-2018 m.

¹² Prognozė sudaryta autorių, remiantis atitinkamos teritorijos gyventojų skaičiaus pokyčiais 2011-2018 m. laikotarpiu, apskaičiuota pagal Oficialiosios statistikos portalą faktinius duomenis apie Šiaulių rajono savivaldybės gyventojų skaičių 2011-2018 m.

¹³ Prognozė sudaryta autorių, remiantis atitinkamos teritorijos gyventojų skaičiaus pokyčiais 2011-2018 m. laikotarpiu, apskaičiuota pagal Oficialiosios statistikos portalą faktinius duomenis apie Šiaulių apskrities gyventojų skaičių 2011-2018 m.

Apibūdinant projekto ribas, būtina nurodyti, kad veiksmai, kurių įgyvendinimu nėra siekiama projekto tikslo ir uždavinio, nepriklauso projekto apimčiai, tai yra kovinio dalinio pagrindinės veiklos vykdymas, įskaitant pratybas, maitinimą, kovos veiksmus, nepriklauso projekto apimčiai, kadangi šios veiklos (viešosios paslaugos) yra labiau susijusios ne su numatomos sukurti fizinės infrastruktūros eksploatacija, o su kovinio dalinio teikiamomis pagrindinėmis viešosiomis paslaugomis (Lietuvos Respublikos suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimas ir gynimas; prisidėjimas prie tarptautinio saugumo ir stabilumo užtikrinimo). Kartu IP apimčiai nepriklauso ir finansiniai lėšų srautai, atsirandantys dėl šių veiksmų vykdymo. Kita vertus, finansiniai lėšų srautai, kurie yra tiesiogiai susiję su numatomos sukurti infrastruktūros eksploatacija, priklauso IP apimčiai (tai yra elektros išlaidos, šildymo išlaidos, vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo išlaidos, atliekų ir teritorijos tvarkymo išlaidos, telekomunikacijų tinklų išlaidos, infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos priklauso IP apimčiai).

2.4. Projekto organizacija

Numatoma, kad IP įgyvendins (vykdys projekto vykdytojo funkcijas) Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija. Pagrindiniai juridinio asmens duomenys yra pateikiami lentelėje žemiau.

Lentelė 2.1. Pagrindiniai pareiškėjo duomenys

Duomenų tipas	Pareiškėjo duomenys
Pavadinimas	Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija
Buveinės adresas	Totorių g. 25, LT-01121 Vilnius
Teisinė forma	Biudžetinė įstaiga
Juridinio asmens kodas	188602751
PVM mokėtojas	LT100001016116
Savininkas	Lietuvos Respublika
Administracijos tel. Nr.	8 (706) 70750
Administracijos faks. Nr.	(8 5) 264 8517
El. paštas	kam@kam.lt
Interneto svetainės adresas	www.kam.lt
Institucijos vadovas	Raimundas Karoblis, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministras
Kontaktinis asmuo	Aurimas Banys, Aurimas.Banys@kam.lt

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

KAM savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, Europos Sąjungos teisės aktais, Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymu, kitais Lietuvos Respublikos Seimo priimtais teisės aktais, Respublikos Prezidento dekretais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Ministro Pirmininko potvarkiais, šiais nuostatais ir kitais teisės aktais.

Pagal KAM nuostatų, patvirtintų LRV 1998 m. liepos 23 d. nutarimu Nr. [924](#) (kartu su vėlesniais pakeitimais), svarbiausieji KAM veiklos tikslai yra:

- formuoti gynybos politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą,
- formuoti tarptautinio bendradarbiavimo gynybos srityje, įskaitant dalyvavimą tarptautinėse karinėse operacijose, ir kibernetinio saugumo srityje politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą,
- užtikrinti valstybės gynybos, karinių ir kitų krašto apsaugos funkcijų atlikimą taikos ir karo sąlygomis, ir
- formuoti nacionalinio saugumo ir gynybos interesams naudojamų elektroninių ryšių ir informacinių sistemų plėtojimo ir saugumo politiką, įslaptintos informacijos apsaugos politiką, kibernetinio saugumo politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jų įgyvendinimą.

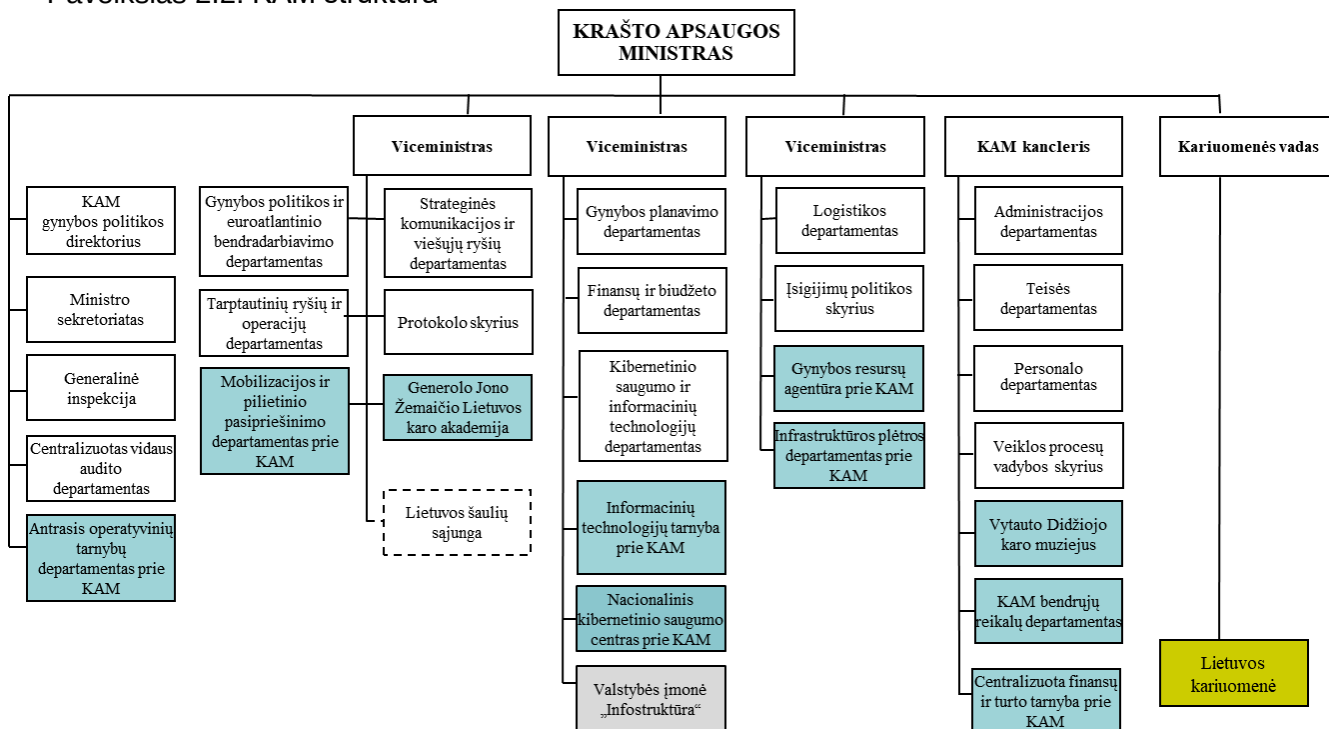
Vykdydama šiuos tikslus, KAM nustato siektinus Lietuvos kariuomenės pajėgumus, planuoja ir užtikrina ilgalaikę Lietuvos kariuomenės pajėgumų plėtrą. Žemiau yra pateikiama KAM struktūra, kurioje 2017 m. gruodžio 2 d. duomenimis, dirbo 224 darbuotojai. Pabrėžtina, kad KAM struktūrai priklauso 12 atskirų juridinių asmenų, turinčių savo struktūrą, darbuotojus bei atskirtą finansavimą¹⁴:

¹⁴ 2017 metų Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sudėtis, lygiai ir atsakingi už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių rengimą viešojo sektoriaus subjektai (konsolidavimo schema), patvirtinti Lietuvos Respublikos finansų ministro 2018 m. sausio 29 d. įsakymu Nr. 1K-33.

- 1) Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas prie Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos,
- 2) Informacinių technologijų tarnyba prie Krašto apsaugos ministerijos,
- 3) Vytauto Didžiojo karo muziejus,
- 4) Centralizuota finansų ir turto tarnyba prie Krašto apsaugos ministerijos,
- 5) Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija,
- 6) Gynybos resursų agentūra prie Krašto apsaugos ministerijos,
- 7) Infrastruktūros plėtros departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos,
- 8) Nacionalinis kibernetinio saugumo centras prie Krašto apsaugos ministerijos,
- 9) Krašto apsaugos ministerijos bendrųjų reikalų departamentas,
- 10) Lietuvos kariuomenė,
- 11) Mobilizacijos ir pilietinio pasipriešinimo departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos, bei
- 12) Lietuvos technikos biblioteka.

Projektu yra numatoma sukurti infrastruktūrą, kuri yra reikalinga Lietuvos kariuomenės poreikių tenkinimui (juridinio asmens kodas 188732677, 3150 darbuotojų¹⁵, kariuomenės vadas Jonas Vytautas Žukas). Šio projekto organizacijoje pastarasis juridinis asmuo dalyvaus kaip projekto partneris, atsižvelgiant į tai, kad būtent Lietuvos kariuomenės darbuotojai (kariai) prisidės prie IP 1.1. skyriuje apibūdintų viešųjų paslaugų teikimo, taip pat naudosis sukurta infrastruktūra bei užtikrins veiklos tęstinumą po projekto veiklų įgyvendinimo pabaigos. Lietuvos kariuomenės principinė struktūra yra apibūdinta IP 1.1. skyriuje.

Paveikslas 2.2. KAM struktūra

Duomenų šaltinis: www.kam.lt.

Projektas turi esminę reikšmę MPB „Žemaitija“ kovinių pajėgumų plėtrai (tai yra neįgyvendinus projekto, kovinių pajėgumų plėtra neįmanoma), taip pat Lietuvos Respublikos tarptautiniams įsipareigojimams kasmet skirti mažiausiai 2 % BVP gynybos reikmėms.

2.5. Projekto siejami rezultatai

Šiame skyriuje yra numatomi rezultatai, kuriuos turi pasiekti kiekviena nagrinėjama IP įgyvendinimo alternatyva, tai yra nurodomi tik minimalūs būtini rezultatai.

¹⁵ https://rekvizitai.vz.lt/imone/lietuvas_kariuomene/darbuotoju-skaicius/, 2018 m. rugpjūčio 24 d. duomenimis.

Įgyvendinus IP, yra numatoma, kad bus užtikrinta infrastruktūra nuolatiniam 802 karių dislokavimui.

Lentelė 2.2. IP problemos, jų priežastys bei siekiami minimalūs rezultatai

Problemos / apribojimai	Atsiradimo priežastys	Siekiami minimalūs rezultatai
Nepakankami koviniai pajėgumai Lietuvos Respublikos suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimui ir gynimui	Lietuvos Respublikos valdymo organų priimami sprendimai dėl valstybės biudžeto prioritetų iki 2017 m. neleido pasiekti reikalingos kovinių pajėgumų plėtros. Esama infrastruktūra neatitinka patvirtintos principinės kariuomenės struktūros poreikių 2019-2024 m., tai yra nėra pakankama aptarnauti visus numatytus kovinius vienetus.	802 kariai, kuriems yra užtikrinta infrastruktūra (nuolatinio dislokavimo sąlygos)
Ribotas prisidėjimas prie tarptautinio saugumo ir stabilumo užtikrinimo	Lietuvos Respublikos valdymo organų priimami sprendimai dėl valstybės biudžeto prioritetų iki 2017 m. neleido pasiekti reikalingos kovinių pajėgumų plėtros Esama infrastruktūra neatitinka patvirtintos principinės kariuomenės struktūros poreikių 2019-2024 m.	

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

Minimalūs techniniai / teisiniai reikalavimai apima atitiktį HN 56:2015 reikalavimams, taip pat infrastruktūra turi sudaryti galimybę nuolat dislokuoti 802 karius (PKT, NPPKT ir KASP) vienu metu, tai yra turi būti užtikrintas ne tik gyvenamųjų patalpų (kareivinių) suteikimas, bet ir kitų infrastruktūros vienetų (maitinimo vieta, rikiavimosi aikštė, mokymo patalpos, kt.) suteikimas pagal karinėms teritorijoms taikomus reikalavimus.

Tiesioginis projekto įgyvendinimo poveikis pasireiškė padidėjusiu saugumu teritorijoje, taip pat Lietuvos Respublikos padidėjusius gebėjimu atremti karinę agresiją bei įvykdyti savo tarptautinius įsipareigojimus tiek dėl 2 % BVP skyrimo karinėms reikmėms, tiek dėl karinio pobūdžio pagalbos tarptautiniams sąjungininkams.

Netiesioginis projekto įgyvendinimo poveikis pasireiškė teigiamu socialiniu-ekonominiu poveikiu Šiaulių miesto arba rajono savivaldybėje bei Šiaulių apskrityje, kadangi nuolatinis karių dislokavimas kartu sudarys sąlygas jiems lankytis parduotuvėse, gauti paslaugas, pirkti prekes, kitaip tariant, skatinti regioninės ekonomikos vystymąsi.

3. GALIMYBĖS IR ALTERNATYVOS

Šioje dalyje yra pateikiamas esamos situacijos aprašymas (kokia apimtimi šiuo metu teikiama viešoji paslauga, atliekamų investicijų dydis, su paslaugos teikimu susijusių išlaidų, pajamų ir gaunamo finansavimo piniginiai srautai), formuluojamos ir aprašomos alternatyvos (vertinamos galimos veiklos IP tikslui pasiekti ir uždaviniams išspręsti, nustatomi veiklų vertinimo kriterijai, pateikiamas jų paaiškinimas ir pasirinkimo pagrindimas, sudaromas trumpasis veiklų sąrašas), taip pat pasirenkamas analizės metodas.

Pabrėžtina, kad kiekviena nagrinėjama alternatyva turi užtikrinti IP tikslo (*padidinti Lietuvos Respublikos kovinius pajėgumus Lietuvos Respublikos suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimui ir gynimui*), uždavinio (*užtikrinti fizinę infrastruktūrą plečiamų Lietuvos Respublikos kovinių pajėgumų nuolatiniam dislokavimui*) bei minimalių rezultatų, suformuluotų IP 2.5. skyriuje, pasiekimą.

3.1. Esama situacija

Šio IP kontekste yra aktuali MARGIRIS veiklai skirta infrastruktūra. Kadangi kovinis vienetas yra sukurtas 2018 m. birželio 13 d., šiuo metu jo dislokavimui skirta nuolatinė infrastruktūra nėra sukurta, tačiau vykdant dalinio steigimo veiksmus, taip pat buvo vykdomi jo dislokacijai užtikrinti reikalingos teritorijos paieška bei analizė (žr. 3.1.1. skyrių).

Visas išlaidų padengimui skirtas finansavimas turi būti skiriamas iš valstybės biudžeto asignavimų Lietuvos Respublikos krašto apsaugai (konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio teikėjas yra Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija), kadangi teikiant nagrinėjamas viešąsias paslaugas veiklos pajamos nėra numatomos. Pabrėžtina, kad MARGIRIS išlaikymui skiriami asignavimai neišvengiamai turi didėti, atsižvelgiant į numatomą kovinio dalinio karių skaičiaus augimą (Lentelė 1.5.)

3.1.1. 2017-2018 m. atlikti parengiamieji veiksmai

2017-2018 m. LK aktyviai bendradarbiavo su visomis Šiaulių ir Telšių regiono savivaldybėmis, siekdama parinkti optimalią dislokaciją ir infrastruktūrą MARGIRIS nuolatinėi dislokacijai. LK siekė parinkti 12-15 ha žemės sklypą vakarinėje šalies dalyje. Dešimt pasiūlytų žemės sklypų KAM ekspertų buvo kiekybiškai įvertinti balais pagal į veiklą ir susijusios infrastruktūros kompleksiskumą orientuotus kriterijus:

1. Operacinis vietos tinkamumas MARGIRIS veiklai. Šis kriterijus vertinime turėjo didžiausią lyginamąjį svorį (daugiausia 5 balai), o ekspertinį vertinimą atliko LK karybos ekspertai;
2. Teritorijos ploto tinkamumas reikalingai infrastruktūrai. Šiam kriterijui buvo suteikta daugiausia 4 balai, o ekspertinį vertinimą atliko KAM logistikos departamento ekspertai;
3. Vietos tinkamumas komplektuoti personalą. Šiam kriterijui buvo suteikta daugiausia 4 balai, o ekspertinį vertinimą atliko KAM logistikos departamento ekspertai;
4. Personalo komplektavimo vertinimas. Šiam kriterijui buvo suteikta daugiausia 4 balai, o ekspertinį vertinimą atliko KAM logistikos departamento ekspertai;
5. Atstumas nuo kitos MARGIRIS veiklai būtinos infrastruktūros (karinio rengimo ir poligonų). Šiam kriterijui buvo suteikta daugiausia 4 balai, o ekspertinį vertinimą atliko KAM logistikos departamento ekspertai;
6. Socialinės aplinkos tinkamumas MARGIRIS veiklai. Šiam kriterijui buvo suteikta daugiausia 4 balai, o ekspertinį vertinimą atliko KAM logistikos departamento ekspertai;
7. Sklypo perėmimo proceso trukmė ir sudėtingumas. Šiam kriterijui buvo suteikta daugiausia 3 balai, o ekspertinį vertinimą atliko teisės ekspertai;
8. Sklypo inžinerinių tinklų tinkamumo vertinimas. Šiam kriterijui buvo suteikta daugiausia 3 balai, o ekspertinį vertinimą atliko KAM logistikos departamento ekspertai;
9. Atstumas iki atvykimo / išvykimo (SPOE/D APOE/D). Šiam kriterijui buvo suteikta daugiausia 3 balai, o ekspertinį vertinimą atliko LK karybos ekspertai;
10. Teritorijos susiekimo/ kelių tinklo tinkamumas MARGIRIS veiklai. Šiam kriterijui buvo suteikta daugiausia 2 balai, o ekspertinį vertinimą atliko KAM logistikos departamento ekspertai.

Pagal aukščiau pasirinktus vertinimo kriterijus, buvo įvertinta 10 žemės sklypų Šiaulių ir Telšių regiono savivaldybėse.

Mažeikių rajone svarstyti du žemės sklypai: Sedos miestelyje ir Juodeikių kaime. Žemės sklypas Sedos miestelyje buvo įvertintas mažiau nei puse galimų balų dėl žemės sklypo konfigūracijos, į jį įsiterpusios privatiems asmenims priklausančių žemės sklypų. Juodeikių kaime sklypą sudarė trys atskiri sklypai, tačiau teritorijos ploto tinkamumas buvo įvertintas tik 1 balu iš 4.

Šiaulių rajone buvo įvertinti trys žemės sklypai: Zapalskių kaime, Gudelių kaime ir Gruzdžių kaime. Sklypas Gudelių kaime buvo įvertintas mažiausiai palankiai pagal antrąjį vertinimo kriterijų „Teritorijos ploto tinkamumas reikalingai infrastruktūrai“. Žemės sklypas Gruzdžių miestelio Jaunimo gatvėje yra susijęs su valstybės saugomu Gruzdžių dvaro sodybos kompleksu (unikalus objekto kodas kultūros vertybių registre 611), todėl dėl jam taikomų kultūros paveldo apribojimų buvo įvertintas 22 balais iš 36. **Žemės sklypas Šiaulių rajono Zapalskių kaime buvo įvertintas 27 balais iš 36, todėl šiame IP yra vertinamas kaip galima vieta vystyti MARGIRIS infrastruktūrą.**

Kelmės rajone buvo pasiūlyti du sklypai: Budraičių ir Vidsodžio kaimuose. Abu šie sklypai buvo įvertinti tik 1 balu pagal 4-6 vertinimo kriterijus, todėl šiame IP nėra toliau nagrinėjami.

Telšių rajono Degaičių kaime buvo pasiūlyti du tinkamo ploto žemės sklypai, kurie vertinimo metu dar nebuvo suformuoti. Abu sklypai buvo įvertinti 1 balu pagal vietos tinkamumą personalui komplektuoti, o bendrai surinko 23 ir 24 balus, todėl šiame IP nėra vertinami.

Daugiausia balų (33 iš 36) pagal aukščiau nurodytus vertinimo kriterijus surinko žemės sklypas Šiaulių mieste, Pakruojo g. 49 (žr. paveikslą žemiau).

Lentelė 3.1. Galimų nuolatinės dislokacijos vietų įvertinimas

Eil. Nr.	Vietovė \ Kriterijai	Operacinis vietos vertinimas	Plotas (ha)	Esama infrastruktūra	Personalo komplektavimas	Atstumas iki poligonų	Socialinės galimybės	Sklypo perėmimo procesai	Inžinerinių tinklų prieiga	Atstumas iki SPOE/D APOD/E	Kelių tinklas	Bendras vertinimas
	Maksimalus vertinimas	5	4	4	4	4	4	3	3	3	2	36
1.	Mažeikių r. Sedos mstl.	2	1	4	1	1	1	1	2	2	2	17
2.	Mažeikių r. Juodeikių k.	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1	12
3.	Šiaulių r. Zapalskių k.	4	3	4	1	3	4	3	1	2	2	27
4.	Šiaulių r. Gudelių k.	5	2	1	1	1	3	1	1	1	2	18
5.	Šiauliai, Pakruojo g. 49	5	3	4	2	4	4	4	2	3	2	33
6.	Šiaulių r. Gruzdžių km.	3	2	4	2	1	3	1	2	2	2	22
7.	Kelmės r. Budraičių km.	5	2	4	3	1	1	1	2	2	2	23
8.	Kelmės r. Vidsodžio km..	3	2	4	1	1	1	1	2	1	1	17
9.	Telšių r. Degaičių km. (1)	4	2	4	1	2	3	2	1	2	2	23
10.	Telšių r. Degaičių km. (2)	4	2	4	1	2	3	2	2	2	2	24

Duomenų šaltinis: Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija.

3.1.2. LK infrastruktūra Šiaulių mieste, Pakruojo g.

2018 m. rugsėjo mėnesį LK buvo įgijusi panaudos teises į 6,5389 ha bendrojo ploto valstybinės žemės sklypus Šiaulių mieste, Pakruojo ir K. Jankausko gatvėse. Taip pat LK yra pradėjusi dar vieno 1,6918 ha žemės sklypo K. Jankausko gatvėje perėmimo procedūras panaudos pagrindais iš Nacionalinės žemės tarnybos. Šios procedūros bus baigtos iki 2018 m. lapkričio mėn., todėl IP rengimo tikslais laikoma, kad **investicijos gali būti planuojamos į 8,2307 ha bendrojo ploto teritoriją Šiaulių mieste, Pakruojo ir K. Jankausko gatvėse.**

Visų žemės sklypų naudojimo paskirtis yra „Kitos paskirties žemė“, o žemės naudojimo būdas – teritorijos krašto paskirties tikslams. Teritorijai nustatytas maksimalaus užstatymo intensyvumo apribojimas yra 2,5, o maksimalus aukštingumas 9 aukštai arba 30 metrų. Taigi, žemės sklypai yra tinkami vystyti LK poreikiams reikalingą infrastruktūrą. Detali informacija apie panaudos teises pateikiama lentelėje.

Lentelė 3.2. Duomenys apie LK valdomus žemės sklypus Šiaulių mieste

Žemės sklypo unikalus numeris	Žemės sklypo kadastro numeris	Adresas	Žemės sklypo bendrasis plotas, ha	Panaudos sutarties sudarymo data	Panaudos sutarties terminas, metais
4400-4493-0954	2901/0005:666	K. Jankausko g.29, Šiauliai	0,1740	2018-01-05	99
4400-4493-2192	2901/0005:664	K. Jankausko g.27, Šiauliai	2,1025	2018-01-05	99
4400-4493-1119	2901/0005:665	K. Jankausko g.37, Šiauliai	0,9622	2018-01-05	99
2901-0005-0435	2901/0005:435	Pakruojo g.49, Šiauliai	3,3002	1998-11-24	25
4400-4941-6526	-	K. Jankausko g., Šiauliai	1,6918	Planuojama sudaryti 2018-11	99

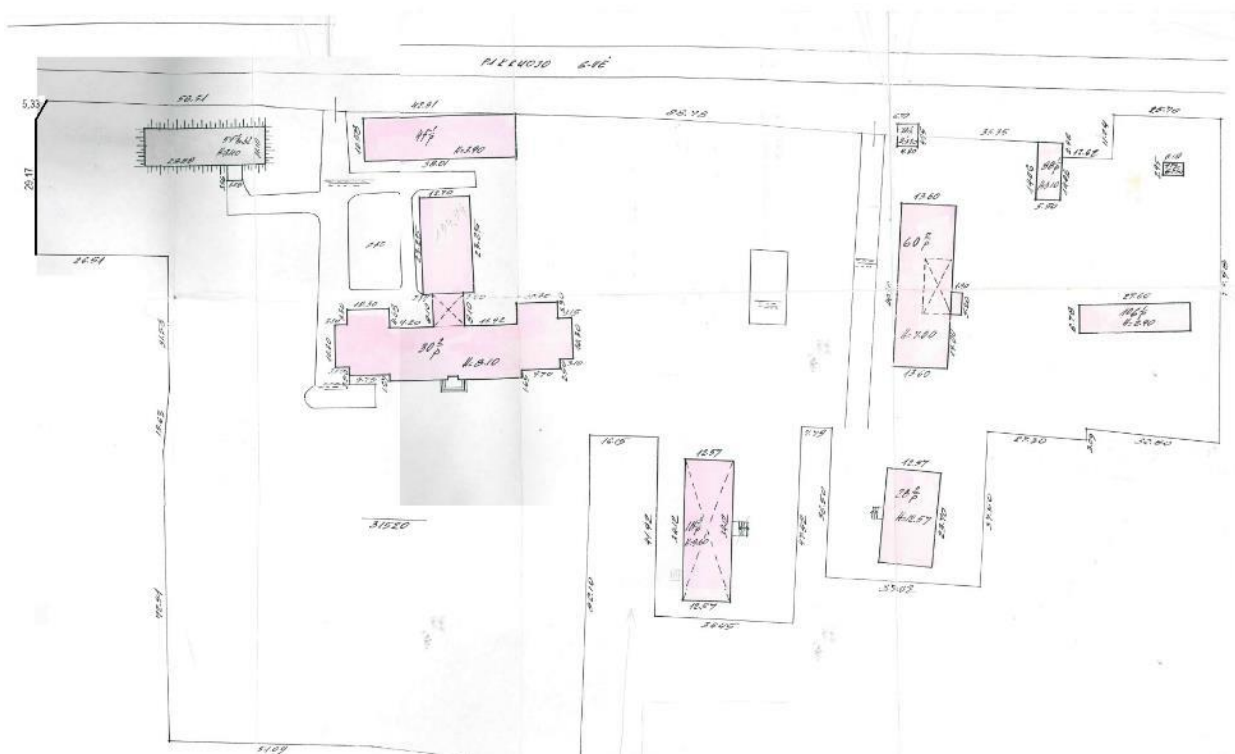
Duomenų šaltinis: Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija.

Šioje Šiaulių miesto teritorijoje, 16,574 ha plote buvo įkurtas Rusijos armijos Gagarino miestelis. Teritorija buvo vystoma pagal buvusio Gagarino miestelio išplanavimo projektą (TPDR Nr. T00037714), kurį Šiaulių miesto savivaldybės taryba 2016 m. gegužės 26 dienos sprendimu „*Dėl buvusio Gagarino miestelio išplanavimo projekto panaikinimo*“ panaikino kaip neatitinkantį šiuo metu teritorijų planavimo dokumentams nustatytų reikalavimų (kriterijų, turinio)¹⁶.

Žemės sklype Pakruojo g. 49, Šiauliai, yra nekilnojamo turto, kuris iš dalies naudojamas LK tikslais (žr. paveikslą žemiau).

¹⁶<http://www.siauliai.lt/lit/DEL-BUVUSIO-GAGARINO-MIESTELIO-ISPLANAVIMO-PROJEKTO-PANAIKINIMO-Nr-TSP-266-115/8/295/4610>

Paveikslas 3.1. Nekilnojamo turto išdėstymas žemės sklype Nr. 2901/0005:435

Duomenų šaltinis: Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, žemės sklypų planai ir fotofiksacija taip pat pateikti IP 1 priede.

Be to, suvestinė nekilnojamojo turto informacija pateikta lentelėje (žr. lentelę žemiau).

Lentelė 3.3. Duomenys apie žemės sklype Nr. 2901/0005:435 esantį nekilnojamąjį turtą

Eil. Nr.	Statiniai	Unikalus Nr., pažymėjimas plane	Bendrasis plotas, m ²	Tūris, m ³
1	Pastatas - bendrabutis	2993-4006-4018, 1N3p	1281,58	5417
2	Pastatas - administracinis	2993-4006-4029, 2B2p	458,42	2145
3	Pastatas - kareivinės	2993-4006-4032, 3O2p	1847,69	9704
4	Pastatas - sandėlis	2993-400-4046, 4F1p	354,61	1568
5	Pastatas - sandėlis	2993-4006-4050, 5F1b	246,38	1090
6	Pastatas - kareivinės	2993-4006-4061, 6O2p	905,05	6697
7	Pastatas - Kontrolės punktas	2993-4006-4072, 7B1p	14,67	79
8	Pastatas - Kontrolės punktas	2993-4006-4083, 8B1p	60,15	240
9	Pastatas - sandėlis	2993-4006-4094, 9F1p	10,35	38
10	Pastatas - garažas	2993-4006-4107, 10G1p	154,7	543
11	Kiti inžinieriniai statiniai (tvora)	2993-4006-4118	-	-

Duomenų šaltinis: Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija.

Svarbu pažymėti, kad pastatas-kareivinės (Eil. Nr. 3) ir pastatas - sandėlis (Eil. Nr. 4) yra kultūros paveldo vertybė 8-ojo pėstininkų Kauno kunigaikščio Vaidoto pulko karininkų ramovė, unikalus objekto kodas 40674. Šis pastatų kompleksas yra svarbus tiek istoriniais faktais¹⁷, tiek architektūrinėmis vertingosiomis savybėmis. Pastatai buvo statomi kaip karininkų virtuvė-valgykla 1939-1940 m., remontuoti XX amžiaus II pusėje. Valgyklai buvo naudojamas tik pirmasis pastato Nr. 3 aukštas, o antrajame vykdavo pulko karininkų renginiai, minėjimai bei orkestro repeticijos. Po 1945 m. pastato dalis naudota kaip sporto salė. Šiuo metu dalyje pastato įrengtos gamybinės dirbtuvės, patalpos naudojamos sandėliavimui. Vertybės apibrėžtos teritorijos plotas užima 5044 m².

¹⁷ 8-asis pėstininkų Kauno kunigaikščio Vaidoto batalionas buvo dislokuotas Šiauliuose 1923 m. balandžio 29 d.

Paveikslas 3.2. Kultūros vertybėmis pripažinti LK pastatai Pakruojo g. 49, Šiauliai

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

Šiuo metu LK veiklai naudojamas pagrindinis pastatas yra pastatas-bendrabutis (Eil. Nr. 1). Čia veiklą vykdo LK Krašto apsaugos savanorių pajėgos, Prisikėlimo apygardos 6-oji rinktinė. Nors pastato pirminė paskirtis bendrabutis, šiuo metu jis naudojamas kaip administracinės patalpos ir ginklinė (rūsyje). Pastato būklė yra prasta, energinis efektyvumas itin žemas, o išplanavimas nėra tinkamas MARGIRIS poreikiams (žr. fotofiksaciją).

Paveikslas 3.3. Pastato - bendrabučio (Eil. Nr. 1) būklė 2018 m. rugpjūčio mėn.

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

Pastatas-bendrabutis (Eil. Nr. 2) ir pastatas-kareivinės (Eil. Nr. 6) šiuo metu nenaudojami. Abu pastatai yra išplanuoti analogiškai: įėjus erdvus holas su laiptais į antrą aukštą, pirmajame ir antrajame aukštuose nedideli panašaus dydžio kabinetai ir ilgi koridoriai (žr. paveikslus žemiau). Grindys medinės, dalyje kabinetų supuvę, nelygios. Langai mediniai, dvigubi, dalyje pastato pašalinti

užmūrijant buvusias langų angas. Sanitariniuose mazguose grindys ir dalis sienų padengtos keraminėmis plytelėmis, san technikos prietaisai išmontuoti.

Paveikslas 3.4. Pastato - bendrabučio (Eil. Nr. 2) būklė 2018 m. rugpjūčio mėn.

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

Paveikslas 3.5. Pastatas - bendrabutis (Eil. Nr. 2) ir pastatas - kareivinės (Eil. Nr. 6)

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

Svarbu pažymėti, kad pastatas - bendrabutis ir kitų pastatų naudojamos patalpos žiemos metu šildomos elektra, individualiais šildytuvais. Nors centralizuotai tiekiamos šilumos infrastruktūra yra sklypo gretimybėse, siekiant veiklos kaštų efektyvumo, buvo priimtas sprendimas atjungti pastatus nuo centralizuoto šilumos tiekimo tinklo.

3.1.3. LK infrastruktūra Šiaulių rajone, Zapalskių kaime, Kairių seniūnijoje

LK panaudos teise disponuoja valstybinės žemės sklypu Zapalskių kaime, Kairių seniūnijoje, Šiaulių rajone. Žemės sklypo naudojimo paskirtis yra „Kitos paskirties žemė“, o žemės naudojimo būdas – teritorijos krašto paskirties tikslams. Detalūs duomenys pateikti lentelėje.

Lentelė 3.4. Duomenys apie LK žemės sklypą Zapalskių kaime

Eil. Nr.	Žemės sklypo kadastro numeris	Žemės sklypo unikalus numeris	Žemės sklypo plotas, ha	Panaudos sutarties sudarymo data	Panaudos sutarties terminas, metais
1.	91/17006	9180-0005-0036	109,2084 ha	2017-11-02	40

Duomenų šaltinis: Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija.

Žemės sklypas yra užstatytas: jame yra 46 nekilnojamo turto vienetai, kurie LK buvo perduoti patikėjimo teise 2017 m. kovo 6 d.

Lentelė 3.5. Duomenys apie žemės sklype Nr. 9180-0005-0036 esančius statinius

Pavadinimas	Unikalus Nr.	Bendras plotas, m ²	Tūris, m ³
Kareivinės	9195-8018-8012	777,03	3650
Sandėlis	9195-8018-8023	135,57	532
Slėptuvė	9195-8018-8034	-	-
Pirtis	9195-8018-8045	172,62	741
Kontrolės postas	9195-8018-8056	38,66	228
Sandėlis	9195-8018-8067	12,89	38
Transformatorinė pastatotė	9195-8018-8078	155,24	775
Katilinė	9195-8018-8089	235,16	1458
Suvirinimo baras	9195-8018-8092	27,48	85
Dirbtuvės	9195-8018-8101	79,47	338
Ryšių mazgas	9195-8018-8112	50,06	223
Slėptuvė	9195-8018-8123	39,47	103
Medicinos punktas	9195-8018-8134	69,19	323
Sargybos postas	9195-8018-8145	166,56	829
Gaisrinė	9195-8018-8156	29,04	44
Sandėlis	9195-8018-8167	153,55	688
Kiemo rūšys	9195-8018-8189	9,93	51
Buitinis pastatas	9195-8018-8194	29,04	1083
Slėptuvė	9195-8018-8212	32	163
Kontrolės postas	9195-8018-8223	64,15	344
Garažas	9195-8018-8234	943,4	7938
Sandėlis	9195-8018-8245	243,65	806
Sandėlis	9195-8018-8256	300,44	2262
Buitinis pastatas	9195-8018-8267	1191,69	
Garažas	9195-8018-8278	546,21	2550
Bunkeris	9195-8018-8289	1417,44	9787
Sandėlis	9195-8018-8296	13,94	60
Sandėlis	9195-8018-8301	10,55	48
Gamybinis pastatas	9195-8018-8312	103	348
Ūkinis pastatas	9195-8018-8323	176	703
Ūkinis pastatas	9195-8018-8334	92	265
Ūkinis pastatas	9195-8018-8345	98	265
Ūkinis pastatas	9195-8018-8356	13	25
Kiemo statiniai - tvora	9195-8018-8367	-	-
Stoginė	9195-8018-8378	-	-
Arteziniai gręžiniai	9195-8018-8389	-	-
Kiemo aikštelė	9195-8018-8398	-	-
Požeminės talpos	9195-8018-8401	-	-
Stoginė	9195-8018-8412	-	-
Stoginė	9195-8018-8423	-	-
Stoginė	9195-8018-8434	-	-

Pavadinimas	Unikalus Nr.	Bendras plotas, m ²	Tūris, m ³
Stoginė	9195-8018-8445	-	-
Stoginė	9195-8018-8456	-	-
Stoginė	9195-8018-8467	-	-
Stoginė	9195-8018-8467	-	-
Iš viso:	-	7426,43	36753

Duomenų šaltinis: Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija.

3.2. Galimos projekto veiklos

Įvertinus projekto problemas (IP 1.3. skyrius), pagrindines priežastis ir siekiamus minimalius rezultatus (IP 2.5. skyrius), taip pat atsižvelgiant į tai, kad numatomos investicijos nuolatinės infrastruktūros įrengimui viršys 3 mln. Eur, yra sudaromas ilgasis veiklų sąrašas, tai yra identifikuojamos visos galimos projekto veiklos.

Lentelė 3.6. Galimos projekto veiklos ir jų sąsajos

Problemos / apribojimai	Atsiradimo priežastys	Siekiami minimalūs rezultatai	Galimos projekto veiklos
Nepakankami koviniai pajėgumai Lietuvos Respublikos suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimui ir gynimui	Lietuvos Respublikos valdymo organų priimami sprendimai dėl valstybės biudžeto prioritetų iki 2017 m. neleido pasiekti reikalingos kovinių pajėgumų plėtros. Esama infrastruktūra neatitinka patvirtintos principinės kariuomenės struktūros poreikių 2019-2024 m., tai yra nėra pakankama aptarnauti visus numatytus kovinius vienetus.	802 kariai, kuriems yra užtikrinta infrastruktūra (nuolatinio dislokavimo sąlygos)	1. Naujų pastatų statyba žemės sklypuose Nr. 4400-4493-0954, Nr. 4400-4493-2192, Nr. 4400-4493-1119, Nr. 2901-0005-0435 ir Nr. 4400-4941-6526 2. Esamų pastatų griovimas žemės sklype Nr. 2901-0005-0435 3. Esamų pastatų rekonstrukcija žemės sklype Nr. 2901-0005-0435 4. Naujų pastatų statyba žemės sklype Nr. 9180-0005-0036 5. Esamų pastatų griovimas žemės sklype Nr. 9180-0005-0036 6. Laikinos konteinerinės infrastruktūros panaudojimas kovinio vieneto nuolatinei dislokacijai
Ribotas prisidėjimas prie tarptautinio saugumo ir stabilumo užtikrinimo	Lietuvos Respublikos valdymo organų priimami sprendimai dėl valstybės biudžeto prioritetų iki 2017 m. neleido pasiekti reikalingos kovinių pajėgumų plėtros Esama infrastruktūra neatitinka patvirtintos principinės kariuomenės struktūros poreikių 2019-2024 m.		

Duomenų šaltinis: Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija.

3.3. Veiklų vertinimo kriterijai

Galimų įgyvendinti ir į ilgąjį veiklų sąrašą įtrauktų veiklų vertinimas atliekamas pagal žemiau nurodytus vertinimo kriterijus (žr. lentelę žemiau).

Lentelė 3.7. Galimų projekto veiklų vertinimo kriterijai

Nr.	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus paaiškinimas
1.	aktualumas turimų poreikių kontekste	vertinama, kiek tikslinės grupės atstovams yra aktualu naudotis veiklos įgyvendinimo rezultatais
2.	pagrįstumas	vertinama, kiek tikslinga techniniu požiūriu įgyvendinti konkrečią veiklą
3.	poveikis valstybės biudžetui	vertinama, kokią įtaką valstybės biudžetui ilgalaikėje perspektyvoje turės veiklos įgyvendinimas
4.	rezultato pasiekimo greitis	įvertinamas veiklos įvykdymo inžinerinis sudėtingumas
5.	atitiktis strateginiams dokumentams	vertinama, kiek IP įgyvendinimas atitinka projekto vykdytojo strateginius tikslus bei strateginių dokumentų nuostatas

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

Atitiktis vertinimo kriterijams yra vertinama pagal vertinimo skalę – mažas, mažesnis, vidutinis, didesnis, didelis. Atsižvelgiant į atitiktį kiekvienai veiklai suteikiamas kiekybinis įvertis:

- įvertinimas „mažas“ prilyginamas 1 balui;
 - įvertinimas „mažesnis“ prilyginamas 2 balams;
 - įvertinimas „vidutinis“ prilyginamas 3 balams;
 - įvertinimas „didesnis“ prilyginamas 4 balams;
- įvertinimas „didelis“ prilyginamas 5 balams.

Žemiau yra pateikiamas kiekvienos veiklos vertinimo apibendrinimas (žr. lentelę žemiau). Vertinant kiekvieną veiklą, jai yra apskaičiuojamas bendras kiekybinis įvertis, kurio reikšmė yra apskaičiuojama sudedant pagal kiekvieną vertinimo kriterijų suteiktą kiekybinį įvertį.

Lentelė 3.8. Galimų projekto veiklų vertinimas

Galimos veiklos pavadinimas / vertinimo kriterijus	Aktualumas turimų poreikių kontekste		Pagrįstumas		Poveikis valstybės biudžetui		Rezultato pasiekimo greitis		Atitiktis strateginiams dokumentams		Kiekybinis įvertis
-	kiekybinis / kokybinis įverčiai		kiekybinis / kokybinis įverčiai		kiekybinis / kokybinis įverčiai		kiekybinis / kokybinis įverčiai		kiekybinis / kokybinis įverčiai		-
Naujų pastatų statyba žemės sklypuose Nr. 4400-4493-0954, Nr. 4400-4493-2192, Nr. 4400-4493-1119, Nr. 2901-0005-0435 ir Nr. 4400-4941-6526	5	didelis	4	didesnis	3	vidutinis	2	mažesnis	5	didelis	19
Esamų pastatų griovimas žemės sklype Nr. 2901-0005-0435	2	mažesnis	4	didesnis	5	didelis	5	didelis	4	didesnis	20
Esamų pastatų rekonstrukcija žemės sklype Nr. 2901-0005-0435	3	vidutinis	4	didesnis	4	didesnis	3	vidutinis	4	didesnis	18
Naujų pastatų statyba žemės sklype Nr. 9180-0005-0036	4	didesnis	4	didesnis	3	vidutinis	2	mažesnis	5	didelis	18
Esamų pastatų griovimas žemės sklype Nr. 9180-0005-0036	2	mažesnis	4	didesnis	5	didelis	5	didelis	4	didesnis	20
Laikinos konteinerinės infrastruktūros panaudojimas kovinio vieneto nuolatinei dislokacijai	1	mažas	3	vidutinis	3	vidutinis	5	didelis	1	mažas	13

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

3.4. Trumpasis veiklų sąrašas ir projekto įgyvendinimo alternatyvų aprašymas

Atskiroms veikloms suteikus kiekybinius įverčius, į trumpąjį veiklų sąrašą, kuriuo remiantis yra planuojamos atskiros alternatyvos, yra įtrauktos veiklos, kurioms yra suteikta mažiausiai $\frac{2}{3}$ nuo maksimalaus balų skaičiaus, tai yra 17 ar daugiau balų. Kitaip tariant, į trumpąjį veiklų sąrašą yra įtraukiamos ilgojo veiklų sąrašo veiklos, turinčios reikšmingo ekonominio poveikio potencialą.

Lentelė 3.9. Projekto trumpojo veiklų sąrašo veiklos

Tikslas	Uždavinys	Veiklos Nr.	Galimos veiklos pavadinimas
Padidinti Lietuvos Respublikos kovinius pajėgumus Lietuvos Respublikos suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimui ir gynimui	Užtikrinti fizinę infrastruktūrą plečiamų Lietuvos Respublikos kovinių pajėgumų nuolatiniam dislokavimui	1.1.1.	Naujų pastatų statyba žemės sklypuose Nr. 4400-4493-0954, Nr. 4400-4493-2192, Nr. 4400-4493-1119, Nr. 2901-0005-0435 ir Nr. 4400-4941-6526
		1.1.2.	Esamų pastatų griovimas žemės sklype Nr. 2901-0005-0435
		1.1.3.	Esamų pastatų rekonstrukcija žemės sklype Nr. 2901-0005-0435
		1.1.4.	Naujų pastatų statyba žemės sklype Nr. 9180-0005-0036
		1.1.5.	Esamų pastatų griovimas žemės sklype Nr. 9180-0005-0036

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

Vadovaujantis Kokybės metodikos 6 punktu, projekto įgyvendinimo alternatyvų įvertinimas ir palyginimas vadovaujantis IP metodikoje nustatytu privalomų minimaliai išnagrinėti alternatyvų sąrašu pagal pasirinktą investavimo objektą atliekamas / vertinamas atrenkant valstybės ir regionų projektus, kuriems įgyvendinti suplanuotų investicijų į investavimo objektus išlaidų suma, išskyrus (atėmus) joms tenkantį pridėtinės vertės mokestį ir išlaidas, kurios yra apmokamos supaprastintai pagal iš anksto nustatytus dydžius (fiksuojuosius įkainius, fiksuotąsias sumas arba fiksuotąsias normas), viršija 300 000 eurų.

Įvertinus veiklas trumpajame veiklų sąrašė, darytina išvada, kad projektu didžiąja dalimi yra numatyta plėtoti pastatų investavimo objektui priklausančią infrastruktūrą. Remiantis IP metodikos 4 priedo nuostatomis bei preliminariais LR KAM skaičiavimais, didžiausia investicijų suma bus skiriama naujų pastatų statybos investavimo objekto tipui, todėl alternatyvos turėtų būti nagrinėjamos būtent šio investavimo objekto tipo atžvilgiu.

Pagal IP metodikos 4 priedo lentelę „Minimaliai privalomos išnagrinėti ir palyginti projekto įgyvendinimo alternatyvos pagal investavimo objekto tipą“, jeigu pagrindinis investavimo objekto tipas yra naujų pastatų statyba, turi būti išnagrinėtos ir palygintos šios projekto įgyvendinimo alternatyvos:

- naujų pastatų statyba;
- nuotolinis projekto tikslinių grupių aptarnavimas;
- esamo turto rekonstravimas / pritaikymas;
- turto nuoma / panauda;
- turto įsigijimas.

Be to, pagal IP metodikos 3.4. skyriaus nuostatas, jei IP metodikos 4 priedo lentelėje numatytos minimaliai privalomos išnagrinėti ir palyginti projekto įgyvendinimo alternatyvos neleidžia objektyviai įvertinti visų realių projekto įgyvendinimo galimybių ir lieka tik viena toliau nagrinėtina alternatyva (pagal kurią buvo pasirinktas investavimo objekto tipas), IP aprašomojoje dalyje turi būti pateiktas pagrindimas, kodėl kitos IP metodikos 4 priedo lentelėje nurodytos prie atitinkamo investavimo objekto tipo alternatyvos netinka (pagrindžiama teisiniais, techniniais, socialiniais ar kitais apribojimais).

Vertinant alternatyvos „Nuotolinis projekto tikslinių grupių aptarnavimas“ įgyvendinimo galimybes, pabrėžtina, kad nuotolinis valstybės teritorijos bei suvereniteto gynimas, esant šiuolaikiniam technologinės pažangos lygiui, negali būti užtikrintas, nesiimant fizinių apsaugos priemonių, o vienas iš pagrindinių LK sausumos pajėgų tikslų būtent ir yra užtikrinti fizinę teritorijos apsaugą bei pagalbą ekstremalių situacijų atvejais. Be to, tokios veiklos prieštarautų galiojančiai principinei kariuomenės

struktūrai, kuri yra patvirtinta įstatymu¹⁸ (sausumos pajėgų koviniai daliniai, kurių karių ribiniai skaičiai yra patvirtinti įstatymu, turi turėti fizinę infrastruktūrą savo veikimui). Kitaip tariant, alternatyva negali būti įgyvendinama dėl teisinių bei socialinių apribojimų.

Vertinant alternatyvos „*Turto nuoma / panauda*“ bei alternatyvos „*Turto įsigijimas*“ įgyvendinimo galimybes, aktualu pažymėti, kad kovinio dalinio funkcionavimui yra reikalingas geografinių požiūriu šalia esančių pastatų kompleksas, todėl LK iki projekto veiklų įgyvendinimo pradžios atliko tiek teritorijų, tiek nekilnojamojo turto prieinamumo analizę. Remiantis šios analizės rezultatais, buvo priimtas sprendimas įgyvendinti projektą viename iš žemės sklypų, kuriuose šiuo metu nėra turto (pastatų/statinių), kuris galėtų būti išnuomotas arba įsigytas. Atitinkamai, nagrinėjamo IP veiklų kontekste, alternatyvos „*Turto nuoma / panauda*“ bei „*Turto įsigijimas*“ negali būti nagrinėjamos dėl techninių priežasčių.

Vertinant alternatyvos „*Esamo turto rekonstravimas/pritaikymas*“ įgyvendinimo galimybes, aktualu, kad kovinio dalinio veikimui reikalinga fizinė infrastruktūra yra specifinė (kariuomenės pastatai), todėl bet kokių esamų statinių, kurie šiam tikslui nebuvo naudojami praeityje, pritaikymas kariuomenės poreikiams yra būtinas. Be to, aktualu, kad pritaikymo galimybė turi būti vertinama kiekvieno atskiro statinio turimo funkcionalumo bei statinio geografinės padėties teritorijoje atžvilgiu. Atlikus šį vertinimą, į trumpąjį veiklų sąrašą yra įtraukta veikla, kurios yra susijusi su esamų pastatų rekonstravimu bei pritaikymu kariuomenės poreikiams (veikla Nr. 1.1.3. „*Esamų pastatų rekonstrukcija žemės sklype Nr. 2901-0005-0435*“), todėl alternatyva yra pasirenkama ta apimtimi, kiek ją yra įmanoma įgyvendinti dėl techninių priežasčių.

Įvertinus aukščiau pateiktą informaciją, IP yra suformuluojamos šios alternatyvos:

- 1) alternatyva Nr. I „*Kariuomenės infrastruktūros plėtra Šiaulių miesto teritorijoje*“
- 2) alternatyva Nr. II „*Kariuomenės infrastruktūros plėtra Šiaulių rajono teritorijoje*“

Į trumpąjį veiklų sąrašą įtrauktų veiklų priskyrimas IP alternatyvoms yra pateikiamas žemiau (žr. lentelę). Pabrėžtina, kad įgyvendinus kiekvieną suformuluotą alternatyvą, yra pasiekiami IP rezultatai, nurodyti IP 2.5. skyriuje.

Lentelė 3.10. Projekto trumpojo veiklų sąrašo priskyrimas alternatyvoms

Galima veikla		Alternatyva	
Nr.	Pavadinimas	Nr. I „Kariuomenės infrastruktūros plėtra Šiaulių miesto teritorijoje“	Nr. II „Kariuomenės infrastruktūros plėtra Šiaulių rajono teritorijoje“
1.1.1.	Naujų pastatų statyba žemės sklypuose Nr. 4400-4493-0954, Nr. 4400-4493-2192, Nr. 4400-4493-1119, Nr. 2901-0005-0435 ir Nr. 4400-4941-6526	+	-
1.1.2.	Esamų pastatų griovimas žemės sklype Nr. 2901-0005-0435	+	-
1.1.3.	Esamų pastatų rekonstrukcija žemės sklype Nr. 2901-0005-0435	+	-
1.1.4.	Naujų pastatų statyba žemės sklype Nr. 9180-0005-0036	-	+
1.1.5.	Esamų pastatų griovimas žemės sklype Nr. 9180-0005-0036	-	+

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

Atkreiptinas dėmesys, kad papildomos veiklos, kurios yra neatsiejamai susijusios su į trumpąjį veiklų sąrašą įtrauktų veiklų įgyvendinimu (projektavimo paslaugos, statybos techninės, statinio projekto vykdymo priežiūros ir panašios paslaugos, išlaidos pasirengimo veikloms, projekto administravimo ir vykdymo išlaidos), nėra išskiriamos kaip atskiros veiklos, atsižvelgiant į IP metodikos 2 skyriuje suformuluotas taisykles dėl pagalbinių veiklų neskaidymo.

¹⁸ 2018 m. gegužės 31 d. Lietuvos Respublikos principinės kariuomenės struktūros 2019 metais, planuojamos principinės kariuomenės struktūros 2024 metais nustatymo, karių, civilinę krašto apsaugos tarnybą atliekančių statinių valstybės tarnautojų ir kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų (išskyrus darbuotojus, gaunančius darbo užmokestį iš Europos Sąjungos struktūrinių, kitos Europos Sąjungos finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas), ribinio skaičiaus 2019 m. ir 2024 m. patvirtinimo įstatymas Nr. XIII-1210.

3.5. Analizės metodo pasirinkimas

Šiame skyriuje yra pateikiamas analizės metodo pasirinkimo pagrindimas. Remiantis IP metodikos 3.5. skyriaus nuostatomis, taikytinas projekto įgyvendinimo alternatyvų vertinimo metodas priklauso nuo projekto apimties, projekto vykdytojo teisinės formos ir projekto investavimo objekto, o planuojant projektą įgyvendinti VPSP būdu alternatyvų analizė privalomai atliekama SNA metodu.

Remiantis IP metodikos 3.5 skyriuje pateiktu algoritmu, numatomas projektas nėra didelės apimties, jį įgyvendina viešieji juridiniai asmenys (Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija bei Lietuvos kariuomenė), o pagrindinis investavimo objektas yra pastatai (tai yra projektas, kuriam įgyvendinti didžioji suplanuotų investicijų išlaidų dalis numatyta į pastatus). Atitinkamai, analizei atlikti yra taikomas SNA metodas.

4. FINANSINĖ ANALIZĖ

Šioje dalyje yra pasirenkamas projekto ataskaitinis laikotarpis (sąnaudų ir naudos analizės laikotarpis), atsižvelgiant į IP įgyvendinimo metu planuojamo sukurti ilgalaikio turto ekonominio tarnavimo laikotarpį bei ekonominės veiklos sektorių, pasirenkama finansinė diskonto norma, suformuluojamos kiekvienos alternatyvos pagrindinių finansinių srautų (investicijų, investicijų likutinės vertės, veiklos išlaidų ir finansavimo) prielaidos ir patys finansiniai srautai bei apskaičiuojami finansiniai rodikliai, susiję su IP įgyvendinimu.

4.1. Projekto ataskaitinis laikotarpis

Projekto ataskaitinis laikotarpis yra metų, kuriems pateikiamos projekto investicijų, investicijų likutinės vertės, veiklos pajamų, veiklos išlaidų, mokesčių, finansavimo bei socialinės-ekonominės naudos (žalos) prognozės, skaičius.

Būtina įvertinti, kad projektą yra numatoma įgyvendinti viešosios ir privačios partnerystės (valdžios ir privataus sektorių partnerystės) būdu, o remiantis Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo 15¹ str. 3 d., valdžios ir privataus subjektų partnerystės sutartis turi būti rašytinė, sudaroma ne trumpesniam kaip 3 metų ir ne ilgesniam kaip 25 metų laikotarpiui. Kita vertus, valdžios ir privataus subjektų partnerystės sutarties trukmė turėtų būti ribojama siekiant išvengti rinkos ir konkurencijos ribojimo. Be to, tikėtina, kad dėl labai ilgos valdžios ir privataus subjektų partnerystės sutarties trukmės atsiras kliūčių patekti į rinką, ir todėl gali būti ribojamas laisvas paslaugų judėjimas ir įsisteigimo laisvė.

Įvertinus projekto tikslą ir uždavinius bei ekonominės veiklos sektorių (pagal EVRK 2.0, ekonominės veiklos klasė 84.22 „Gynybos veikla“), taip pat remiantis IP metodikos 4.1. lentele „*Taikytini finansinės analizės laikotarpiai*“ rekomenduojamu analizės laikotarpiu kitiems sektoriams, šiame IP yra taikomas 15 metų projekto ataskaitinis laikotarpis. Šis laikotarpis taip pat atitinka VPSP projektams taikomų projekto ataskaitinių laikotarpių ribą, tai yra pasirinktas projekto ataskaitinis laikotarpis neviršija 25 metų.

4.2. Finansinė diskonto norma

Būsimųjų piniginių srautų skaičiavimuose, remiantis IP metodikos 4.2. skyriaus nuostatomis, turėtų būti naudojama 4 % finansinė diskonto norma.

Pagal Investicijų projektų rengimui taikomų reikalavimų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. 201 (kartu su vėlesniais pakeitimais), 10 priedo „*Diskontuotų pinigų srautų apskaičiavimo instrukcija*“ 1 p. nuostatas, diskontuotų pinigų srautų dydžiai nustatomi pagal formulę $PS / (1+r)^t$, kurioje r yra diskonto norma, išreikšta trupmena (Europos Komisijos rekomenduojama taikyti diskonto norma investicijų projektams, kuriems įgyvendinti skiriama negrąžintina parama, išreikšta dešimtaine trupmena).

Europos Komisijos rekomenduojama taikyti diskonto norma investicijų projektams, kuriems įgyvendinti skiriama negrąžintina parama, yra nustatyta Deleguotojo reglamento 19 str. 3 d., kuria yra siūloma naudoti 4 % realią finansinę diskonto normą kaip orientacinį rodiklį bendrai su Europos Sąjungos struktūriniais ir investiciniais fondais finansuojamų investicijų projektų finansinei analizei.

Atitinkamai, šiame investicijų projekte yra naudojama 4,0 % reali finansinė diskonto norma diskontuojant būsimuosius grynąjį pinigų srautus į dabartinius metus (finansinė analizė atliekama pastoviomis (palyginamosiomis) kainomis).

4.3. Projekto lėšų srautai

Atliekant IP finansinę analizę, šiame skyriuje yra aprašomos kiekvienos alternatyvos finansiniams srautams (investicijoms, investicijų likutinei vertei, veiklos pajamoms, veiklos išlaidoms, mokesčiams bei finansavimui) taikytinos prielaidos. Aprašant kiekvienos alternatyvos prielaidas, finansinė išraiška yra nustatoma pokyčiu nuo esamos situacijos (IP 3.1. skyrius), tai yra paaiškinant, kokie finansiniai srautai pasikeistų, įgyvendinus pasirinktos apimties alternatyvą.

4.3.1. Kariuomenės infrastruktūros plėtra Šiaulių miesto teritorijoje (alternatyva Nr. I)

Šiame skyriuje yra apibūdinamos alternatyvos „*Kariuomenės infrastruktūros plėtra Šiaulių miesto teritorijoje*“ vertinimo metu padarytos prielaidos bei nurodomi dėl alternatyvos įgyvendinimo

atsirandantys finansiniai pokyčiai (investicijos, investicijų likutinė vertė, veiklos pajamos, veiklos išlaidos, mokesčiai ir finansavimas).

Žemiau yra pateikiamos IP 3.4. skyriuje nurodytos trumpojo veiklų sąrašo veiklos, kurios būtų įgyvendinamos, pasirinkus alternatyvą „Kariuomenės infrastruktūros plėtra Šiaulių miesto teritorijoje“ (alternatyva Nr. I).

Lentelė 4.1. Alternatyvos Nr. I veiklų sąrašas

Nr.	Veiklos pavadinimas
1.1.1.	Naujų pastatų statyba žemės sklypuose Nr. 4400-4493-0954, Nr. 4400-4493-2192, Nr. 4400-4493-1119, Nr. 2901-0005-0435 ir Nr. 4400-4941-6526
1.1.2.	Esamų pastatų griovimas žemės sklype Nr. 2901-0005-0435
1.1.3.	Esamų pastatų rekonstrukcija žemės sklype Nr. 2901-0005-0435

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

4.3.1.1. Investicijos

Planuojant alternatyvos Nr. I investicijas, yra remiamasi šiomis prielaidomis:

- a) vykdant veiklą Nr. 1.1.1., yra numatyta visų kovinio dalinio funkcijų vykdymui reikalingų pastatų statyba. Apskaičiuojant naujų pastatų statybos darbų kainą, yra remiamasi Statybos ekonominių rodiklių 1 skyriaus „Statinių statyba ir rekonstrukcija“ 1.1. poskyryje „Gyvenamieji ir negyvenamieji pastatai“ nurodytais statinių 100 m² statybos darbų, 1000 m² statybos darbų, taip pat 1 m³ statybos darbų įkainiais, įvertinus kiekvieno reikalingo infrastruktūros objekto specifiką. Nesant galimybės vadovautis nurodytais įkainiais dėl infrastruktūros objektų specifikos, yra vadovaujama Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2014 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. V-1014 „Dėl krašto apsaugos sistemoje vykdomoms statyboms taikytinų techninių ir ekonominių rodiklių rekomendacijų patvirtinimo“ patvirtintomis skaičiuojamosiomis kainomis. Aktualu, kad remiantis Statybos ekonominių rodiklių bendrosios dalies 1.5. punktu, tais atvejais, kai sustambintos statybos kainos perskaičiuojamos pastatų patalpų ploto vienetui, sustambintų kainų pastato tūrio vieneto rodikliams taikomas koeficientas $k=4,0$, o kai pastato aukšto aukštis yra daugiau kaip 4 m, kiekvienam 1 m aukšto aukščio pokyčiui statybos kaina didinama iki 20 %. Be to, kai naujos statybos ir rekonstruojamų pastatų statybai ir įrengimui yra numatomi specifiniai techniniai ir kokybės reikalavimai, statybos 1 m³ kainos didinamos iki 1,30, o statinių statybos kainų tikslinimo koeficientai taikomi bazinei 1 m³ statinių kainai. Remiantis bendraisiais ekonominiais normatyvais statinių statybos skaičiuojamųjų kainų nustatymui (pagal 2017 m. spalio mėn. skaičiuojamąsias statinių statybos kainas), projektavimas ir kitos inžinerinės paslaugos apskaičiuojamos nuo sklypo paruošimo, statinių ir jų dalių statybos bei įrengimo kainos, ir naujiems statiniams statyti sudaro 5 %, kai statinio skaičiuojamoji kaina yra didesnė kaip 1,45 mln. Eur, o statytojo (užsakovo) rezervas yra iki 15%, kai statinio skaičiuojamoji kaina nustatoma pagal sustambintus rodiklius bei ekspertinius vertinimus. Investicijos yra numatomos kartu su pridėtinės vertės mokesčiu, atsižvelgiant į Statybos ekonominių rodiklių bendrosios dalies 1.3. punktą bei į tai, kad KAM negali pirkimo PVM įtraukti į PVM atskaitą ir susigrąžinti.

Lentelė 4.2. Alternatyvos Nr. I veiklos Nr. 1.1.1. investicijų suma

Statiny's							Įkainis, Eur					Kaina	Pr.	Rez.	Darbu kaina, Eur
Nr.	Pavadinimas	Plotas/Ilgis (m/m ²)	Užstatymo plotas (m ²)	Aukštis (m)	Tūris (m ³)	Papildomas paaiškinimas	100 m ²	1000 m ²	1 m/m ³	Ekspert. Vert. Koefic.	Paaiškinimas	-	-	-	-
1	Kareivinės	7.600	3.800	4,0	30.400	Minimali vidaus apdaila			160,21	1,15	Sistela	5.600.942	5%	15%	6.763.137
2	Universali sporto salė	1.500	1.500	nuo 3 iki 12	11.280	-			130,73	1,15	Sistela	1.695.830	5%	15%	2.047.714
3	Garažai	4.378	4.378	6,0	26.268	Spec. reikalavimai mikroklimatui, el. Instaliacijai			97,21	1,15	Sistela	3.132.308	5%	15%	3.782.262
4	Valgykla	1.320	1.320	5,5	7.260	-			177,67	1,15	Sistela	1.483.367	5%	15%	1.791.165
5	Štabas	1.675	838	4,0	6.700	-			220	1,15	KAM	1.695.100	5%	15%	2.046.833
6	Rikiuotės aikštė	7.000	7.000		-	-		68.450			Sistela	479.150	5%	15%	578.574
7	Medicinos punktas	600	300	4,0	2.400	-			190	1,15	KAM	524.400	5%	15%	633.213
8	Sporto aikštynai	5.000	5.000		-	Bėgimo takai (100 m); Universalūs sporto aikštynai	4.970			1,8	KAM	447.300	5%	15%	540.115
9	Degalinė	600	600		2.400	-			171,33		KAM	411.192	5%	15%	496.514
10	Plovykla	1.350	1.350		5.400	1 uždara ir 2 atviros			171,33	1,3	KAM	1.202.737	5%	15%	1.452.305
11	Sandėliai	3.700	3.700	7,0	25.900	-			88,27	1,15	Sistela	2.854.475	5%	15%	3.446.779
12	Remonto dirbtuvės	1.694	1.694	nuo 3 iki 12	13.920	6 transporto priemonėms			210	1	KAM	2.494.800	5%	15%	3.012.471
13	Pastogės technikai	2.261	2.261	5,0	11.304	-			78,38	0,7	Sistela	620.205	5%	15%	748.898
14	Technikos aikštės tvora su vartais	440	-		440	-			160		KAM	70.400	5%	15%	85.008
15	Technikos aikštė	8.000	8.000		-	2042,5		68.450			Sistela	547.600	5%	15%	661.227
16	Asmeninių automobilių parkavimo aikštelė	5.760	5.760		-	250 vnt.		68.450			Sistela	394.272	5%	15%	476.083
17	Techninės kontrolės punktas	70	70	4,0	280	-			300		KAM	84.000	5%	15%	101.430
18	Praėjimo punktas	100	100	4,0	400	-			300		KAM	120.000	5%	15%	144.900
	Inžineriniai tinklai	2.700										560.264	5%	15%	676.519
19.1	Inžineriniai tinklai (vandentiekio tinklai)	500			-	Vertinamas prisijungimas prie miesto tinklų			235,63		Sistela	117.815	5%	15%	142.262
19.2	Inžineriniai tinklai (nuotekų šalinimo tinklai)	500			-	Vertinamas prisijungimas prie miesto tinklų			251,62		Sistela	125.810	5%	15%	151.916
19.3	Inžineriniai tinklai (lietaus nuotekų surinkimas)	600			-	-			251,62		Sistela	150.972	5%	15%	182.299
19.4	Inžineriniai tinklai (elektros tinklai)	400			-	Su rezerviniu maitinimu			109,35		Sistela	113.740	5%	15%	137.341

Statinys							Įkainis, Eur					Kaina	Pr.	Rez.	Darbu kaina, Eur
Nr.	Pavadinimas	Plotas/Ilgis (m/m ²)	Užstatymo plotas (m ²)	Aukštis (m)	Tūris (m ³)	Papildomas paaiškinimas	100 m ²	1000 m ²	1 m/m ³	Ekspert. Vert. Kofic.	Paaiškinimas	-	-	-	-
19.5	Inžineriniai tinklai (kompiuteriniai ir telefoniniai tinklai)	300			-	-			99,17		Sistela	29.751	5%	15%	35.924
19.6	Inžineriniai tinklai (dujų tinklai)	400			-	-			55,44		Sistela	22.176	5%	15%	26.778
19.7	Tvora (su patr. keliais, apšvietimo stulpais ir ryšių tinklais)	1.800				-			150	1,2	KAM	324.000	5%	15%	391.230
20	Kietos dangos keliai teritorijoje	16.000	16.000		-	-		68.450			Sistela	1.095.200	5%	15%	1.322.454
21	Želdiniai	2.330				-		11.420			Sistela	26.609	5%	15%	32.130
22	Pėsčiųjų takai	10.000	10.000			-		44.330			Sistela	443.300	5%	15%	535.285
Iš viso:												26.307.451			31.766.246

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Statybos ekonominiais rodikliais ir Krašto apsaugos sistemoje vykdomoms statyboms taikytinų techninių ir ekonominių rodiklių rekomendacijomis.

Be to, yra numatomos papildomos investicijos valgyklos įrangai, kurios sudaro 400.000 Eur (A.4. biudžeto eilutė).

Reinvesticijos (A.8. biudžeto eilutė) yra numatomos dešimtaisiais (**400.000 Eur**) bei dvyliktaisiais (**4.868.431 Eur**) projekto įgyvendinimo metais, atsižvelgiant į planuojamą naudojimo intensyvumą bei į poreikį užtikrinti tinkamą statinių priežiūrą.

Siekiant užtikrinti projekto veiklų savalaikį įgyvendinimą bei kontrolę, yra būtina numatyti projekto administravimo ir vykdymo išlaidas projekto investicijų laikotarpiu (2020-2021 m.). Įvertinus numatomą investicijų dydį bei kompleksinį rangos darbų pobūdį, projekto investicijų laikotarpiui yra numatoma trijų asmenų komanda. Remiantis Oficialiosios statistikos portalo duomenimis, metinis bruto darbo užmokestis viešojo valdymo ir gynybos bei privalomojo socialinio draudimo sektoriuje (EVRK 84 skyrius) 2012-2017 metais išaugo nuo 9.537 Eur 2012 metais iki 12.353 Eur 2017 metais. Taip pat būtina pažymėti, kad finansinė analizė yra atliekama realiomis kainomis, tai yra prognozuojami lėšų srantai nėra koreguojami dėl infliacijos (pagal IP metodikos 4.2. skyriaus nuostatas), tačiau remiantis Europos Komisijos užsakymu parengto dokumento „Investicijų projektų sąnaudų ir naudos analizės atlikimo metodinės gairės“ (angl. *Guide to Cost-benefit analysis of investment projects, Economic appraisal tool for Cohesion Policy 2014-2020 (December 2014)*) 2.7.4. skyriaus nuostatomis, lyginamieji išlaidų pokyčiai, atėmus infliacijos poveikį, gali būti atspindėti darbo užmokesčio veiklos išlaidų eilutėje, jeigu yra atlikta tinkama analizė bei pateikti įrodymai. Remiantis Oficialiosios statistikos portalo informacija (Vartotojų kainų indeksai (2015 m. – 100); 2012 m. gruodis – 2017 m. gruodis), vidutinė metinė infliacija šiuo laikotarpiu sudarė 1,15 % (tai yra $(106,0629 - 100,3367) / 5 / 100$), o darbo užmokestis augo vidutiniškai 5,91 % kasmet, todėl realus darbo užmokesčio augimas sudaro 4,76 % kasmet.

Lentelė 4.3. Metinis bruto darbo užmokestis

Kalendoriniai metai	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*	2019*	2020*	2021*
Darbo užmokestis (nominalus metinis bruto, Eur)	9.537	9.839	10.408	10.640	11.352	12.353	13.083	13.856	14.675	15.542
Darbo užmokestis (realus metinis bruto, Eur)	-	-	-	-	-	-	12.941	13.706	14.516	15.374

Duomenų šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas, * - sudaryta autorių, remiantis 2012-2017 m. pokyčių tendencija.

Remiantis šiomis prielaidomis, projekto administravimo ir vykdymo išlaidų suma sudarys:

- i. 2020 m. – 14.516 (Eur) * 1,31 (darbdavio mokesčių koeficientas) * 1,0767 (darbuotojų atostoginių koeficientas) * 3 (asmenys) = 61.423 Eur;
- ii. 2021 m. – 15.374 (Eur) * 1,31 (darbdavio mokesčių koeficientas) * 1,0767 (darbuotojų atostoginių koeficientas) * 3 (asmenys) = 65.053 Eur;
- iii. bendra šių išlaidų suma sudarys 61.423 (Eur) + 65.053 (Eur) = 126.476 Eur.

Remiantis aukščiau nurodytomis prielaidomis, alternatyvos Nr. I veiklos Nr. 1.1.1. investicijų suma sudaro **37.561.158 Eur**.

- b) vykdant veiklą Nr. 1.1.2., yra numatyta atlikti žemės sklype Nr. 2901-0005-0435 esančių pastatų griovimo darbus (išskyrus pastatą – kareivines, unikalus Nr. 2993-4006-4032, bei pastatą – sandėlį, unikalus Nr. 2993-400-4046). Apskaičiuota šių pastatų griovimo kaina sudaro **644.200 Eur**. Apskaičiuojant griovimo darbų kainą, yra remiamasi Statinių statybos skaičiuojamųjų kainų palyginamųjų ekonominių rodiklių XXVIII pagal 2017 m. spalio mėn. statinių statybos skaičiuojamąsias kainas 2 skyriaus „Statinių griovimo darbai“ 2.1. poskyryje „Gyvenamieji ir negyvenamieji pastatai“ nurodytais statinių 1 m³ griovimo darbų įkainiais.
- c) vykdant veiklą Nr. 1.1.3. yra numatyta atlikti pastato – kareivinių, unikalus Nr. 2993-4006-4032, bei pastato – sandėlio, unikalus Nr. 2993-400-4046, rekonstrukciją, taip pat įsigyti šių pastatų eksploatavimui reikalingą įrangą / įrenginius. Rekonstrukcijos darbų išlaidos sudaro **3.528.848 Eur** (A.3. biudžeto eilutė), įrengimo išlaidos **882.212 Eur** (A.4. biudžeto eilutė) bei reinvesticijos sudaro **882.212 Eur** (A.8. biudžeto eilutė). Detalus kiekybinis pagrindimas yra pateiktas IP skaičiuoklės darbalapyje „Alt.I“ 43-45 eilutėse.

Remiantis aukščiau nurodytomis prielaidomis, bendra alternatyvos Nr. I veiklų investicijų suma sudaro **43.498.650** Eur (žr. lentelę žemiau). Numatomos investicijos visiškai užtikrins HN 56:2015 „Karinė teritorija. Statinių įrengimo ir priežiūros taisyklės“ reikalavimų laikymąsi.

Lentelė 4.4. Alternatyvos Nr. I veiklų investicijų suma

Veikla / metai	2020	2021	2029	2031	Σ
1.1.1.	10.650.172	21.642.550	400.000	4.868.435	37.561.158
A.3. (rangos darbai)	10.588.749	21.177.497	-	-	31.766.246
A.4.	-	400.000	-	-	400.000
A.6.	61.423	65.053	-	-	126.476
A.8.	-	-	400.000	4.868.435	5.268.435
1.1.2.	644.220	-	-	-	644.220
A.3. (rangos darbai)	644.220	-	-	-	644.220
1.1.3.	1.176.283	3.234.777	882.212	0	5.293.272
A.3. (rangos darbai)	1.176.283	2.352.565			3.528.848
A.4.		882.212			882.212
A.8.			882.212		882.212
Σ	12.470.675	24.877.328	1.282.212	4.868.435	43.498.650

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

4.3.1.2. Investicijų likutinė vertė

Investicijų likutinė vertė yra ilgalaikio turto, sukurto įgyvendinant projektą, vertė projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Dėl šios priežasties investicijų likutinė vertė nurodoma tik paskutiniaisiais projekto ataskaitinio laikotarpio metais, tai yra 15 projekto ataskaitinio laikotarpio metais.

Remiantis Europos Komisijos patvirtinto Investicijų projektų sąnaudų naudos analizės 2014-2020 metų laikotarpiui vadovo 2.7.3. skyriaus nuostatomis, likutinė vertė atskleidžia ilgalaikio turto ekonominį potencialą, pasibaigus projekto ataskaitiniam laikotarpiui. Remiantis bendra taisykle, investicijų likutinė vertė turėtų būti nustatoma sumuojant veiksmo generuojamus grynuosius lėšų srautus, pasibaigus projekto ataskaitiniam laikotarpiui, tačiau kiti likutinės vertės apskaičiavimo būdai gali būti naudojami tinkamai pagrįstais atvejais. Kaip specifiniai tinkamai pagrįsti atvejai yra nurodyti grynujų pajamų negeneruojantys projektai bei projektai, kurių metu sukuriama turtas tarnauja žymiai ilgesnį laiką, lyginant su projekto ataskaitiniu laikotarpiu, kadangi tokiais atvejais gali būti iškreipiami finansinės analizės rezultatai. Nurodytais atvejais gali būti taikoma ilgalaikio turto balansinės vertės apskaitos dokumentuose nusidėvėjimo formulė arba ilgalaikio turto vieneto rinkos vertė projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

Pabrėžtina, kad įgyvendinant projektą pajamos (taip pat ir grynosios) nėra generuojamos, todėl šiame IP likutinė vertė yra skaičiuojama, taikant nusidėvėjimo metodą.

Įvertinus planuojamo sukurti ilgalaikio turto panaudojimo specifiką ir ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) minimalių ir maksimalių ekonominių normatyvų viešojo sektoriaus subjektams sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. birželio 10 d. nutarimu Nr. 564 „Dėl minimalios ilgalaikio materialiojo turto vertės nustatymo ir ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) minimalių ir maksimalių ekonominių normatyvų viešojo sektoriaus subjektams patvirtinimo“, 5.2., 6.1.1. ir 6.3. punktų nuostatas, yra pasirenkami šie ekonominiai nusidėvėjimo normatyvai:

- a) pastatams (kareivinės, valgykla, štabas, universali sporto salė, medicinos punktas, degalinė ir plovykla, sandėliai, garažai, techninės kontrolės punktas, mokomoji zona) – 60 metų;
- b) infrastruktūros statiniams (remonto dirbtuvės, pastogė technikai, inžineriniai tinklai) – 30 metų;
- c) kitiems statiniams – 10 metų.

Atsižvelgiant į tai, kad planuojama projekto trukmė yra dveji metai (2020-2021 metai), statinius iki projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigos yra numatoma eksploatuoti 13 metų (žr. lentelę žemiau).

Lentelė 4.5. Alternatyvos Nr. I investicijų likutinė vertė

Statinsys		Nusidėvėjimo normatyvas	Metinė nusidėvėjimo suma	Reinvesticijų suma	Investicijų likutinė vertė
Nr.	Pavadinimas	-	-	-	-
1	Kareivinės	60	112.719		5.297.791
2	Universali sporto salė	60	34.129		1.604.043
3	Garažai	60	63.038		2.962.772
4	Valgykla	60	29.853		1.403.080

Statiny's		Nusidėvėjimo normatyvas	Metinė nusidėvėjimo suma	Reinvesticijų suma	Investicijų likutinė vertė
Nr.	Pavadinimas	-	-	-	-
5	Štabas	60	34.114		1.603.353
6	Rikiuotės aikštė	10	57.857	578.574	405.002
7	Medicinos punktas	60	10.554		496.017
8	Sporto aikštynai	10	54.011	540.115	378.080
9	Degalinė	60	8.275		388.936
10	Plovykla	60	24.205		1.137.639
11	Sandėliai	60	57.446		2.699.977
12	Remonto dirbtuvės	30	100.416		1.707.067
13	Pastogės technikai	30	24.963		424.375
14	Technikos aikštės tvora su vartais	10	8.501	85.008	59.506
15	Technikos aikštė	10	66.123	661.227	462.859
16	Asmeninių automobilių parkavimo aikštelė	10	47.608	476.083	333.258
17	Techninės kontrolės punktas	10	10.143	101.430	71.001
18	Praėjimo punktas	10	14.490	144.900	101.430
	Inžineriniai tinklai				
19.1	Inžineriniai tinklai (vandentiekio tinklai)	30	4.742		80.615
19.2	Inžineriniai tinklai (nuotekų šalinimo tinklai)	30	5.064		86.085
19.3	Inžineriniai tinklai (lietaus nuotekų surinkimas)	30	6.077		103.303
19.4	Inžineriniai tinklai (elektros tinklai)	30	4.578		77.827
19.5	Inžineriniai tinklai (kompiuteriniai ir telefoniniai tinklai)	30	1.197		20.357
19.6	Inžineriniai tinklai (dujų tinklai)	30	893		15.174
19.7	Tvora (su patr. keliais, apšvietimo stulpais ir ryšių tinklais)	10	39.123	391.230	273.861
20	Kietos dangos keliai teritorijoje	10	132.245	1.322.454	925.718
21	Želdiniai	10	3.213	32.130	22.491
22	Pėsčiųjų takai	10	53.528	535.285	374.699
	Iš viso:		1.009.105	4.868.435	23.516.314

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

Be to, taip pat įvertinama veiklos Nr. 1.1.1. vykdymo metu įsigytos įrangos likutinė vertė (150.000 Eur) bei veiklos Nr. 1.1.3. sukurto ilgalaikio turto likutinė vertė (3.095.094 Eur). Bendra investicijų likutinė vertė sudaro **26.761.408** Eur.

4.3.1.3. Veiklos pajamos

Projekto veiklos pajamos yra pajamos, kurios yra tiesiogiai gaunamos iš vartotojų už prekes ir (arba) paslaugas, kurios sukuriama įgyvendinant projektą, pavyzdžiui: vartotojų tiesiogiai mokami mokesčiai už naudojimąsi infrastruktūra, žemės ar pastatų pardavimas arba nuoma, mokėjimai už paslaugas ir pan.

Įgyvendinus investicijų projektą, veiklos pajamų pokytis dėl projekto veiklų specifikos (projekte nagrinėjamos viešosios paslaugos yra nemokamos) neatsiranda.

4.3.1.4. Veiklos išlaidos

Planuojant veiklos išlaidas, būtina atsižvelgti į IP 2.3. skyriuje suformuluotas projekto ribas. Remiantis nurodytame skyriuje suformuluotomis prielaidomis yra numatomos šios veiklos išlaidos:

- elektros išlaidos.** Numatomos elektros energijos išlaidos yra apskaičiuojamos, laikantis prielaidos, kad elektros kWh tarifas yra 0,113 (Eur, įskaitant PVM), o elektros energijos sunaudojimas per mėnesį sudaro 271.001 kWh. Atitinkamai, bendra metinė elektros energijos išlaidų suma (įskaitant PVM) sudaro 271.001 (kWh) * 0,113 (Eur) * 12 (mėnesių skaičius) = **367.477** EUR. Pastatų 1 m² elektros energijos sąnaudų dydis (10 kWh/mėn.) yra numatytas, įvertinus panašios apimties kompleksinį objektą sudarančių pastatų elektros energijos sąnaudas (investicijų projektas „Karinio dalinio vystymas Šilalės rajone“), taip pat įvertinus naujai statybai taikomus energinio efektyvumo reikalavimus.
- šildymo išlaidos.** Numatomos šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos yra apskaičiuojamos, laikantis prielaidos, kad šildymo kWh šildymo tarifas yra 0,0453 Eur/kWh¹⁹, karšto vandens

¹⁹ [Šiaulių miesto šilumos kainos](#)

tarifas – 5,94 Eur/m³, o šilumos bei karšto vandens sunaudojimas per mėnesį sudaro atitinkamai 4 kWh/m² pastatų šildymui šešis mėnesius per metus ir 60 litrų vienam asmeniui per kalendorinę dieną karšto vandens. Atitinkamai, metinės šildymo (išskyrus elektrą išlaidos) sudaro 108.400 (kWh) * 0,0453 (Eur/kWh) * 6 (mėnesiai) + 60 (litrų) * 802 (karių skaičius) * 365 (dienų skaičius metuose) / 1000 (litrų skaičius viename m³) * 5,94 (Eur/m³) = **133.792** Eur/metai.

- c) **vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo išlaidos.** Numatomos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo išlaidos yra apskaičiuojamos, laikantis prielaidos, kad šalto vandens tarifas²⁰ yra 2,42 Eur/m³, o sunaudojimas yra 100 litrų per dieną vienam asmeniui²¹. Atitinkamai, metinės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo išlaidos sudaro (100 (litrų) + 60 (litrų)) * 802 (karių skaičius) * 365 (dienų skaičius metuose) / 1000 (litrų skaičius viename m³) * 2,42 (Eur/m³) = **113.345** Eur/metai.
- d) **atliekų išvežimo, teritorijos tvarkymo ir kitos išlaidos.** Numatomos išlaidos yra apskaičiuojamos, laikantis prielaidos, kad atliekų išvežimo ir teritorijos tvarkymo išlaidų tarifas yra 0,40 Eur/mėn./m² (pastatams) bei 0,11 Eur/mėn./m² (statiniams). Detalus šių išlaidų pasiskirstymas pagal infrastruktūros objektus yra nurodytas IP skaičiuoklės darbalapyje „Alt.I“. Metinė veiklos išlaidų suma sudaro **204.053** Eur.
- e) **telekomunikacijų išlaidos.** Šios išlaidos yra suplanuotos, laikantis prielaidos, kad vieno mėnesio interneto bei telefonijai skiriamų išlaidų suma sudaro 2.000 Eur. Nagrinėjamos išlaidos apima keliasdešimt skirtingų išorinių abonentų (iki 100) prieigą prie telefonijos, interneto, televizijos, radijo paslaugų, taip pat esamo vidinio tinklo palaikymo ir priežiūros išlaidas. Atitinkamai, metinė išlaidų suma yra **24.000** Eur.
- f) **infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos.** Šios išlaidos yra suplanuotos, laikantis prielaidos, kad IP veiklų įgyvendinimo metu sukurtos infrastruktūros būklės palaikymui bei atkūrimui, įvertinus naudojimosi infrastruktūrą intensyvumą, yra kasmet skiriami 2 % nuo numatytos pradinės investicijų sumos, tai yra **705.902** Eur kasmet. Numatoma sukurti infrastruktūra yra kompleksinio pobūdžio, kurios priežiūrai ir būklės palaikymui yra būtina skirti papildomas veiklos išlaidas dėl numatomo intensyvaus naudojimo. Infrastruktūros būklės palaikymui skiriamų išlaidų dydis yra numatytas, įvertinus panašios apimties kompleksinio objekto (investicijų projektas „Karinio dalinio vystymas Šilalės rajone“) infrastruktūros būklės palaikymui ir priežiūrai skiriamas veiklos išlaidas. Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos apima visus mažos apimties veiksmus ir darbus, kurie nėra laikomi reinvesticijomis (pvz., periodinė turto apžiūra, apdaužytų sienų pataisymas/padažymas, trukusio ar sulaužyto vamzdžio pakeitimas, perdegusių laidų keitimas, užsikimšimų vamzdžiuose valymas, nedidelių skylių asfalte užtaisymas, dužusių langų keitimas, gamtinių reiškinių padarinių likvidavimas, vejų atstatymas, neplanuotų pavojingų atliekų šalinimas ten, kur naudojama technika), kitaip tariant, išlaidas, kurios neišvengiamai atsiranda naudojant turtą pagal paskirtį. Be to, infrastruktūros būklės palaikymas apima ne tik reakciją į neigiamus veiksmus (tai yra būklės atkūrimą), bet ir prevencinius veiksmus (tai yra būklės palaikymas, pastatų techninė priežiūra).
- g) **darbo užmokesčio išlaidos.** Nuolatinė infrastruktūros priežiūros poreikis kartu sąlygoja poreikį turėti šių veiksmų vykdymui bei organizavimui reikalingus žmogiškuosius išteklius (mažiausiai trijų asmenų komandą). Taikant metinio darbo užmokesčio prielaidas, kurios yra analogiškos taikytoms IP 4.3.1.1. skyriuje, numatoma darbo užmokesčio išlaidų suma sudaro nuo 68.897 Eur 2022 metais iki 137.229 Eur 2034 metais (žr. lentelę žemiau).

Lentelė 4.6. Trijų asmenų metinis bruto darbo užmokestis

Kalendoriniai metai	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Trijų asmenų DU (realus metinis bruto, Eur)	68.897	72.969	77.282	81.849	86.686	91.810	97.236

(lentelės tęsinys)

²⁰ <http://www.siauliuvandenys.lt/vandens-paslaugu-kainos-gyventojams/>

²¹ Vandens vartojimo normos RSN 26-90, 4.3. p., IV miestų ir miestelių kategorija, numatomą vandens sunaudojimą sudaro 60 l karšto vandens ir 100 l šalto vandens.

Kalendoriniai metai	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Trijų asmenų DU (realus metinis bruto, Eur)	102.982	109.068	115.514	122.341	129.572	137.229

Duomenų šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas, sudaryta autorių, remiantis 2012-2017 m. pokyčių tendencija.

Žemiau yra pateikiamas alternatyvos Nr. I veiklos išlaidų pasiskirstymas pagal IP skaičiuoklės veiklos išlaidų (D.1.) eilutes.

Lentelė 4.7. Alternatyvos Nr. I veiklos išlaidos (pagal IP skaičiuoklės biudžeto eilutes)

Nr.	Biudžeto eil. pavadinimas	2022 m. išlaidų suma	Paaiškinimas
D.1.1.	Žaliavos	0	-
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos	68.897	-
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos	367.477	-
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	133.792	karšto vandens ir šildymo išlaidos
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	705.902	-
D.1.6.	Kitos išlaidos	341.398	šalto vandens ir nuotekų tvarkymo, telekomunikacijų bei atliekų išvežimo ir teritorijos tvarkymo išlaidos
-	Iš viso:	1.617.467	-

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

4.3.1.5. Mokesčiai

Projekto mokesčiai yra finansiniai lėšų srautai, kurie atsiranda, įgyvendinus alternatyvos veiklas, bei tiesiogiai įtakoja projekto finansinį gyvybingumą, kadangi nesuplanavus finansavimo šaltinio mokesčių finansavimui, projekto įgyvendinimas gali būti sustabdytas, neįgyvendinus visų veiklų, dėl finansavimo trūkumo.

Pabrėžtina, kad IP alternatyvos kontekste nėra numatomi muitai bei akcizai, kadangi numatomoms teikti viešosioms paslaugoms tokie mokesčiai netaikomi.

Atliekant investicijas ir apskaičiuojant veiklos išlaidų pokytį, taikomas pirkimo pridėtinės vertės mokestis. Pagal LR pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 19 str. nuostatas, nesant sąlygų, kuriomis gali būti taikomi lengvatiniai 5 %, 9 % arba 0 % tarifai, yra taikomas standartinis 21 % tarifas. Apskaičiuojant finansinius rodiklius, pritaikytas 21 % standartinis pirkimo PVM tarifas. Nesant galimybės susigrąžinti PVM, mokestis yra įtrauktas į IP investicijų savikainą ir veiklos išlaidų finansinius srautus.

Pagal Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 3 str. 2 d., pelno mokesčio nemoka biudžetinės įstaigos, taip pat valstybė ir savivaldybės. Įvertinus projekto organizaciją (investicijų projekto 2.4. skyrius), finansiniai lėšų srautai, susiję su pelno mokesčiu nėra nurodomi, kadangi Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija pelno mokesčio nemoka.

4.3.1.6. Finansavimas

IP veiklų įgyvendinimą yra numatoma užtikrinti, panaudojant valstybės biudžeto lėšas. Be to, siekiant užtikrinti finansinį gyvybingumą, kiekvienais projekto ataskaitinio laikotarpio metais taip pat numatomi valstybės biudžeto asignavimai, kurių dydis atitinka finansinio gyvybingumo trūkumą.

4.3.2. Kariuomenės infrastruktūros plėtra Šiaulių rajono teritorijoje (alternatyva Nr. II)

Šiame skyriuje yra apibūdinamos alternatyvos „Kariuomenės infrastruktūros plėtra Šiaulių rajono teritorijoje“ vertinimo metu padarytos prielaidos bei nurodomi dėl alternatyvos įgyvendinimo atsirandantys finansiniai pokyčiai (investicijos, investicijų likutinė vertė, veiklos pajamos, veiklos išlaidos, mokesčiai ir finansavimas).

Žemiau yra pateikiamos IP 3.4. skyriuje nurodytos trumpojo veiklų sąrašo veiklos, kurios būtų įgyvendinamos, pasirinkus alternatyvą „Kariuomenės infrastruktūros plėtra Šiaulių rajono teritorijoje“ (alternatyva Nr. II).

Lentelė 4.8. Alternatyvos Nr. II veiklų sąrašas

Nr.	Veiklos pavadinimas
1.1.4.	Naujų pastatų statyba žemės sklype Nr. 9180-0005-0036
1.1.5.	Esamų pastatų griovimas žemės sklype Nr. 9180-0005-0036

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

4.3.2.1. Investicijos

Planuojant alternatyvos Nr. II investicijas, yra remiamasi šiomis prielaidomis:

- a) vykdant veiklą Nr. 1.1.4, yra numatyta visų kovinio dalinio funkcijų vykdymui reikalingų pastatų statyba. Apskaičiuojant investicijų suma, yra remiamasi analogiškais duomenų šaltiniais, kaip ir alternatyvos Nr. I atveju (žr. lentelę žemiau). Be to, yra numatomos papildomos investicijos valgyklos įrangai, kurios sudaro 400.000 Eur (A.4. biudžeto eilutė). Reinvesticijos (A.8. biudžeto eilutė) yra numatomos dešimtaisiais (**400.000 Eur**) bei dvyliktaisiais (**4.856.714 Eur**) projekto įgyvendinimo metais, atsižvelgiant į planuojamą naudojimo intensyvumą bei į poreikį užtikrinti tinkamą statinių priežiūrą. Numatomos investicijos darbo užmokesčiui atitinka nurodytąsias IP 4.3.1.1. skyriuje.

Remiantis šiomis prielaidomis, alternatyvos Nr. II veiklos Nr. 1.1.4. investicijų suma sudaro **39.426.246 Eur**.

- b) vykdant veiklą Nr. 1.1.5., yra numatyta atlikti žemės sklype Nr. 9180-0008-0036 esančių pastatų griovimo darbus. Apskaičiuota šių pastatų griovimo kaina sudaro **1.385.030 Eur**. Apskaičiuojant griovimo darbų kainą, yra remiamasi Statinių statybos skaičiuojamųjų kainų palyginamųjų ekonominių rodiklių XXVIII pagal 2017 m. spalio mėn. statinių statybos skaičiuojamąsias kainas 2 skyriaus „Statinių griovimo darbai“ 2.1. poskyryje „Gyvenamieji ir negyvenamieji pastatai“ nurodytais statinių 1 m³ griovimo darbų įkainiais.

Remiantis aukščiau nurodytomis prielaidomis, bendra alternatyvos Nr. II veiklų investicijų suma sudaro **40.811.276 Eur** (žr. lentelę žemiau). Numatomos investicijos visiškai užtikrins HN 56:2015 „Karinė teritorija. Statinių įrengimo ir priežiūros taisyklės“ reikalavimų laikymąsi.

Lentelė 4.9. Alternatyvos Nr. II veiklų investicijų suma

Veikla / metai	2020	2021	2029	2031	Σ
1.1.4.	11.275.775	22.893.756	400.000	4.856.714	39.426.246
A.3. (rangos darbai)	11.214.352	22.428.703	-	-	33.643.055
A.4.	-	400.000	-	-	400.000
A.6.	61.423	65.053	-	-	126.476
A.8.	-	-	400.000	4.856.714	5.256.714
1.1.5.	1.385.030	-	-	-	1.385.030
A.3. (rangos darbai)	1.385.030	-	-	-	1.385.030
Σ	12.660.805	22.893.756	400.000	4.856.714	40.811.276

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

Lentelė 4.10. Alternatyvos Nr. II veiklos Nr. 1.1.4. investicijų suma

Statiny's							Įkainis, Eur					Kaina	Pr.	Rez.	Darbu kaina, Eur
Nr.	Pavadinimas	Plotas/Ilgis (m/m²)	Užstatymo plotas (m²)	Aukštis (m)	Tūris (m³)	Papildomas paaiškinimas	100 m²	1000 m²	1 m/m³	Ekspert. Vert. Koefic.	Paaiškinimas	-	-	-	-
1	Kareivinės	7.600	3.800	4,0	30.400	Minimali vidaus apdaila			160,21	1,15	Sistela	5.600.942	5%	15%	6.763.137
2	Kareivinės/mokomoji zona (karininkų ramovė)	1.700	850	4,0	6.800	-			200	1,15	KAM	1.564.000	5%	15%	1.888.530
3	Universali sporto salė	1.500	1.500	nuo 3 iki 12	11.280	-			130,73	1,15	Sistela	1.695.830	5%	15%	2.047.714
4	Garažai	4.378	4.378	6,0	26.268	Spec. reikalavimai mikroklimatui, el. Instaliacijai			97,21	1,15	Sistela	3.132.308	5%	15%	3.782.262
5	Valgykla	1.320	1.320	5,5	7.260	-			177,67	1,15	Sistela	1.483.367	5%	15%	1.791.165
6	Štabas	1.675	838	4,0	6.700	-			220	1,15	KAM	1.695.100	5%	15%	2.046.833
7	Rikiuotės aikštė	7.000	7.000		-	-		68.450			Sistela	479.150	5%	15%	578.574
8	Medicinos punktas	600	300	4,0	2.400	-			190	1,15	KAM	524.400	5%	15%	633.213
9	Sporto aikštynai	5.000	5.000		-	Bėgimo takai (100 m); Universalūs sporto aikštynai	4.970			1,8	KAM	447.300	5%	15%	540.115
10	Degalinė	600	600		2.400	-			171,33		KAM	411.192	5%	15%	496.514
11	Plovykla	1.350	1.350		5.400	1 uždara ir 2 atviros			171,33	1,3	KAM	1.202.737	5%	15%	1.452.305
12	Sandėliai	3.700	3.700	7,0	25.900	-			88,27	1,15	Sistela	2.854.475	5%	15%	3.446.779
13	Remonto dirbtuvės	1.694	1.694	nuo 3 iki 12	13.920	6 transporto priemonėms			210	1	KAM	2.494.800	5%	15%	3.012.471
14	Pastogės technikai	2.261	2.261	5,0	11.304	-			78,38	0,7	Sistela	620.205	5%	15%	748.898
15	Technikos aikštės tvora su vartais	440	-		440	-			160		KAM	70.400	5%	15%	85.008
16	Technikos aikštė	8.000	8.000		-	2042,5		68.450			Sistela	547.600	5%	15%	661.227
17	Asmeninių automobilių parkavimo aikštelė	5.760	5.760		-	250 vnt.		68.450			Sistela	394.272	5%	15%	476.083
18	Techninės kontrolės punktas	70	70	4,0	280	-			300		KAM	84.000	5%	15%	101.430
19	Praėjimo punktas	100	100	4,0	400	-			300		KAM	120.000	5%	15%	144.900
20	Inžineriniai tinklai	2.700										560.264	5%	15%	676.519
20.1	Inžineriniai tinklai (vandentiekio tinklai)	500			-	Vertinamas prisijungimas prie miesto tinklų			235,63		Sistela	117.815	5%	15%	142.262
20.2	Inžineriniai tinklai (nuotekų šalinimo tinklai)	500			-	Vertinamas prisijungimas prie miesto tinklų			251,62		Sistela	125.810	5%	15%	151.916
20.3	Inžineriniai tinklai (lietaus nuotekų surinkimas)	600			-	-			251,62		Sistela	150.972	5%	15%	182.299

Statinys							Įkainis, Eur					Kaina	Pr.	Rez.	Darbu kaina, Eur
Nr.	Pavadinimas	Plotas/Ilgis (m/m ²)	Užstatymo plotas (m ²)	Aukštis (m)	Tūris (m ³)	Papildomas paaiškinimas	100 m ²	1000 m ²	1 m/m ³	Ekspert. Vert. Kofic.	Paaiškinimas	-	-	-	-
20.4	Inžineriniai tinklai (elektros tinklai)	400			-	Su rezerviniu maitinimu			109,35		Sistela	113.740	5%	15%	137.341
20.5	Inžineriniai tinklai (kompiuteriniai ir telefoniniai tinklai)	300			-	-			99,17		Sistela	29.751	5%	15%	35.924
20.6	Inžineriniai tinklai (dujų tinklai)	400			-	-			55,44		Sistela	22.176	5%	15%	26.778
20.7	Tvora (su patr. keliais, apšvietimo stulpais ir ryšių tinklais)	1.800				-			150	1,2	KAM	324.000	5%	15%	391.230
21	Kietos dangos keliai teritorijoje	16.000	16.000		-	-		68.450			Sistela	1.095.200	5%	15%	1.322.454
22	Želdiniai	1.480				-		11.420			Sistela	16.902	5%	15%	20.409
23	Pėsčiųjų takai	10.000	10.000			-		44.330			Sistela	443.300	5%	15%	535.285
Iš viso:												27.861.744			33.643.055

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių, remiantis Statybos ekonominiais rodikliais ir Krašto apsaugos sistemoje vykdomoms statyboms taikytinų techninių ir ekonominių rodiklių rekomendacijomis.

4.3.2.2. Investicijų likutinė vertė

Apskaičiuojant investicijų likutinę vertę, yra taikomos prielaidos, kurios yra analogiškos prielaidoms, nurodytoms IP 4.3.1.2. skyriuje. Remiantis šiomis prielaidomis apskaičiuota investicijų likutinė vertė atitinka nurodytąją yra lygi **24.987.458 Eur**.

4.3.2.3. Veiklos pajamos

Kaip nurodyta IP 4.3.1.3. skyriuje, įgyvendinus investicijų projektą, veiklos pajamų pokytis dėl projekto veiklų specifikos (projekte nagrinėjamos viešosios paslaugos yra nemokamos) neatsiranda.

4.3.2.4. Veiklos išlaidos

Planuojant alternatyvos Nr. II veiklos išlaidas, yra remiamasi tomis pačiomis prielaidomis, kurios yra suformuluotos IP 4.3.1.4. skyriuje. Žemiau yra pateikiamas alternatyvos Nr. II veiklos išlaidų pasiskirstymas pagal IP skaičiuoklės veiklos išlaidų (D.1.) eilutes.

Lentelė 4.11. Alternatyvos Nr. II veiklos išlaidos (pagal IP skaičiuoklės biudžeto eilutes)

Nr.	Biudžeto eil. pavadinimas	2022 m. išlaidų suma	Paaiškinimas
D.1.1.	Žaliavos	0	-
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos	68.897	-
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos	360.666	-
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	133.246	karšto vandens ir šildymo išlaidos
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	672.861	-
D.1.6.	Kitos išlaidos	337.865	šalto vandens ir nuotekų tvarkymo, telekomunikacijų bei atliekų išvežimo ir teritorijos tvarkymo išlaidos
-	Iš viso:	1.573.536	-

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

4.3.2.5. Mokesčiai

Prielaidos, kurios yra nurodytos IP 4.3.1.5. skyriuje, yra analogiškos prielaidoms, taikytinoms nagrinėjant alternatyvą Nr. II.

4.3.2.6. Finansavimas

IP veiklų įgyvendinimą yra numatoma užtikrinti, panaudojant valstybės biudžeto lėšas. Be to, siekiant užtikrinti finansinį gyvybingumą, kiekvienais projekto ataskaitinio laikotarpio metais taip pat numatomi valstybės biudžeto asignavimai, kurių dydis atitinka finansinio gyvybingumo trūkumą.

4.4. Finansiniai rodikliai

Kiekvienai išnagrinėjamai alternatyvai apskaičiuojami finansiniai rodikliai, tai yra:

- investicijų finansinė grynoji dabartinė vertė (FGDV(I));
- investicijų finansinė vidinė grąžos norma (FVGN (I));
- investicijų finansinė modifikuota vidinė grąžos norma (FMVGN(I));
- pateikiama išvada dėl finansinio gyvybingumo;
- finansinis naudos ir išlaidų santykis;
- kapitalo finansinė grynoji dabartinė vertė (FGDV(K));
- kapitalo finansinė vidinė grąžos norma (FVGN(K));
- finansinė modifikuota vidinė grąžos norma kapitalui FMVGN(K).

Apskaičiuojant finansinius rodiklius, yra remiamasi aukščiau pateiktais lyginamaisiais skaičiais. Be to, siekiant užtikrinti finansinės analizės korektiškumą, esamai situacijai finansiniai rodikliai nėra skaičiuojami, kadangi esamoje situacijoje nėra pasiekiamas IP tikslas.

Finansinės analizės rodiklių skaičiavimui yra panaudota standartinė skaičiuoklė, paskelbta interneto svetainėje www.ppplietuva.lt (versija 1.2.10.), žemiau pateikiamos kiekvienos alternatyvos finansinės analizės rodiklių reikšmės.

Lentelė 4.12. Nagrinėjamų alternatyvų finansiniai rodikliai

Finansinės analizės (FA) rodiklių apskaičiavimas	Alternatyva Nr. I	Alternatyva Nr. II
Finansinė grynoji dabartinė vertė investicijoms - FGDV(I)	-39.225.913	-37.550.922
Finansinė vidinė grąžos norma investicijoms - FVGN(I)	-9,58%	-9,77%
Finansinė modifikuota vidinė grąžos norma investicijoms - FMVGN(I)	-4,88%	-5,02%
Finansinis naudos ir išlaidų santykis - FNIS	0,00	0,00

Finansinės analizės (FA) rodiklių apskaičiavimas	Alternatyva Nr. I	Alternatyva Nr. II
Finansinis gyvybingumas (realiaja išraiška)	Taip	Taip
Finansinė grynoji dabartinė vertė kapitalui - FGDV(K)	-39.225.913	-37.550.922
Finansinė vidinė gražos norma kapitalui - FVGN(K)	-9,58%	-9,77%
Finansinė modifikuota vidinė gražos norma kapitalui - FMVGN(K)	-4,88%	-5,02%

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių pagal standartinę skaičiuoklę, finansinių rodiklių apskaičiavimui naudojami duomenys pateikiami skaičiuoklės darbalapiuose „A.1“ ir „A.2“.

Įvertinus finansinių rodiklių reikšmes, pagal FGDV(I) rodiklį labiausiai patraukli yra alternatyva Nr. II „*Kariuomenės infrastruktūros plėtra Šiaulių rajono teritorijoje*“. Remiantis IP metodikos 4.4.4. skyriaus nuostatomis, IP įgyvendinimo alternatyva yra laikytina pranašesne, jeigu ji vienintelė turi teigiamą FGDV(I) arba, esant kelioms teigiamą FGDV(I) turinčioms alternatyvoms, jos FGDV(I) daugiau nei 10 % viršija alternatyvos, turinčios mažiausią teigiamą FGDV(I), atitinkamą rodiklį.

Atsižvelgiant į tai, kad nei viena alternatyva neturi teigiamos FGDV(I) rodiklio reikšmės, abiejų nagrinėjamų alternatyvų atžvilgiu turi būti atliekama ekonominė analizė.

5. EKONOMINĖ ANALIZĖ

Šiame skyriuje kiekvienai suformuluotai alternatyvai yra atliekami finansinių srautų konvertavimo į ekonominius veiksmus, nustatoma socialinė diskonto norma, įvertinamas išorinis poveikis, apskaičiuojami ekonominiai rodikliai bei pasirenkama optimali alternatyva.

5.1. Rinkos kainų pavertimas į ekonomines

Siekiant įvertinti projekto indėlį į ekonominę gerovę, rinkos kainos, kurios yra užfiksuotos finansinėje analizėje nėra tinkamas informacijos šaltinis. Ekonominės naudos įvertinimo tikslu visi projekto finansinės analizės metu svarstyti ir rinkoje stebimomis kainomis (neįskaitant PVM) vertinti finansiniai srautai turi būti įvertinti taip vadinamomis šešėlinėmis kainomis. Šešėlinė kaina yra vadinama produkcijos ar išteklių pokyčio socialinė ribinė vertė, tai yra alternatyviosios sąnaudos, kurias visuomenė patiria gaminant ar vartojant daugiau ar mažiau bet kokios gėrybės. Įprastomis rinkos ekonomikos sąlygomis rinkos ir šešėlinės kainos nesutampa, kadangi rinkos nėra tobulai konkurencingos ir efektyvios.

Pagal SE metodikos ir IP metodikos 5.1. skyriaus nuostatas, IP finansiniams lėšų srautams taikytinas konversijos koeficientų sąrašas turi būti pasirinktas pagal pagrindinį investavimo objekto pagrindinio ekonominės veiklos sektoriaus tipą.

Atsižvelgiant į tai, kad IP įgyvendinimu yra numatoma pagerinti LR suvereniteto bei teritorijos gynybos viešųjų paslaugų kokybę, numatomas socialinis ekonominis poveikis turi būti tiesiogiai susijęs su LK teikiamomis paslaugomis, tai yra krašto apsaugos bei visuomenės apsaugos ekonominės veiklos sektoriais. Pagrindiniu šio IP kontekste yra laikytinas krašto apsaugos ekonominės veiklos sektorius, todėl atliekant rinkos kainų perskaičiavimą į ekonomines kainas, yra taikomi konversijos koeficientai, nustatyti krašto apsaugos sektoriui (žr. lentelę žemiau).

Lentelė 5.1. Finansinių srautų konversijos koeficientai (krašto apsaugos sektoriui)

Konversijos faktoriai	Konversijos faktoriaus kiekybinis įvertinimas
Medžiagos ir žaliavos	0,977
Energija (elektra)	0,986
Energija (bešvinis benzinas (variklių degalai))	0,415
Energija (dyzelinis kuras)	0,535
Energija (gamtinės dujos (šildymui))	0,97
Projekto rengimas, darbų priežiūra ir testavimas	0,947
Atliekų šalinimas	0,998
Rangos darbai	0,888
Periodinė ir planinė priežiūra	0,873
Susidėvėjusių dalių pakeitimas ir atnaujinimas	0,898
Kitos paslaugos	0,998
Įrengimai	0,908
Standartinis konversijos koeficientas	0,998
Kvalifikuotam darbui taikytinas konversijos koeficientas	0,947
Nekvalifikuotam darbui taikytinas konversijos koeficientas	0,842
Žemės įsigijimui taikytinas konversijos koeficientas	1

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt, konversijos koeficientų bei socialinės – ekonominės naudos (žalos) komponentų įverčių reikšmės.

Nurodytų konversijos koeficientų taikymui, apskaičiuojant ekonominius rodiklius, yra panaudojama standartinė IP skaičiuoklė, paskelbta adresu <http://www.ppplietuva.lt/teisine-metodine-informacija/metodiniai-dokumentai/>.

5.2. Socialinė diskonto norma

Socialinė diskonto norma atskleidžia visuomenės požiūrį į ateities naudą ir išlaidas, parodo visuomenės pasiryžimą atidėti vartojimą šiandien dėl vartojimo rytoj (ateityje). Didelė socialinė diskonto norma reiškia, kad visuomenė nenori investuoti reikšmingų išteklių (pavyzdžiui, kapitalo), kurie sukurtų didesnę gerovę ateitiems kartoms, todėl didelė socialinė diskonto norma rodo polinkį į dabartinį vartojimą ir trumpalaikes investicijas (projektus), o maža socialinė diskonto norma – atvirkščiai, reiškia, kad pirmenybė teikiama ilgalaikėms investicijoms.

Pagal IP metodikos 5.2. skyriaus nuostatas, Lietuvos Respublikoje įgyvendinamiems investicijų projektams socialinė diskonto norma gali būti nustatyta atskiru Lietuvos Respublikos finansų ministerijos priimtu teisės aktu, tačiau tol, kol valstybės lygmeniu socialinė diskonto norma nenustatyta, ekonominėje analizėje turi būti taikoma 5 % socialinė diskonto norma. Atitinkamai, ekonominėje analizėje yra naudojama 5 % socialinė diskonto norma.

5.3. Išorinio poveikio įvertinimas

Įvertinus numatomo įgyvendinti IP veiklas bei SE metodikos 2.9. skyriaus „Krašto apsauga“ bei 2.11. skyriaus „Visuomenės apsaugas“ nuostatas, IP gali būti priskirtas šiems ekonominės veiklos sektoriaus projektų tipams:

- investicijos į taikos meto užduotis leidžiančią atlikti techniką / infrastruktūrą, susijusią su paieškos ir gelbėjimo bei monitoringo funkcijų atlikimu,
- investicijos į viešosios tvarkos užtikrinimui, nusikaltimų prevencijai ir kontrolei reikalingą infrastruktūrą.

5.3.1. Poveikio komponentai

Pasirinkus aukščiau nurodytus projektų tipus, pagal SE metodikos nuostatas, gali būti įvertinami šie socialinės-ekonominės naudos komponentai (žr. lentelę žemiau).

Lentelė 5.2. Ekonominės naudos komponentai

Socialinės-ekonominės naudos sektorius	Socialinės-ekonominės naudos komponento pavadinimas	Aktualumo projekto kontekste įvertinimas
krašto apsauga	Statistinio gyvenimo vertė	Padidinti koviniai pajėgumai suteiks galimybę atgrasyti potencialios karinės agresijos atvejus, kas leis išsaugoti gyventojų (tiek karių, tiek civilių) gyvybes
krašto apsauga	Gyvenimo metų vertė	neaktualus
krašto apsauga	Oro taršos sumažėjimas (NO _x)	neaktualus
krašto apsauga	Oro taršos sumažėjimas (SO ₂)	neaktualus
krašto apsauga	Oro taršos sumažėjimas (NMLOJ)	neaktualus
krašto apsauga	Oro taršos sumažėjimas (NH ₃)	neaktualus
krašto apsauga	Anglies dioksido (kaip šiltnamio efektą sukeliančių dujų) emisijos sumažėjimas (centrinė vertė)	neaktualus
visuomenės apsauga	Sveikatos sutrikdymų ir mirčių sumažėjimas	Didesni koviniai pajėgumai suteiks galimybę efektyviau reaguoti į ekstremalių situacijų bei nepaprastųjų padėčių padarinių likvidavimą ir /arba užtikrinti tokių padarinių prevenciją, kas leis sumažinti sveikatos sutrikdymų bei mirčių dėl nurodytų priežasčių apimtį
visuomenės apsauga	Turtui padarytos žalos sumažėjimas	neaktualus
visuomenės apsauga	Pagerintas saugumas ir gyvenimo kokybė	Nuolatinė kovinio dalinio dislokacija padidins gyventojų saugumą bei gyvenimo kokybę.
visuomenės apsauga	Nusikaltimų administravimui skirtų viešųjų išlaidų sumažėjimas	neaktualus

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių pagal SE metodikoje pateiktą informaciją.

5.3.2. Poveikio mastas

Žemiau yra apibūdinamos prielaidos, kuriomis remiantis apskaičiuojama kiekvieno socialinės ekonominės naudos komponento, įvertinto kaip aktualaus projekto kontekste, kiekybinė išraiška.

5.3.2.1. Statistinio gyvenimo vertė

Lietuvos Respublika geografiniu požiūriu turi valstybės sienas su Latvija, Lenkija, Rusija ir Baltarusija. Be to, Lietuvos Respublika yra išsidėsčiusi tarp atskirų Rusijos Federacijos teritorijų (žr. paveikslą žemiau), tai yra Kaliningrado srities ir kitų Rusijos Federacijos subjektų, o Baltarusija yra pagrįstai laikoma valstybe, esančia Rusijos Federacijos įtakos zonoje, nepaisant nuolat atliekamų bei nevienareikšmiškai traktuojamų politinių veiksmų²².

²² pvz., [What Exactly Is Going on Between Russia and Belarus?](#); [Russian influence on news media in Belarus](#); [So far from god, so close to Russia: Belarus and the Zapad military exercise](#).

Paveikslas 5.1. Lietuvos Respublikos valstybės sienos

Duomenų šaltinis: www.maps.lt.

Lietuvos Respublikos ir Lenkijos valstybinė siena tarptautinėje karinėje doktrinoje yra vadinama Suvalkų koridoriumi, kuris yra svarbus galimos Rusijos agresijos taikiny. Įvertinus Lietuvos geopolitinę situaciją bei esamas teritorinės ir suvereniteto gynybos sutartis, pagrįstai gali būti laikoma, kad pagrindinės karinio pobūdžio grėsmės yra sąlygotos bei priklauso nuo Rusijos Federacijos karinių veiksmų.

Dėl šių priežasčių žemiau yra atliekama karinių konfliktų, kuriuose dalyvavo Rusijos Federacija 1990-2017 metais, trumpa analizė:

- 1991 m. sausio 11-13 d. įvyko Sausio įvykiai, kurių metu Sovietų Armijos specialusis padalinys „Alfa“ bei 76-osios Oro pajėgų divizijos daliniai vykdė karinius veiksmus Vilniuje. Šie veiksmai pareikalavo 14 civilių gyvybių.
- 1994 m. gruodžio 11 d. prasidėjo Pirmasis Čėčėnijos karas, kuris vyko iki 1996 m. rugpjūčio 31 d. pasirašytų paliaubų. Oficialiai skelbiamos civilių asmenų aukos sudaro nuo 20.000²³ iki 100.000²⁴ civilių aukų, tačiau žymiai daugiau asmenų taip pat nukentėjo nuo sveikatos sužalojimų ar vidinio perkėlimo, kurį sąlygojo kariniai veiksmai;
- 1999 m. rugpjūčio 2 d. – 1999 m. rugsėjo 14 d. vyko kariniai veiksmai Dagestano Respublikoje. Neoficialiais duomenimis, konfliktas pareikalavo kelių šimtų civilių aukų.
- 1999 m. spalio 1 d. prasidėjo Antrasis Čėčėnijos karas, kariniai veiksmai baigėsi 2002 m. balandį, o oficialiai antiteroristiniai Rusijos Federacijos Vyriausybės veiksmai baigėsi²⁵ 2009 m. balandžio 15 d. Nors ir nesant oficialiai skelbiamos informacijos, civilių aukų skaičius šių karinių veiksmų metu sudarė 20.000 civilių²⁶.
- 2008 m. rugpjūčio 7-12 d. vyko kariniai veiksmai Gruzijos teritorijoje, Pietų Osetijoje bei Abchazijoje. Mažiausias paskelbtas civilių aukų skaičius yra 386 asmenys.

²³ [First Chechnya War - 1994-1996; Army Learned Few Lessons From Chechnya](#)

²⁴ [The first bloody battle](#)

²⁵ [Russia 'ends Chechnya operation'](#)

²⁶ [Civil and military casualties of the wars in Chechnya](#)

- f) 2009 m. balandžio 16 d. – 2017 m. vasario 7 d. vyko kariniai veiksmai Šiaurės Kaukazo teritorijoje, kurie pareikalavo 602 civilių aukų.
- g) 2014 m. vasario 20 d. prasidėjo kariniai veiksmai Ukrainoje, Krymo pusiasalyje bei Donecko ir Luhansko srityse, kuri nėra išspręsta iki šiol. Šie kariniai veiksmai pareikalavo daugiau kaip 300 užsienio civilių gyvybių.
- h) 2015 m. rugsėjo 30 d. prasidėjo Rusijos Federacijos kariniai veiksmai Sirijoje, kurie vyksta iki šiol ir kurie jau pareikalavo 5.700 civilių gyvybių²⁷.

Aukščiau nurodyti konfliktai yra apibendrinami lentelėje žemiau.

Lentelė 5.3. Karinių konfliktų civilių aukos

Karinių veiksmų pradžios metai	1991	1994	1999	1999	2008	2009	2014	2015
Civilių aukų skaičius	14	20.000	200	20.000	386	602	300	5.700

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių pagal viešai skelbiamą informaciją.

Akivaizdu, kad kariniai konfliktai pasikartoja dažniau nei kas penki metai bei reikalauja ženklų kariaujančių valstybių nuostolių, tiek karių, tiek civilių gyvenime. Vis dėlto, šio IP kontekste yra vertinami pokyčiai civilinėje visuomenėje, atsirandantys dėl IP veiklų įgyvendinimo, atsiribojant nuo karinių/politinių priežasčių ir motyvų, todėl socialinė-ekonominė nauda yra vertinama, laikantis šių prielaidų:

- a) IP įgyvendinimas leis atgrasyti nuo mažiausiai vieno karinio konflikto per projekto ataskaitinį laikotarpį (tokios socialinės-ekonominės naudos kiekybinis įvertinimas yra žymiai labiau pagrįstas, nei valstybės rizikos sumažėjimas, ir tuo sąlygotas investicinės aplinkos pagerėjimas, kuris leidžia padidinti tiesioginių užsienio ir vidaus investicijų, taip pat BVP apimtį²⁸),
- b) potencialus civilių aukų skaičius yra apskaičiuojamas kaip aukščiau nurodytų karinių konfliktų civilių aukų skaičiaus vidurkis, atmetant daugiausiai bei mažiausiai civilių aukų pareikalavusius konfliktus, tai yra $(200+386+602+300+5700) / 5 = 1.438$ aukos,
- c) nesant galimybės tiksliai numatyti galimus karinio konflikto kalendorinius metus, laikomasi prielaidos, kad karinis konfliktas gali įvykti bet kuriais metais, todėl karinio konflikto atgrasymo nauda proporcingai tenka kiekvieniems projekto ataskaitinio laikotarpio metams, pasibaigus projekto investicijų laikotarpiui, tai yra 3-15 projekto ataskaitinio laikotarpio metams,
- d) numatoma tikimybė, kad per projekto ataskaitinį laikotarpį įvyktų mažiausiai vienas karinis konfliktas, kuriame Lietuvos Respublika taptų agresijos objektu, yra 6 %, kuri yra nustatyta ekspertinio vertinimo būdu. Kaip nurodyta IP 2.2. skyriuje, į lygiagrečiai planuojamas investicijas (investicijų projektas „Karinio dalinio vystymas Šilalės rajone“ bei investicijų projektas „Karinio dalinio vystymas Rokantiškių kaime (Vilniaus rajonas)“) yra atsižvelgta, siekiant nepervertinti (nedubliuoti) visų projektų sukuriamos socialinės-ekonominės naudos, tai yra numatoma tikimybė yra sumažinta, atsižvelgiant į kituose projektuose vykdomų investicijų sukuriamą ekonominę naudą.

Remiantis šiomis prielaidomis apskaičiuotos socialinės-ekonominės naudos įverčio reikšmės yra nurodytos lentelėje žemiau.

²⁷ [Between September 2015 and September 2017, Russia kills 14000 civilians and more than 41% of them are civilians](#)

²⁸ [Military Cost -Benefit Analysis \(CBA\): Theory & Practice.](#)

Lentelė 5.4. Naudos „Statistinio gyvenimo vertė“ įvertis

Projekto ataskaitinio laikotarpio metai	0	1	2	3	4	5	6	7
Kalendoriniai metai	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>Įverčio reikšmė (vienam asmeniui)</i>	494.097	515.913	538.208	561.066	586.048	612.143	639.400	667.870
<i>Galimas karinio konflikto aukų skaičius</i>	0	0	0	110	110	110	110	110
<i>Tikimybė tapti agresijos objektu</i>	0	0	0%	6%	6%	6%	6%	6%
<i>Įverčio reikšmė</i>	0	0	0	3.703.036	3.867.920	4.040.145	4.220.040	4.407.944

(lentelės tęsinys)

Projekto ataskaitinio laikotarpio metai	8	9	10	11	12	13	14	15
Kalendoriniai metai	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
<i>Įverčio reikšmė (vienam asmeniui)</i>	697.608	728.671	761.116	795.006	830.405	867.380	906.002	946.343
<i>Galimas karinio konflikto aukų skaičius</i>	110	110	110	110	110	110	110	110
<i>Tikimybė tapti agresijos objektu</i>	6%	6%	6%	6%	6%	6%	6%	6%
<i>Įverčio reikšmė</i>	4.604.215	4.809.226	5.023.365	5.247.039	5.480.672	5.724.708	5.979.611	6.245.863

Duomenų šaltinis: IP metodikos 6 priede pateiktos įverčio reikšmės 2018-2034 metams, taikomos nuo 2018 m. sausio 1 d.; kiti skaičiavimai atlikti autorių.

5.3.2.2. Pagerintas saugumas ir gyvenimo kokybė

Sukūrus fizinę infrastruktūrą nuolatiniam kovinio dalinio dislokavimui Šiaulių miesto savivaldybės arba Šiaulių rajono savivaldybės Kairių seniūnijos teritorijoje, šių teritorijų gyventojai jausis saugiau bei pagerės jų gyvenimo kokybė. Remiantis Nusikalstamų veikų žinybinio registro duomenimis (žr. lentelę žemiau), viena iš pagrindinių nusikalstamų veikų, nepaisant pastarųjų metų mažėjimo tendencijos, Šiaulių miesto bei Šiaulių rajono savivaldybėse yra vagystės (iš gyvenamųjų patalpų, automobilių bei privačios nuosavybės). Dėl šios priežasties, remiantis SE metodikos 2.11.3. skyriuje pateiktomis įverčio taikymo instrukcijomis, gyventojai turi jaustis pakankamai nesaugiai.

Lentelė 5.5. Nusikalstamos veikos Šiaulių miesto savivaldybėje

Kalendoriniai metai	2011	2012	2013	2014	2015
nusikalstamos veikos	3107	3174	3299	3131	2851
vagystės (skaičius)	901	609	630	666	526
vagystės (%)	29,00%	19,19%	19,10%	21,27%	18,45%

Duomenų šaltinis: [Nusikalstamų veikų žinybinis registras](#).

Lentelė 5.6. Nusikalstamos veikos Šiaulių rajono savivaldybėje

Kalendoriniai metai	2011	2012	2013	2014	2015
nusikalstamos veikos	915	1056	1159	806	702
vagystės (skaičius)	370	323	283	257	166
vagystės (%)	40,44%	30,59%	24,42%	31,89%	23,65%

Duomenų šaltinis: [Nusikalstamų veikų žinybinis registras](#).

Kita vertus, dislokavus 802 karius turintį kovinį dalinį Šiaulių miesto savivaldybėje, kurios dalies (Medelyno seniūnijos dydžio teritorija Šiaulių miesto šiaurinėje dalyje) gyventojų skaičius numatomas nuo 6.108 gyventojų 2018 metais iki 6.278 gyventojų 2034 metais, arba Kairių seniūnijos teritorijoje, kurios gyventojų skaičius sudarys nuo 3.052 gyventojų 2018 metais iki 2.480 gyventojų 2034 metais²⁹, vienam gyventojui teks nuo 0,13/0,26 kario 2018 metais iki 0,13/0,32 kario 2034 metais, kas yra vertintina kaip labai didelė visuomenės saugumo užtikrinimo funkciją vykdančių asmenų koncentracija (palyginimui – karių skaičius vienam Lietuvos Respublikos gyventojui sudarys 0,0096 kario 2018 metais ir 0,0118 2034 metais³⁰), todėl šiose teritorijose gyvenantys asmenys nuolat jausis pakankamai saugiai. Įvertinus dislokuotų karių koncentracijos skirtumą Šiaulių miesto ir Šiaulių rajono savivaldybės teritorijose, laikytina, kad saugumo jausmo padidėjimas Šiaulių miesto teritorijoje dislokavus kovinį dalinį būtų mažesnis (padidėtų nuo „nepakankamai saugiai“ iki „nei saugiai, nei nesaugiai“).

Be to, pagal SE metodikos nuostatas, kai projektas lemia saugumo padidėjimą konkrečioje teritorijoje, paprastai naudą gaunančiais namų ūkiais yra laikomi projekto tikslinėje teritorijoje reziduojantys namų ūkiai. Numatomas namų ūkių skaičius yra apskaičiuotas remiantis 2011 m. visuotinio gyventojų surašymo duomenimis³¹ bei 2017 m. Oficialiosios statistikos portalo duomenimis, taip pat laikantis prielaidos, kad:

- alternatyvos Nr. I atveju Medelyno seniūnijos dydžio teritorijos Šiaulių miesto šiaurinėje dalyje³² vidutinis teritorijoje esančių namų ūkio dydis atitinka Šiaulių miesto savivaldybės vidutinį namų ūkio dydį, kuris sudaro 2,259094 asmens viename namų ūkyje, ir

²⁹ žr. IP 2.3. skyrių.

³⁰ Laikantis prielaidos, kad bendras ribinis karių skaičius 2034 metais sutaps su karių skaičiumi, kuris numatomas 2024 metais.

³¹ https://osp.stat.gov.lt/documents/10180/217110/NU_pagal_asmenu_sk_ir_vid_NU_dydi_sav.xlsx

³² Teritorija yra pasirinkta, atsižvelgiant į interneto svetainės www.ppplietuva.lt dažnai užduodamų klausimų skiltyje pateiktą klausimą ir atsakymą į jį: „Kokios aprėpties teritorijai rekomenduojama taikyti komponentais „Vietovės patrauklumo namų ūkiams padidėjimas“ ir „Vietovės patrauklumo verslui padidėjimas“ vertinamą naudą? // Kiekvienas projektas yra skirtingas, todėl kiekvieną kartą naudą, vertinamą minėtais komponentais, reikia vertinti individualiai. Poveikio zoną reikia pagrįsti, tačiau, atsižvelgiant į daugelio įgyvendinamų projektų patirtį, nerekomenduojama vertinti naudą didesnei teritorijai nei seniūnija ar panašios aprėpties teritorijai.“

- ii. alternatyvos Nr. II atveju Šiaulių rajono savivaldybės Kairių seniūnijos vidutinis teritorijoje esančių namų ūkio dydis atitinka Šiaulių rajono savivaldybės vidutinį namų ūkio dydį, kuris sudaro 2,534555 asmens viename namų ūkyje.

Nustačius kiekvienoje vertinamoje teritorijoje esantį namų ūkių skaičių, nagrinėjamos socialinės-ekonominės naudos (*pagerintas saugumas ir gyvenimo kokybė*) įvertis yra apskaičiuojamas, panaudojant IP metodikos 6 priede pateiktus standartinius socialinės-ekonominės naudos komponentų įverčius, bei laikantis prielaidos, kad projekto investicijos lemia tik dalinį saugumo situacijos pagerėjimą:

- i. alternatyvos Nr. I atveju - nuo „*pakankamai nesaugiai*“ iki „*nei saugiai, nei nesaugiai*“,
- ii. alternatyvos Nr. II atveju - nuo „*pakankamai nesaugiai*“ iki „*pakankamai saugiai*“.

Kitaip tariant, proporcinga apskaičiuotos naudos komponento įverčio reikšmės dalis, taikant penkių reikšmių Likerto skalę (jautimasis labai nesaugiai - pakankamai nesaugiai - nei saugiai, nei nesaugiai - pakankamai saugiai - labai saugiai; skirtumas tarp artimiausių reikšmių yra lygus 25 % įverčio reikšmės), yra 25 % alternatyvos Nr. I atveju ir 50 % alternatyvos Nr. II atveju. Remiantis šiomis prielaidomis apskaičiuotos socialinės-ekonominės naudos įverčio reikšmės yra nurodytos lentelėje žemiau.

Lentelė 5.7. Naudos „Pagerintas saugumas ir gyvenimo kokybė“ įvertis (alternatyva Nr. I)

Projekto ataskaitinio laikotarpio metai	0	1	2	3	4	5	6	7
Kalendoriniai metai	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Šiaulių miesto savivaldybės gyventojų skaičius	99.655	98.457	97.251	96.040	94.833	93.625	92.409	91.193
Šiaulių miesto gyventojų skaičius	94.359	93.808	93.421	93.123	92.883	92.731	92.739	92.946
Medelyno seniūnijos dydžio teritorijos Šiaulių miesto šiaurinėje dalyje gyventojų skaičius	6.368	6.331	6.305	6.285	6.268	6.258	6.259	6.273
Medelyno seniūnijos dydžio teritorijos Šiaulių miesto šiaurinėje namų ūkių skaičius	2.819	2.802	2.791	2.782	2.775	2.770	2.771	2.777
Įverčio reikšmė vienam namų ūkiui per metus	7.711,27	8.051,74	8.399,70	8.756,44	9.146,34	9.553,59	9.978,98	10.423,31
Dalinis saugumo situacijos pagerėjimas	0%	0%	0%	25%	25%	25%	25%	25%
Įverčio reikšmė	-	-	-	6.090.104	6.345.273	6.615.861	6.912.938	7.236.383

(lentelės tęsinys)

Projekto ataskaitinio laikotarpio metai	8	9	10	11	12	13	14	15
Kalendoriniai metai	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Šiaulių miesto savivaldybės gyventojų skaičius	89.975	88.753	87.533	86.323	85.126	83.959	82.829	81.744
Šiaulių miesto gyventojų skaičius	93.251	93.113	93.026	92.977	92.958	92.968	92.997	93.029
Medelyno seniūnijos dydžio teritorijos Šiaulių miesto šiaurinėje dalyje gyventojų skaičius	6.293	6.284	6.278	6.275	6.273	6.274	6.276	6.278
Medelyno seniūnijos dydžio teritorijos Šiaulių miesto šiaurinėje namų ūkių skaičius	2.786	2.782	2.779	2.778	2.777	2.777	2.778	2.779
Įverčio reikšmė vienam namų ūkiui per metus	10.887,43	11.372,21	11.878,58	12.407,49	12.959,96	13.537,02	14.139,78	14.769,38
Dalinis saugumo situacijos pagerėjimas	25%	25%	25%	25%	25%	25%	25%	25%
Įverčio reikšmė	7.583.095	7.909.372	8.252.643	8.617.002	8.997.452	9.398.076	9.820.077	10.261.027

Duomenų šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas, Europos Statistikos tarnyba, 2019-2034 metų prognozė sudaryta autorių, IP metodikos 6 priede pateiktos įverčio reikšmės 2019-2034 metams, taikomos nuo 2018 m. sausio 1 d.; kiti skaičiavimai atlikti autorių.

Lentelė 5.8. Naudos „Pagerintas saugumas ir gyvenimo kokybė“ įvertis (alternatyva Nr. II)

Projekto ataskaitinio laikotarpio metai	0	1	2	3	4	5	6	7
Kalendoriniai metai	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Šiaulių rajono savivaldybės gyventojų skaičius	40.832	40.341	39.847	39.351	38.856	38.361	37.863	37.365
Kairių seniūnijos gyventojų skaičius	3.024	2.988	2.951	2.914	2.877	2.840	2.803	2.766
Kairių seniūnijos namų ūkių skaičius	1.193	1.179	1.164	1.150	1.135	1.121	1.106	1.091
Įverčio reikšmė vienam namų ūkiui per metus	7.711,27	8.051,74	8.399,70	8.756,44	9.146,34	9.553,59	9.978,98	10.423,31
Dalinis saugumo situacijos pagerėjimas	0%	0%	0%	50%	50%	50%	50%	50%
Įverčio reikšmė	-	-	-	5.034.953	5.190.548	5.354.787	5.518.376	5.685.916

(lentelės tęsinys)

Projekto ataskaitinio laikotarpio metai	8	9	10	11	12	13	14	15
Kalendoriniai metai	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Šiaulių rajono savivaldybės gyventojų skaičius	36.866	36.365	35.865	35.370	34.879	34.401	33.938	33.493
Kairių seniūnijos gyventojų skaičius	2.729	2.692	2.655	2.618	2.582	2.547	2.513	2.480
Kairių seniūnijos namų ūkių skaičius	1.077	1.062	1.048	1.033	1.019	1.005	991	978
Įverčio reikšmė vienam namų ūkiui per metus	10.887,43	11.372,21	11.878,58	12.407,49	12.959,96	13.537,02	14.139,78	14.769,38
Dalinis saugumo situacijos pagerėjimas	50%	50%	50%	50%	50%	50%	50%	50%
Įverčio reikšmė	5.862.881	6.038.644	6.224.376	6.408.469	6.603.100	6.802.353	7.006.261	7.222.227

Duomenų šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas, Europos Statistikos tarnyba, 2019-2034 metų prognozė sudaryta autorių, IP metodikos 6 priede pateiktos įverčio reikšmės 2019-2034 metams, taikomos nuo 2018 m. sausio 1 d.; kiti skaičiavimai atlikti autorių.

5.4. Ekonominiai rodikliai

Žemiau yra pateikiamos kiekvienos IP alternatyvos ekonominių rodiklių reikšmės, kurios yra apskaičiuotos, remiantis IP metodikos 5.4. skyriuje aprašyta tvarka bei pasinaudojant standartine skaičiuokle, paskelbta interneto svetainėje www.ppplietuva.lt (versija 1.2.10.).

Apskaičiuojami šie ekonominiai rodikliai:

a) ekonominė grynoji dabartinė vertė (EGDV), kuri parodo, kokia socialinė-ekonominė nauda projektu bus sukurta išorinėje projekto aplinkoje. Būtina akcentuoti, kad EGDV turi būti teigiama, kadangi tik tokiu atveju projektu sukurama ekonominė nauda padengia atsirandančias ekonomines išlaidas;

b) ekonominė vidinė gražos norma (EVGN), tai yra diskonto norma, kuriai esant EGDV yra lygi nuliui. Kadangi ekonominių srautų diskontavimui yra naudojama 5 % socialinė diskonto norma (IP 5.2. skyrius), IP alternatyvos EVGN turėtų būti didesnė už 5 %;

c) ekonominis naudos ir išlaidų santykis (ENIS), kuris atskleidžia, kiek kartų projekto sukurama nauda viršija jam įgyvendinti reikalingas išlaidas. Jeigu ENIS yra mažesnis už 1, projekto sukurama ekonominė nauda yra mažesnė už jam įgyvendinti reikalingas ekonomines išlaidas, todėl toks projektas neturi būti įgyvendinamas.

Lentelė 5.9. Ekonominiai rodikliai

Ekonominis rodiklis	Alternatyva Nr. I	Alternatyva Nr. II
Konvertuota investicijų (A.) GDV	27.916.302	26.289.486
Konvertuota investicijų likutinės vertės (B.) GDV	10.638.591	9.933.384
Konvertuota veiklos pajamų (C.) GDV	0	0
Konvertuota veiklos išlaidų (D.1.) GDV	13.118.554	12.781.013
Ekonominė grynoji dabartinė vertė - EGDV	78.246.501	63.955.604
Ekonominė vidinė gražos norma - EVGN	31,84%	28,99%
Ekonominės naudos ir išlaidų santykis - ENIS	3,50	3,12

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių pagal standartinę skaičiuoklę, ekonominių rodiklių apskaičiavimui naudojami duomenys pateikiami skaičiuoklės darbalapiuose „A.1“, „A.2“ bei „3“

5.5. Optimalios alternatyvos parinkimas

Šiame skyriuje yra tarpusavyje palyginamos išnagrinėtos alternatyvos bei priimamas sprendimas dėl optimalios alternatyvos pasirinkimo.

Pagal IP metodikos 5.5. skyriaus reikalavimus, lyginant alternatyvas pagal ekonominius rodiklius, pirmiausia turi būti atsižvelgta į alternatyvos EGDV, tuomet į ENIS ir paskiausiai – į EVGN.

Pagal EGDV rodiklį, priimtinausia yra alternatyva Nr. I, kurios EGDV viršija analogišką alternatyvos Nr. II rodiklį 22,35%. Alternatyvos Nr. I ENIS rodiklis viršija analogišką alternatyvos Nr. II rodiklį 9,83%, todėl pagal šį rodiklį priimtinausia taip pat yra alternatyva Nr. I. Vertinant EVGN rodiklių reikšmes, alternatyvos Nr. I rodiklis yra 12,18% geresnis nei alternatyvos Nr. II.

Atsižvelgiant į tai, kad pagrindinis ekonominės analizės rodiklis yra EGDV, optimalia alternatyva yra laikytina alternatyva Nr. I „Kariuomenės infrastruktūros plėtra Šiaulių miesto teritorijoje“.

6. JAUTRUMAS IR RIZIKOS

Šiame skyriuje yra atliekama jautrumo analizė, įvertinami lūžio taškai, atliekama scenarijų analizė, rizikos priimtino vertinimas, optimalios alternatyvos rizikų vertinimas, pateikiami apskaičiuoti rizikų įverčiai kiekvienai biudžeto eilutei, nustatomos kritinių kintamųjų tikimybės, įvertintos rizikos yra paskirstomos pagal projekto ataskaitinio laikotarpio metus bei numatomi rizikų valdymo veiksmai.

6.1. Jautrumo analizė

Jautrumo analizė yra atliekama, pasinaudojant IP rengimo skaičiuoklėje nurodytais jautrumo analizės atlikimo principais ir tvarka, keičiant kiekvieną kintamąjį bei fiksuojant susijusių finansinių (FGDV(I), FVGN(I)) ir ekonominių (EGDV, EVGN) rodiklių pokyčius. Žemiau (žr. lentelę žemiau) yra pateikiami jautrumo analizės rezultatai toms biudžeto eilutėms, kurių pradinė reikšmė nėra nulinė. Be to, nėra pateikiami jautrumo analizės rezultatai, kai atskiro rodiklio apskaičiavimui konkretaus kintamojo pasikeitimas neturi reikšmės (pvz., socialinės diskonto normos pakeitimas neturi reikšmės FGDV(I) rodiklio apskaičiavimui, finansinės diskonto normos pasikeitimas neturi reikšmės EGDV rodiklio apskaičiavimui, kt.) ar skaičiavimo rezultatas yra neapskaičiuojamas (pvz., FVGN negali būti apskaičiuota, kt.).

Lentelė 6.1. Optimalios alternatyvos jautrumas FGDV(I) atžvilgiu

Pasirinktas kintamasis bei pokytis	-25%	-20%	-15%	-10%	-5%	-3%	-1%	0%	1%	3%	5%	10%	15%	20%	25%
Projekto ataskaitinis laikotarpis	-20,07%	-30,47%	-33,03%	-35,50%	-35,50%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Finansinė diskonto norma	-0,05%	-0,07%	-0,08%	-0,06%	-0,04%	-0,03%	-0,01%	-	0,01%	0,03%	0,05%	0,12%	0,19%	0,28%	0,38%
Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	21,47%	17,18%	12,88%	8,59%	4,29%	2,58%	0,86%	-	-0,86%	-2,58%	-4,29%	-8,59%	-12,88%	-17,18%	-21,47%
Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	0,76%	0,60%	0,45%	0,30%	0,15%	0,09%	0,03%	-	-0,03%	-0,09%	-0,15%	-0,30%	-0,45%	-0,60%	-0,76%
Projekto administravimas ir vykdymas	0,08%	0,06%	0,05%	0,03%	0,02%	0,01%	0,00%	-	-0,00%	-0,01%	-0,02%	-0,03%	-0,05%	-0,06%	-0,08%
Reinvesticijos	2,49%	1,99%	1,49%	1,00%	0,50%	0,30%	0,10%	-	-0,10%	-0,30%	-0,50%	-1,00%	-1,49%	-1,99%	-2,49%
Investicijų likutinė vertė	-9,47%	-7,58%	-5,68%	-3,79%	-1,89%	-1,14%	-0,38%	-	0,38%	1,14%	1,89%	3,79%	5,68%	7,58%	9,47%
Darbo užmokesčio išlaidos	0,57%	0,45%	0,34%	0,23%	0,11%	0,07%	0,02%	-	-0,02%	-0,07%	-0,11%	-0,23%	-0,34%	-0,45%	-0,57%
Elektros energijos išlaidos	2,16%	1,73%	1,30%	0,86%	0,43%	0,26%	0,09%	-	-0,09%	-0,26%	-0,43%	-0,86%	-1,30%	-1,73%	-2,16%
Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	0,79%	0,63%	0,47%	0,31%	0,16%	0,09%	0,03%	-	-0,03%	-0,09%	-0,16%	-0,31%	-0,47%	-0,63%	-0,79%
Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	4,15%	3,32%	2,49%	1,66%	0,83%	0,50%	0,17%	-	-0,17%	-0,50%	-0,83%	-1,66%	-2,49%	-3,32%	-4,15%
Kitos išlaidos	2,01%	1,61%	1,21%	0,80%	0,40%	0,24%	0,08%	-	-0,08%	-0,24%	-0,40%	-0,80%	-1,21%	-1,61%	-2,01%

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt paskelbta IP skaičiuoklė, sudaryta autorių.

Lentelė 6.2. Optimalios alternatyvos jautrumas FVGN(I) atžvilgiu

Pasirinktas kintamasis bei pokytis	-25%	-20%	-15%	-10%	-5%	-3%	-1%	0%	1%	3%	5%	10%	15%	20%	25%
Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	12,21%	9,50%	6,99%	4,59%	2,30%	1,36%	0,52%	-	-0,42%	-1,25%	-2,09%	-4,18%	-6,16%	-8,14%	-9,92%
Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	0,42%	0,31%	0,31%	0,21%	0,10%	0,10%	-	-	-	-	-	-0,10%	-0,21%	-0,31%	-0,42%
Projekto administravimas ir vykdymas	0,10%	0,10%	0,10%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reinvesticijos	5,11%	4,07%	3,03%	2,09%	1,04%	0,63%	0,21%	-	-0,21%	-0,63%	-0,94%	-1,98%	-3,03%	-4,07%	-5,11%
Investicijų likutinė vertė	-37,68%	-28,91%	-20,77%	-13,36%	-6,37%	-3,76%	-1,25%	-	1,25%	3,65%	6,05%	11,80%	17,12%	22,13%	27,04%
Darbo užmokesčio išlaidos	0,94%	0,84%	0,63%	0,42%	0,21%	0,10%	0,10%	-	-	-0,10%	-0,21%	-0,31%	-0,52%	-0,73%	-0,94%
Elektros energijos išlaidos	3,34%	2,61%	1,98%	1,36%	0,73%	0,42%	0,21%	-	-0,10%	-0,31%	-0,63%	-1,25%	-1,88%	-2,61%	-3,24%
Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	1,25%	0,94%	0,73%	0,52%	0,31%	0,21%	0,10%	-	-	-0,10%	-0,21%	-0,42%	-0,73%	-0,94%	-1,15%
Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	6,26%	5,01%	3,76%	2,51%	1,25%	0,84%	0,31%	-	-0,21%	-0,73%	-1,25%	-2,51%	-3,76%	-5,01%	-6,26%
Kitos išlaidos	3,03%	2,51%	1,88%	1,25%	0,63%	0,42%	0,10%	-	-0,10%	-0,31%	-0,63%	-1,15%	-1,77%	-2,40%	-3,03%

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt paskelbta IP skaičiuoklė, sudaryta autorių.

Lentelė 6.3. Optimalios alternatyvos jautrumas EGDV atžvilgiu

Pasirinktas kintamasis bei pokytis	-25%	-20%	-15%	-10%	-5%	-3%	-1%	0%	1%	3%	5%	10%	15%	20%	25%
Projekto ataskaitinis laikotarpis	-48,44%	-41,63%	-32,27%	-22,93%	-22,93%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Socialinė diskonto norma	15,55%	12,25%	9,04%	5,94%	2,92%	1,74%	0,58%	-	-0,57%	-1,71%	-2,84%	-5,59%	-8,26%	-10,86%	-13,38%

Pasirinktas kintamasis bei pokytis	-25%	-20%	-15%	-10%	-5%	-3%	-1%	0%	1%	3%	5%	10%	15%	20%	25%
Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	7,78%	6,22%	4,67%	3,11%	1,56%	0,93%	0,31%	-	-0,31%	-0,93%	-1,56%	-3,11%	-4,67%	-6,22%	-7,78%
Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	0,28%	0,22%	0,17%	0,11%	0,06%	0,03%	0,01%	-	-0,01%	-0,03%	-0,06%	-0,11%	-0,17%	-0,22%	-0,28%
Projekto administravimas ir vykdymas	0,04%	0,03%	0,02%	0,01%	0,01%	0,00%	0,00%	-	-0,00%	-0,00%	-0,01%	-0,01%	-0,02%	-0,03%	-0,04%
Reinvesticijos	0,83%	0,66%	0,50%	0,33%	0,17%	0,10%	0,03%	-	-0,03%	-0,10%	-0,17%	-0,33%	-0,50%	-0,66%	-0,83%
Investicijų likutinė vertė	-3,40%	-2,72%	-2,04%	-1,36%	-0,68%	-0,41%	-0,14%	-	0,14%	0,41%	0,68%	1,36%	2,04%	2,72%	3,40%
Darbo užmokesčio išlaidos	0,25%	0,20%	0,15%	0,10%	0,05%	0,03%	0,01%	-	-0,01%	-0,03%	-0,05%	-0,10%	-0,15%	-0,20%	-0,25%
Elektros energijos išlaidos	0,82%	0,65%	0,49%	0,33%	0,16%	0,10%	0,03%	-	-0,03%	-0,10%	-0,16%	-0,33%	-0,49%	-0,65%	-0,82%
Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	0,29%	0,23%	0,18%	0,12%	0,06%	0,04%	0,01%	-	-0,01%	-0,04%	-0,06%	-0,12%	-0,18%	-0,23%	-0,29%
Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	1,39%	1,11%	0,83%	0,55%	0,28%	0,17%	0,06%	-	-0,06%	-0,17%	-0,28%	-0,55%	-0,83%	-1,11%	-1,39%
Kitos išlaidos	0,77%	0,61%	0,46%	0,31%	0,15%	0,09%	0,03%	-	-0,03%	-0,09%	-0,15%	-0,31%	-0,46%	-0,61%	-0,77%
Statistinio gyvenimo vertė	-12,88%	-10,30%	-7,73%	-5,15%	-2,58%	-1,55%	-0,52%	-	0,52%	1,55%	2,58%	5,15%	7,73%	10,30%	12,88%
Pagerintas saugumas ir gyvenimo kokybė	-21,15%	-16,92%	-12,69%	-8,46%	-4,23%	-2,54%	-0,85%	-	0,85%	2,54%	4,23%	8,46%	12,69%	16,92%	21,15%

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt paskelbta IP skaičiuoklė, sudaryta autorių.

Lentelė 6.4. Optimalios alternatyvos jautrumas EVGN atžvilgiu

Pasirinktas kintamasis bei pokytis	-25%	-20%	-15%	-10%	-5%	-3%	-1%	0%	1%	3%	5%	10%	15%	20%	25%
Projekto ataskaitinis laikotarpis	-9,89%	-7,47%	-5,03%	-3,20%	-3,20%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	26,70%	20,26%	14,48%	9,20%	4,40%	2,58%	0,85%	-	-0,85%	-2,48%	-4,08%	-7,85%	-11,34%	-14,60%	-17,68%
Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	0,69%	0,53%	0,41%	0,25%	0,13%	0,06%	-	-	-0,03%	-0,09%	-0,16%	-0,28%	-0,44%	-0,57%	-0,72%
Projekto administravimas ir vykdymas	0,09%	0,06%	0,03%	0,03%	-	-	-	-	-0,03%	-0,03%	-0,03%	-0,06%	-0,06%	-0,09%	-0,13%
Reinvesticijos	0,22%	0,19%	0,13%	0,09%	0,03%	-	-	-	-0,03%	-0,03%	-0,06%	-0,13%	-0,16%	-0,22%	-0,25%
Investicijų likutinė vertė	-0,47%	-0,38%	-0,28%	-0,19%	-0,09%	-0,06%	-0,03%	-	-	0,03%	0,06%	0,16%	0,25%	0,35%	0,41%
Darbo užmokesčio išlaidos	0,16%	0,13%	0,09%	0,06%	0,03%	-	-	-	-0,03%	-0,03%	-0,06%	-0,09%	-0,13%	-0,16%	-0,19%
Elektros energijos išlaidos	0,66%	0,50%	0,38%	0,25%	0,13%	0,06%	-	-	-0,03%	-0,09%	-0,16%	-0,28%	-0,41%	-0,53%	-0,69%
Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	0,22%	0,19%	0,13%	0,09%	0,03%	-	-	-	-0,03%	-0,03%	-0,06%	-0,13%	-0,16%	-0,22%	-0,25%
Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	1,10%	0,88%	0,66%	0,44%	0,22%	0,13%	0,03%	-	-0,06%	-0,16%	-0,25%	-0,47%	-0,69%	-0,91%	-1,13%
Kitos išlaidos	0,60%	0,47%	0,35%	0,22%	0,09%	0,06%	-	-	-0,03%	-0,09%	-0,13%	-0,25%	-0,38%	-0,50%	-0,63%
Statistinio gyvenimo vertė	-9,45%	-7,54%	-5,65%	-3,77%	-1,88%	-1,13%	-0,38%	-	0,35%	1,10%	1,85%	3,67%	5,53%	7,35%	9,17%
Pagerintas saugumas ir gyvenimo kokybė	-15,64%	-12,47%	-9,30%	-6,19%	-3,08%	-1,85%	-0,63%	-	0,60%	1,82%	3,02%	6,03%	9,05%	12,00%	14,95%

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt paskelbta IP skaičiuoklė, sudaryta autorių.

Atlikus jautrumo analizę, nustatytas kritinis kintamasis (tai yra kintamasis, kurio reikšmei pasikeitus 1%, projekto FGDV(I), FVGN(I), EVGN arba EGDV pasikeičia daugiau nei 1 %) – investicijų likutinė vertė.

Šių kritinio kintamojo atžvilgiu turi būti tinkamai įvertintos rizikos bei parinkti tinkami rizikų valdymo veiksmai.

Įvertinus lūžio taškų reikšmes (žr. lentelę žemiau), būtina akcentuoti, kad investicijų sumai padidėjus 322%, taip pat apskaičiuota socialinei ekonominei baidai tapus žalos komponentu (pvz., jeigu vietoje gyvenimo kokybės pagerėjimo būtų stebimas gyvenimo kokybės sumažėjimas), projekto EGDV taptų lygi nuliui (ekonominė nauda taptų lygi ekonominėms išlaidoms). Kadangi tokia situacija yra labai mažai tikėtina, projektas neturėtų būti vertinamas kaip ypač rizikingas generuojamos naudos visuomenei kontekste. Atsižvelgiant į tai, kad investicijų likutinė vertė turi esminę įtaką projekto rezultatams, būtina užtikrinti tinkamą infrastruktūros valdymą tam, kad investicijų likutinės vertės prognozė atitiktų realią situaciją, pasibaigus projekto ataskaitiniam laikotarpiui.

Lentelė 6.5. Lūžio taškai

Pasirinktas kintamasis bei pokytis	(GDV)	(realiai)	Lūžio taškai (GDV)	Lūžio taškai (% nuo plano)
Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	33.686.839	35.939.315	141.997.860	322%
Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	1.185.477	1.282.212	107.471.555	8966%
Projekto administravimas ir vykdymas	119.206	126.476	83.942.134	70318%
Reinvesticijos	3.907.027	6.150.647	121.664.619	3014%
Investicijų likutinė vertė	14.859.660	26.761.408	-94.432.669	-735%
Darbo užmokesčio išlaidos	890.173	1.293.435	91.109.305	10135%
Elektros energijos išlaidos	3.392.659	4.777.206	107.439.944	3067%
Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	1.235.209	1.739.299	106.998.736	8562%
Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	6.517.094	9.176.726	124.032.127	1803%
Kitos išlaidos	3.151.889	4.438.178	105.948.103	3261%
Statistinio gyvenimo vertė	40.308.615	63.353.784	-37.937.885	-194%
Pagerintas saugumas ir gyvenimo kokybė	66.191.368	104.039.303	-12.055.130	-118%

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt paskelbta IP skaičiuoklė, sudaryta autorių.

6.2. Scenarijų analizė

Scenarijų analizė yra atliekama, pasinaudojant IP skaičiuoklėje nurodytais scenarijų analizės atlikimo principais ir tvarka:

- nurodomos standartinės IP skaičiuoklėje nurodytos kiekvieno scenarijaus prielaidos, bei
- išnagrinėjami penki galimi scenarijai (pesimistinis, mažiaus pesimistinis, realus, mažiau optimistinis ir optimistinis).

Projekto finansiniai ir ekonominiai rodikliai yra paskaičiuojami kiekvienam optimalios alternatyvos kintamųjų reikšmių deriniui (scenarijui). Scenarijų analizės rezultatai yra pateikiami žemiau (žr. lentelę žemiau). Pabrėžtina, kad net ir pesimistinio scenarijaus atveju (visiems projekto kintamiesiems pablogėjus 25%), projektas netaptų nenaudingas, EGDV liktų ženkliai teigiama, o EVGN netaptų mažesnė nei taikoma diskonto norma (5%). Šie rezultatai patvirtina, kad projektas nėra ypač rizikingas sukuriama ekonominės naudos požiūriu, tačiau projekto veiklų įgyvendinimo metu turi būti skiriamas nuolatinis dėmesys investicijų likutinės vertės valdymui bei kontrolei. Kartu reikėtų pabrėžti, kad palankiai susiklosčius aplinkybėms, projekto generuojama ekonominė nauda išaugtų daugiau nei 1,4 karto.

Lentelė 6.6. Scenarijų analizė

Scenarijaus pavadinimas / Finansinis (ekonominis) rodiklis ir jo reikšmė	Pesimistinis	Mažiau pesimistinis	Realus	Mažiau optimistinis	Optimistinis
Finansinė grynoji dabartinė vertė investicijoms - FGDV(I)	-56.462.221	-46.120.434	-39.225.913	-32.331.389	-21.989.603
Finansinė vidinė grąžos norma investicijoms - FVGN(I)	-16,30%	-12,06%	-9,58%	-7,25%	-3,86%
Finansinė modifikuota vidinė grąžos norma investicijoms - FMVGN(I)	-8,35%	-6,24%	-4,88%	-3,53%	-1,42%
Ekonominė grynoji dabartinė vertė - EGDV	39.238.841	62.643.436	78.246.501	93.849.566	117.254.164
Ekonominė vidinė grąžos norma - EVGN	17,77%	25,82%	31,84%	38,67%	51,27%

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt paskelbta IP skaičiuoklė, sudaryta autorių.

6.3. Kintamųjų tikimybės

Nustatant biudžeto eilutės taikytinus tikimybių skirstinius, buvo įvertintos IP metodikos 6.3. skyriaus nuostatos, taip pat galimybė rizikos kintamųjų tikimybės apskaičiuoti savarankiškai atskiroje elektroninėje byloje, pateikiant alternatyvius tikimybių skirstinius ir/ar parametrus³³. Atsižvelgiant į tai, šio IP 1 priede yra pateikiami ir paaiškinami alternatyvių tikimybių skirstinių parametru pasirinkimo argumentai bei metodika.

Atlikus papildomus skaičiavimus, kaip nurodyta 2 priede, IP kontekste aktualiems kintamiesiems yra priskirtini tikimybių skirstiniai bei jų parametrai nurodyti žemiau.

Lentelė 6.7. Tikimybių skirstinių ir jų parametru priskyrimas

IP biudžeto eilutės Nr.	IP biudžeto eilutės pavadinimas	Tikimybių skirstinio pavadinimas	Tikimybių skirstinio parametrai
A.3.	Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	Log-Logistinis (3P)	$\alpha - 2,014970$ $\beta - 0,281596$ $\gamma - 0,694346$ moda – 0,975942
A.4.	Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	Log-Logistinis (3P)	$\alpha - 2,813031$ $\beta - 0,263109$ $\gamma - 0,704510$ moda – 0,967619
A.6.	Projekto administravimas ir vykdymas	Log-Logistinis (3P)	$\alpha - 1,959451$ $\beta - 0,196799$ $\gamma - 0,714549$ moda – 0,911349
A.8.	Reinvesticijos	Log-Logistinis (3P)	$\alpha - 2,166743$ $\beta - 0,270467$ $\gamma - 0,699968$ moda – 0,970435
B.	Investicijų likutinė vertė	Trikampio	α (minimali riba) – 50 % β (maksimali riba) – 150 %
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos	Trikampio	α (minimali riba) – 50 % β (maksimali riba) – 150 %
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos	Trikampio	α (minimali riba) – 50 % β (maksimali riba) – 150 %
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	Trikampio	α (minimali riba) – 50 % β (maksimali riba) – 150 %

³³ IP metodikos 6.3. skyriuje yra nurodoma: „Jei vartotojas (pvz., atsižvelgiant į 6.6. skyriuje nustatyta tvarka atliktus veiksmus) nesutinka naudoti SNA skaičiuoklėje pagal nutylėjimą siūlomus skirstinius ir/ar jų parametrus, tuomet rizikos kintamųjų tikimybės galima apskaičiuoti savarankiškai atskiroje elektroninėje byloje, pateikiant alternatyvius tikimybių skirstinius ir/ar parametrus. Pasirinkdami tikimybės skaičiuoti naudoti alternatyvius skirstinius ir/ar jų parametrus, pateikite pagrindimą, dėl kokių priežasčių priėmėte tokį sprendimą (pvz., parinkti konkretūs rizikų valdymo veiksmai, mokslinis (eksperimentinis) tyrimas (straipsnis), kt.). Taip pat pateikite teikiamų alternatyvių skirstinių pasirinkimo priežastis bei pagrįskite įrašomus skirstinio parametrus. Pagrindimas turi būti paremtas bent vienu iš šių šaltinių: atliktų mokslinių tyrimų rezultatais, moksliniais straipsniais, tyrimų ataskaitomis, istoriniais (empiriniais) duomenimis, įvadytų ekspertų apklausos rezultatais.“

Jei pagrindimo šaltiniai negali būti laisvai prieinami internetu, tuomet svarbiausi tyrimo, kuriuo grindžiamas skirstinio ir jo parametru pasirinkimas, metodikos aspektai ir gauti rezultatai turi būti aprašyti IP.“

IP biudžeto eilutės Nr.	IP biudžeto eilutės pavadinimas	Tikimybių skirstinio pavadinimas	Tikimybių skirstinio parametrai
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	Trikampio	α (minimali riba) – 50 % β (maksimali riba) – 150 %
D.1.6.	Kitos išlaidos	Trikampio	α (minimali riba) – 50 % β (maksimali riba) – 150 %
G.2.1.	Viešosios lėšos (valstybės, savivaldybės biudžetai, kiti viešųjų lėšų šaltiniai)	Trikampio	α (minimali riba) – 50 % β (maksimali riba) – 200 %
H.1.1.	Statistinio gyvenimo vertė	Normalus	Standartinis nuokrypis – 50 %
H.1.2.	Pagerintas saugumas ir gyvenimo kokybė	Normalus	Standartinis nuokrypis – 50 %

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt paskelbta IP skaičiuoklė, sudaryta autorių.

6.4. Rizikų vertinimas

Remiantis IP metodikos 6.4.1. skyriaus nuostatomis, apskaičiuojant rizikų įverčius, kiekvienam nagrinėjamam kintamajam yra taikoma parinkta tikimybių skirstinio kaupiamosios tikimybių kreivės reikšmės apskaičiavimo formulė, laikantis prielaidos, kad pasitikėjimo laipsnis yra lygus 70 % bei taikomi IP 6.3. skyriuje nurodyti tikimybių skirstinio parametrai.

Lentelė 6.8. Rizikų įverčiai

IP biudžeto eilutės Nr.	IP biudžeto eilutės pavadinimas	IP biudžeto eilutės reali suma	IP biudžeto eilutės rizikos įvertis
A.	Alternatyvos investicijos, iš viso	43.498.650	6.378.204
A.3.	Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	35.939.315	5.420.578
A.4.	Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	1.282.212	122.546
A.6.	Projekto administravimas ir vykdymas	126.476	14.775
A.8.	Reinvesticijos	6.150.647	820.305
B.	Investicijų likutinė vertė	26.761.408	3.016.055
D.	Veiklos ir finansinės išlaidos, iš viso	21.424.843	2.414.616
D.1.	Veiklos išlaidos	21.424.843	2.414.616
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos	1.293.435	145.772
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos	4.777.206	538.399
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	1.739.299	196.022
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	9.176.726	1.034.232
D.1.6.	Kitos išlaidos	4.438.178	500.190
F.	Grynosios pajamos	-27.575.490	-9.077.289
G.	Finansavimas, iš viso	64.923.495	21.371.491
G.2.	Nuosavos lėšos	64.923.495	21.371.491
G.2.1.	Viešosios lėšos (valstybės, savivaldybės biudžetai, kiti viešųjų lėšų šaltiniai)	64.923.495	21.371.491
H.	Socialinio ekonominio (SE) poveikio finansinė išraiška	167.393.087	43.890.510
H.1.	SE nauda	167.393.087	43.890.510
H.1.1.	Statistinio gyvenimo vertė	63.353.784	16.611.378
H.1.2.	Pagerintas saugumas ir gyvenimo kokybė	104.039.303	27.279.132

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt paskelbta IP skaičiuoklė, darbalapis „6.2“ ir darbalapis „Rizikos“, sudaryta autorių.

Būtina akcentuoti, kad aukščiau nurodytų rizikos įverčių reikšmė yra apskaičiuota, neįvertinus šios rizikos pasiskirstymo pagal projekto ataskaitinio laikotarpio metus, tai yra šis rizikos įvertis nėra diskontuotas taikytinos finansinės / socialinės diskonto normos dydžiu. Be to, pažymėtina, kad socialinio-ekonominio poveikio rizikos įvertis neturi įtakos finansiniams srautams bei negali įtakoti projekto vykdytojo neapibrėžtų įsipareigojimų, kaip jie suprantami pagal 19-ąją verslo apskaitos standarto „Atidėjimai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir turtas bei pobalansiniai įvykiai“ 4.4. punktą, dydžio, todėl nėra vertintinas, atliekant rizikų paskirstymo pagal projekto ataskaitinio laikotarpio metus veiksmus.

Remiantis IP metodikos 6.4.2. skyriaus nuostatomis, apskaičiuoti rizikų įverčiai yra paskirstomi atitinkamoms rizikų grupėms bei sumuojami pagal šias rizikų grupes (žr. lentelę žemiau).

Lentelė 6.9. Rizikų grupių įverčiai (pagal grupes)

Rizikų grupės pavadinimas	Rizikų finansinė diskontuota vertė	Biudžeto eilutės, įtakojamos rizikų grupės
1. Projektavimo rizika	13.925	A.5., A.6.
2. Rangos darbų rizika	5.080.846	A.1., A.2., A.3.
3. Įsigyjamų (pagaminamų) įrangos, įrenginių ir kito ilgalaikio turto rizika	113.301	A.4.
4. Įsigyjamų Paslaugų rizika	0	A.7.
5. Finansavimo prieinamumo rizika	0	D.2.
6. Teikiamų Paslaugų rizika	1.711.603	D.1.1., D.1.2., D.1.3., D.1.4., D.1.5., D.1.6.
7. Paklausos rinkoje rizika	0	C.1., C.2., C.3.
8. Turto likutinės vertės rizika	2.195.785	A.8., B.

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt paskelbta IP skaičiuoklė, darbalapio "6.2" 69-77 eilutės; sudaryta autorių.

Lentelė 6.10. Rizikų grupių įverčiai (pagal metus)

Projekto įgyvendinimo metai	(GDV)	(reali vertė)	0	1	2	3	4	5	6	7
Kalendoriniai metai	-	-	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Rizikų finansinės įtakos pasiskirstymas pagal projekto ataskaitinio laikotarpio metus	9.115.459	11.808.873	0	1.878.811	3.679.087	182.291	182.750	183.236	183.751	184.296
Įgyvendinant projektą, priimtų neapibrėžtų įsipareigojimų suma projekto ataskaitinio laikotarpio metais	9.115.459	-	0	1.806.549	3.401.523	162.056	156.215	150.607	145.221	140.050

(lentelės tęsinys)

Projekto įgyvendinimo metai	(GDV)	(reali vertė)	8	9	10	11	12	13	14	15
Kalendoriniai metai	-	-	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Rizikų finansinės įtakos pasiskirstymas pagal projekto ataskaitinio laikotarpio metus	9.115.459	11.808.873	184.874	185.485	357.140	186.819	836.843	188.314	189.129	3.206.047
Įgyvendinant projektą, priimtų neapibrėžtų įsipareigojimų suma projekto ataskaitinio laikotarpio metais	9.115.459	-	135.086	130.319	241.271	121.354	522.690	113.097	109.217	1.780.204

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt paskelbta IP skaičiuoklė, darbalapio "6.2" 62-64 eilutės; sudaryta autorių.

6.5. Rizikos priimtinumas

Rizikos priimtinumas yra įvertinamas, pasinaudojant IP skaičiuoklėje nurodytais rizikos priimtumo atlikimo principais ir tvarka:

- atliekant Monte Karlo analizę, pasirinktas 5.000 simuliacijų skaičius,
- pagal šį statistinio pasiskirstymo metodą 5.000 kartų imamos (simuliuojamos) atsitiktinės kintamųjų reikšmės pagal IP 6.3. skyriuje apibrėžtą kiekvieno kintamojo tikimybių skirstinį, ir
- kiekvienam kintamųjų reikšmių deriniui (simuliacijai) apskaičiuojamos IP finansinių ir ekonominių rodiklių reikšmės.

Rengiant IP, projekto vykdytojas, įvertinęs projekto specifiką, nusprendė laikyti priimtinomis šias projekto finansinių ir ekonominių rodiklių reikšmes:

- finansinė grynoji dabartinė vertė investicijoms – -48.341.371 EUR (tai yra optimalios alternatyvos FGDV(I) kartu su apskaičiuotų neapibrėžtųjų įsipareigojimų suma);
- finansinė vidinė grąžos norma investicijoms – -9,6 % (optimalios alternatyvos FVGN(I);
- ekonominė grynoji dabartinė vertė – 0 EUR;
- ekonominė vidinė grąžos norma – 5,00 %.

Kaip nurodyta, apskaičiuojant priimtina FGDV(I) reikšmę, projekto vykdytojas įvertino galimą pasireikšti IP įgyvendinimo neapibrėžtųjų įsipareigojimų finansinę naštą, apskaičiuotą IP 6.4. skyriuje, projekto organizacijos biudžetui ir laiko ją priimtina, kadangi turės galimybę užtikrinti pakankamą planuojamų įgyvendinti pokyčių ir veiklos vykdymo finansavimą.

Pasinaudojant IP skaičiuoklės funkcionalumu bei atlikus Monte Karlo analizę, gauti duomenys (žr. lentelę žemiau) leidžia teigti, kad IP rizikos projekto vykdytojui yra priimtinos, kadangi visų pageidaujamų rodiklių pasiekimo tikimybė viršija 50 %. Nepaisant to, taip pat turi būti numatytos papildomos rizikų pasireiškimo valdymo priemonės (ypač atkreipiant dėmesį į palyginus mažą FGDV(I) pasiekimo tikimybę) tam, kad pageidaujamų rodiklių pasiekimo tikimybė būtų dar didesnė.

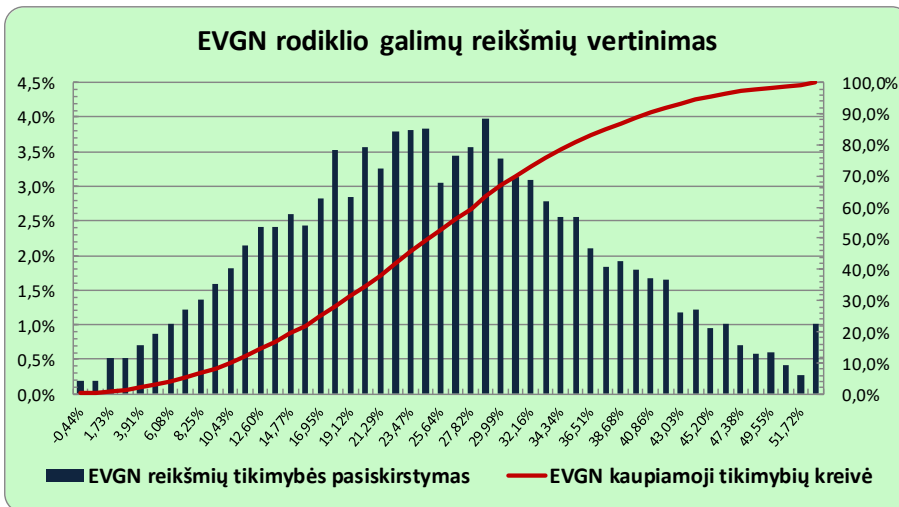
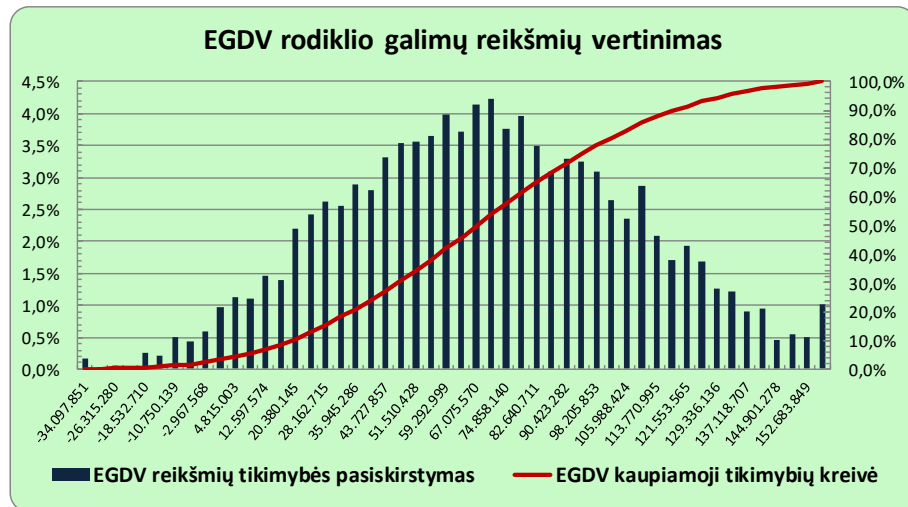
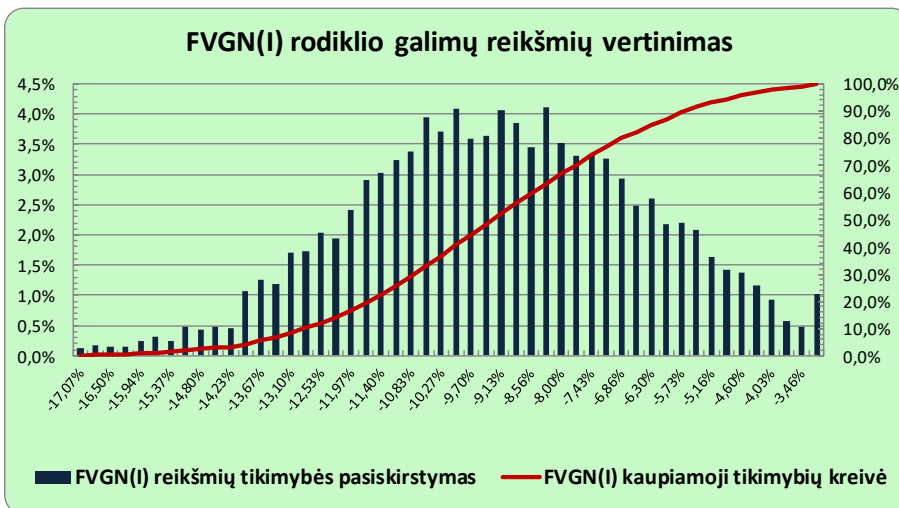
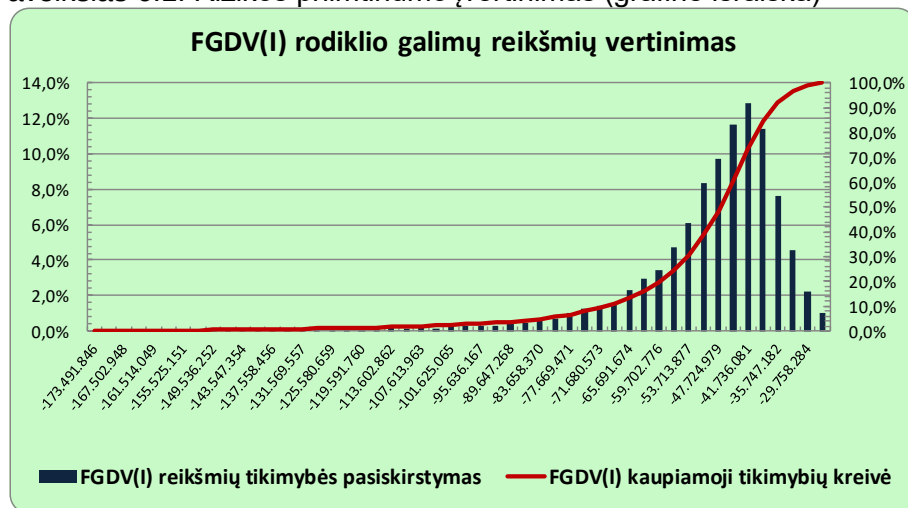
Lentelė 6.11. Rizikos priimtumo įvertinimas

Rodiklis	Minimali priimtina rodiklio reikšmė	Tikimybė, kad nurodyta reikšmė bus pasiekta	Labiausiai tikėtina rodiklio reikšmė
FGDV(I)	-48.341.371	62,5%	-40.238.856
FVGN(I)	-9,6%	57,1%	-8,1%
EGDV	0	96,9%	72.912.498
EVGN	5,0%	96,9%	29,4%

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt paskelbta IP skaičiuoklė, darbalapis "5.4"; sudaryta autorių.

Rizikos priimtumo analizės grafiniai rezultatai (žr. paveikslą žemiau) patvirtina išvadą, kad projekto įgyvendinimas yra finansiškai nuostolingas (FGDV(I) ir FVGN(I) iš esmės visais atvejais lieka neigiama), o projekto socialinė-ekonominė nauda visuomenei yra teigiama (tikimybė, kad EGDV bus teigiama ir generuos naudą visuomenei yra 97,1 %).

Paveikslas 6.1. Rizikos priimtumo įvertinimas (grafinė išraiška)

Duomenų šaltinis: www.ppplietuva.lt paskelbta IP skaičiuoklė, darbalapis "5.5"; sudaryta autorių.

6.6. Rizikų valdymo veiksmai

Rizikos analizė atliekama, siekiant nustatyti pagrindinius veiksnius (įvykius, poveikį), kurie gali neigiamai paveikti IP įgyvendinimą, ir įvertinti šių veiksnių galimą poveikį projekto įgyvendinimui.

Pabrėžtina, kad labiau detalus rizikos veiksnių aprašymas yra pateikiamas IP 7. skyriuje. Atliekant IP rizikos analizę įvertinti šie pagrindiniai rizikos veiksniai, turintys įtakos IP įgyvendinimui laiku, išlaidų dydžiui ir projekto įgyvendinimo kokybei:

- a) rizikų grupė „Projektavimo rizika“. Šios rizikų grupės veiksnių pasireiškimas gali ženkliai įtakoti projekto administravimo ir vykdymo išlaidų pasikeitimą.

Lentelė 6.12. Projektavimo rizikų veiksniai

Veiksny	Valdymo būdas	Tikimybė	Poveikis	Rizikos valdymo priemonė
Netinkamai atlikti projektavimo veiksmai neleidžia pasiekti projekto rezultatų	prevencija / perdavimas	vidutinė	didelis	Rangovas bus atrinktas pagal galiojančius viešųjų pirkimų reikalavimus, taikant kvalifikacinius reikalavimus, leidžiančius užtikrinti rangovo, turinčio pakankamus gebėjimus atlikti darbus, atranką. Rengiant projektą, įvertinti privačių rinkos dalyvių gebėjimai tinkamai atlikti projektavimo darbus. Rengiant techninį projektą, taip pat dalyvaus tiek darbus atliksiantis juridinis asmuo, tiek nepriklausomi ekspertai.
Reikalavimų infrastruktūrai pasikeitimas projektavimo metu	prevencija / perdavimas	didelė	vidutinis	Pasirašant VPSP sutartį, bus nustatyti / apibrėžti kriterijai, kuriais remiantis bus nusprendžiama, kaip gali būti keičiami reikalavimai infrastruktūrai bei kas atsakingas už šių pakeitimų sąlygojamų sąnaudų apmokėjimą.

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

- b) rizikų grupė „Įsigyjamų (atliekamų) rangos darbų kokybės rizika“. Šios rizikų grupės veiksnių pasireiškimas gali nulemti ženklų investicijų sumos pasikeitimą, o pastaroji yra vienas iš kritinių projekto biudžeto kintamųjų.

Lentelė 6.13. Įsigyjamų (atliekamų) rangos darbų kokybės rizikų veiksniai

Veiksny	Valdymo būdas	Tikimybė	Poveikis	Rizikos valdymo priemonė
LR institucijų sprendimai, apribojantys projekto veiklų įgyvendinimą	prevencija	maža	didelis	Pasirašius VPSP sutartį bus priimti sutartiniai įsipareigojimai, kurių nesilaikymas neigiamai įtakos valstybės biudžetą (bus numatytos finansinės sankcijos). Pasikeitus projekto vadovui ar komandos nariams, visi nauji dalyviai bus informuojami apie Projekto etapą, pažangą bei vykdomas veiklas.
Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl žmogiškųjų išteklių	perdavimas	maža	mažas	Rangovas bus atrinktas pagal galiojančius viešųjų pirkimų reikalavimus, taikant kvalifikacinius reikalavimus, leidžiančius užtikrinti rangovo, turinčio pakankamus gebėjimus atlikti darbus, atranką. Rengiant projektą, įvertinti privačių rinkos dalyvių gebėjimai tinkamai atlikti rangos darbus.
Sukeliama žala aplinkai, vykdant nekilnojamojo turto statybos rangos darbus	perdavimas	vidutinė	mažas	Rangos sutartyje bus numatytos sankcijos bei įpareigojimas atlyginti sukeltą žalą aplinkai. KAM darbuotojai atliks nuolatinę darbų vykdymo priežiūrą.
Netinkamas projekto valdymas	prevencija	vidutinė	vidutinis	Projekto valdymo komanda bus suformuota iš kvalifikuotų specialistų, turinčių projektų įgyvendinimo patirties. KAM turi pakankamą patirtį, įgyvendinant kompleksinius infrastruktūros plėtros bei atnaujinimo projektus.
Neteisingai įvertintos išlaidos rangos darbų atlikimui	prevencija / perdavimas	vidutinė	vidutinis	Rengiant projektą, pasitelkti kvalifikuoti specialistai planuojamų išlaidų vertinimui. Rengiant techninį projektą, taip pat dalyvaus tiek darbus atliksiantis juridinis asmuo, tiek nepriklausomi ekspertai. Papildomas išlaidų poreikis bus padengtas valstybės biudžeto lėšomis. Pasirašant sutartį su privačiu partneriu, yra numatyta apskaičiuoti maksimalius viešojo sektoriaus įsipareigojimus, atsižvelgiant į identifikuotus rizikos įverčius.
Projekto gyvybingumo pasikeitimas dėl	prevencija	didelė	didelis	Pasikeitus reikalavimams dėl infrastruktūros, ypač energinių požūrių, kokybės, gali atsirasti poreikis įsigyti brangesnius rangos darbus/medžiagas. Rizika bus valdoma aktyviai

Veiksny	Valdymo būdas	Tikimybė	Poveikis	Rizikos valdymo priemonė
pasikeitusių reikalavimų rangos darbų kokybei				bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos ministerija, siekiant užtikrinti taikomų kokybės reikalavimų nuoseklumą bei stabilumą.

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

- c) rizikų grupė „*Finansavimo prieinamumo rizika*“. Šios rizikų grupės veiksmų pasireiškimas gali nulemti paskolų palūkanų sumos pasikeitimą bei pabloginti FGDV(K) bei FVGN(K) finansinius rodiklius.

Lentelė 6.14. Finansavimo prieinamumo rizikų veiksniai

Veiksny	Valdymo būdas	Tikimybė	Poveikis	Rizikos valdymo priemonė
Apyvartinių lėšų trūkumas projekto įgyvendinimo metu	prevencija	maža	didelis	Projekto įgyvendinimo metu gali pasireikšti lėšų trūkumas vykdant užsibrėžtas veiklas. Tai galėtų sąlygoti neatsiskaitymus su privačiu partneriu, rangovais už atliktus darbus laiku, konfliktus su rangovais, sankcijas dėl sutarčių nuostatų nevykdymo, projekto įgyvendinimo vėlavimą, vykdomų darbų sustabdymą ir pan. Esant poreikiui, apyvartinių lėšų poreikis galėtų būti padengtas papildomų valstybės biudžeto asignavimų. Veiksmų pasireiškimą taip pat planuojama valdyti, sutartyje su privačiu partneriu numatant atsiskaitymo ir mokėjimų mechanizmą, skatinantį savalaikius apmokėjimus bei drausmingą finansinį planavimą, užtikrinamą civilinės sutarties (tarp KAM ir privataus partnerio) nuostatomis.
Paskolų aptarnavimo išlaidų pasikeitimas	perdavimas	didelė	vidutinis	Pasikeitus paskolų palūkanoms, padidės/sumažės KAM išlaidos, susijusios su projekto finansavimo sąnaudomis. Veiksnių pasireiškimo valdymą yra numatoma perduoti privačiam partneriui, siekiant užtikrinti finansavimo šaltinių diversifikaciją (nuosavo kapitalo, skolinto kapitalo ir/ar kitų finansinių priemonių pritraukimą).

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

- d) rizikų grupė „*Teikiamų paslaugų rizika*“. Šios rizikų grupės veiksmų pasireiškimas gali įtakoti veiklos išlaidų pasikeitimus, pasibaigus projekto investicijų laikotarpiui.

Lentelė 6.15. Teikiamų paslaugų rizikų veiksniai

Veiksny	Valdymo būdas	Tikimybė	Poveikis	Rizikos valdymo priemonė
Vietos gyventojų nepasitenkinimas	prevencija	maža	mažas	Vietos gyventojų nepasitenkinimą gali nulemti ilgiau, nei planuota užtrukę rangos darbai, taip pat nenumatytos aplinkybės, dėl kurių projekto rezultatai būtų nepasiekti. Riziką planuojama valdyti, nuolat informuojant gyventojus apie numatomus atlikti, taip pat atliekamus darbus ir jų pabaigos terminus tiek KAM ir LK tinklalapiuose, tiek vietinėje spaudoje.
Ekonominio vystymosi ciklo pasikeitimas, nulemiantis mažesnę/didesnę viešųjų paslaugų paklausą	prevencija	maža	mažas	Projekto metu bus sukurta infrastruktūra, kuria bus naudojamos nemokamų viešųjų paslaugų teikimui. Pasikeitus paklausai (išnykus arba ženkliai sumažėjus poreikiui turėti ginkluotąsias pajėgas), numatoma aktyviai valdyti veiklos išlaidas, susijusias su turto priežiūra, tai yra mažinti/didinti naudojimosi turtu intensyvumą.
Atlikus rangos darbus, atnaujinta infrastruktūra bus netinkama naudoti pagal paskirtį visiškai ar iš dalies	prevencija / perdavimas	maža	didelis	Viešųjų pirkimų techninę specifikaciją bei techninį projektą rengs tinkamą patirtį turintys specialistai. Vykdamie viešuosius pirkimus, bus suformuluoti kvalifikaciniai reikalavimai, leidžiantys užtikrinti rangovo, turinčio pakankamus gebėjimus atlikti darbus, atranką. Sutartyje su rangovu bus įtrauktos nuostatos dėl rangovo pareigos nemokamai ištaisyti atliktų darbų trūkumus per įstatymų nustatytą garantinį laikotarpį. KAM darbuotojai nuolat kontroliuos darbų eigą bei fiksuos nukrypimus nuo darbų plano ir /ar darbų kokybės. Bus pasitelkti kvalifikuoti techninę statybos darbų priežiūrą atliekantys specialistai.

Veiksny	Valdymo būdas	Tikimybė	Poveikis	Rizikos valdymo priemonė
				Šių veiksmų aktyvų valdymą yra planuojama perduoti numatomam pasitelkti privačiam partneriui, įskaitant veiksmų pasireiškimo finansinio poveikio valdymą.
Elektros energijos išlaidų pokyčiai	perdavimas	didelė	vidutinis	Pasireiškus veiksmui, gali sumažėti/padidėti elektros energijos išlaidos. Šio veiksmo valdymą yra numatoma perduoti privačiam partneriui, numatant galimybę pasidalinti veiksmo aktyvaus valdymo nauda tais atvejais, kai privatus partneris sugeba įsigyti elektros energiją geresnėmis rinkos sąlygomis.

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

- e) rizikų grupė „*Turto likutinės vertės rizika*“. Šios rizikų grupės veiksmų pasireiškimas gali nulemti planuotos turto likutinės vertės pokyčius, kas įtakotų ir visų finansinių bei ekonominių rodiklių pasikeitimus.

Lentelė 6.16. Turto likutinės vertės rizikų veiksniai

Veiksny	Valdymo būdas	Tikimybė	Poveikis	Rizikos valdymo priemonė
Dėl lėšų trūkumo ar kitų priežasčių nevykdomas infrastruktūros būklės palaikymo planas	perdavimas	vidutinė	didelis	Infrastruktūros būklei palaikymui kasmet yra sudaromas planas. Šių rizikų veiksmų valdymą yra planuojama perduoti privačiam partneriui, įskaitant veiksmų pasireiškimo finansinio poveikio valdymą.
Informacijos trūkumas apie turto naudojimą per projekto ataskaitinį laikotarpį	prevencija	maža	vidutinis	Naujai sukurta infrastruktūra bus nuolat prižiūrima, taip pat bus fiksuojami turto naudojimo intensyvumo pokyčiai, vandalizmo atvejai, kiti įvykiai, kurie gali turėti poveikį investicijų likutinės vertės pokyčiui. Esant nenumatytoms aplinkybėms, bus nedelsiant informuojama KAM bei LK vadovybė bei pagal poreikį kitos savivaldybės/valstybės institucijos.

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

7. RIZIKŲ MATRICA

Šiame skyriuje yra apibūdinama rizikų matrica, tai yra paaiškinama, kurie rizikos veiksniai / atvejai yra būdingi IP ir nurodoma, kas prisiima riziką („Privatus subjektas“, „Viešasis subjektas“ ar „Dalijamasi“). Pabrėžtina, kad rizikos veiksniai yra suvokiami taip pat, kaip nurodyta IP metodikos 7 priedo lentelėje, tai yra rizikos veiksnių paaiškinimas atitinka IP metodikos 7 priedo lentelėje pateiktą rizikos veiksnių paaiškinimą.

Lentelė 7.1. Rizikų matrica

Eil. Nr.	Rizikų grupė	Rizikos grupės paaiškinimas	Rizikų veiksniai	Rizikos veiksnių paaiškinimas
1.	Projektavimo rizika	Projektavimo rizika pasireiškia, kai projektavimo paslaugų tikslai ir rezultatai, kaina, trukmė nukrypsta nuo planuotosios, taip pat atsiranda kiti veiksniai, darantys įtaką projektavimo paslaugų ar projekto valdymo išlaidoms	Parengtas statinio techninis projektas ar atskiros jo dalys yra netikslios	Nagrinėjamame projekte infrastruktūros plėtros techninį projektą parengs privatus subjektas, tai yra viešasis subjektas techninio projekto nerengs. Atitinkamai, rizikos veiksnys „Viešasis subjektas rengė techninį projektą“ yra neaktualus, o rizikos veiksnio „Privatus subjektas rengė arba patikslino Viešojo subjekto parengtą techninį projektą“ valdymas yra perduodamas privačiam subjektui.
			Projektavimo paslaugų kaina nukrypsta nuo planuotos	Kadangi projektavimo techniniai reikalavimai bus prieinami viešojo pirkimo vykdymo metu, potencialūs paslaugų teikėjais turės galimybę tinkamai įvertinti projektavimo paslaugų apimtį bei kainą, taip pat susijusias papildomas išlaidas. Šio rizikos veiksnio valdymas yra perduodamas privačiam subjektui.
			Projektavimo paslaugų trukmė nukrypsta nuo planuotos	Kadangi projektavimo techniniai reikalavimai bus prieinami viešojo pirkimo vykdymo metu, potencialūs paslaugų teikėjais turės galimybę tinkamai įvertinti projektavimo paslaugų apimtį bei trukmę. Šio rizikos veiksnio valdymas yra perduodamas privačiam subjektui.
			Reikalavimai infrastruktūrai, nurodyti pirkimo dokumentuose, negali būti realizuoti praktikoje	Nagrinėjamame projekte reikalavimai infrastruktūrai bus apibrėžti pirkimo sąlygų techninėje specifikacijoje, kurią parengs perkančioji organizacija. Šie reikalavimai galės būti tikslinami pirkimo vykdymo metu, tai yra potencialiems paslaugų teikėjams bus sudaryta galimybė siūlyti tikslinti ir/ar koreguoti šias sąlygas iki pateikiant galutinį pasiūlymą. Tais atvejais, kai konkretūs pakeitimai bus atlikti privačių subjektų iniciatyva, dėl šių pakeitimų atsiradusios rizikos bus priskirtos privačiam subjektui. Tais atvejais, kai pirkimo metu nebus atsižvelgta į konkrečius pasiūlymus, dėl šių sprendimų atsiradusios rizikos bus priskirtos viešajam subjektui.
			Įgyvendinant projektą, paaiškėja žemės sklypo (-ų) ir/ar perduodamo turto valdymo, naudojimo ir disponavimo apribojimai	Nagrinėjamame projekte visi žinomi žemės sklypo (-ų) ir/ar perduodamo turto valdymo, naudojimo ir disponavimo apribojimai bus atskleisti pirkimo dokumentuose. Jeigu paaiškėtų papildomi apribojimai, kurie nebuvo atskleisti, riziką dėl šių veiksnių prisiims viešasis subjektas.
			Įgyvendinant projektą paaiškėja, kad reikalinga nustatyti ar pakeisti specialiąsias žemės sklypo ir /ar perduodamo turto naudojimo sąlygas	Pirkimo vykdymo metu bus numatyta galimybė susitarti dėl specialiųjų žemės sklypo ir/ar perduodamo turto naudojimo sąlygų. Priklausomai nuo susitarimo turinio, rizika, atsirandanti dėl šių veiksnių, numatoma dalintis.

Eil. Nr.	Rizikų grupė	Rizikos grupės paaiškinimas	Rizikų veiksniai	Rizikos veiksnų paaiškinimas
			Neįvertinami apribojimai dėl kultūros paveldo apsaugos reikalavimų	Pirkimo dokumentuose bus atskleisti visi žinomi apribojimai dėl kultūros paveldo apsaugos reikalavimų. Informacija apie šiuos apribojimus bus prieinama visiems dalyviams, todėl šių veiksnų valdymas bus priskirtas privačiam subjektui.
			Projektavimo paslaugų teikimo metu paaiškėja parengtų poveikio aplinkai vertinimo ar atrankos dokumentų netikslumai/trūkumai	Poveikio aplinkai vertinimo ar atrankos dokumentai bus rengiami privataus subjekto iniciatyva, todėl ši rizika priskirtina privačiam subjektui.
			Projektavimui reikalingi dokumentai nėra prieinami per nustatytą terminą	Jeigu dokumentai nėra gaunami per nustatytą laiką ir juos gali išduoti viešasis subjektas, šio rizikos veiksnio sąlygojamos papildomos išlaidos yra priskirtinos viešajam subjektui. Jeigu yra pakeičiami nustatyti reikalavimai infrastruktūrai, viešasis subjektas priima sprendimus dėl šių pakeitimų atlikimo, todėl šių pakeitimų sąlygojamos papildomos išlaidos taip pat turi būti priskirtos viešajam subjektui.
			Projektavimo etape pakeičiami nustatyti reikalavimai infrastruktūrai (įskaitant neesminius pakeitimus)	Jeigu yra pakeičiami nustatyti reikalavimai infrastruktūrai, viešasis subjektas priima sprendimus dėl šių pakeitimų atlikimo, todėl šių pakeitimų sąlygojamos papildomos išlaidos taip pat turi būti priskirtos viešajam subjektui.
			Kyla ginčai tarp šalių	Atsižvelgiant į tai, kad ginčo situacijoje paprastai pateikiamos abipusės pretenzijos, rizika planuojama dalintis. Su pasekmėmis kylančiomis iš ginčo susijusi rizika priskiriama neteisiesiems (ginčą pralaimėjusiais) šalims
			Pasireiškia nenugalimos jėgos aplinkybės projektavimo metu	Nenugalimos jėgos aplinkybių negali efektyviai valdyti nei viena šalis, todėl rizika planuojama dalintis.
2	Rangos darbų rizika	Rangos darbų (įskaitant paslėptus darbus) kokybę vertinant rizikos veiksnus suvokiama ne tik kaip nukrypimas nuo standartų, normatyvinių statybos techninių dokumentų, higienos normų ir kitų reikalavimų, bet ir nukrypimas nuo suderinto rangos darbų grafiko bei biudžeto, kai tai turi įtakos rangos darbų išlaidoms. Pažymėtina, kad visi rizikos veiksnų pasireiškimai turi įtakos tik rangos darbų kainai.	Sukeliama žala aplinkai dėl nekilnojamo turto būklės	Jeigu ši žala atsiranda iki nekilnojamojo turto perdavimo privačiam subjektui, ši rizika tenka viešajam subjektui, o jeigu po perdavimo – privačiam subjektui.
			Sukeliama žala aplinkai atliekant rangos darbus jau esama nekilnojamo turto objekte.	Jeigu ši žala atsiranda iki nekilnojamojo turto perdavimo privačiam subjektui, ši rizika tenka viešajam subjektui, o jeigu po perdavimo – privačiam subjektui.
			Sukeliama žala aplinkai, atliekant naujo nekilnojamojo turto rangos darbus	Naujo nekilnojamojo turto rangos darbai bus atliekami po infrastruktūros perdavimo privačiam subjektui, todėl ši rizika priskirtina privačiam subjektui.
			Neužtikrinama rangos darbų kokybė dėl aplinkybių, susijusių su informacijos, apie infrastruktūros būklę disponavimu	Informacija apie perduodamos infrastruktūros būklę bus prieinama visiems pirkimo dalyviams, todėl pirkimo dalyviai turės galimybę tinkamai patikrinti infrastruktūros būklę, kad būtų sudaryta galimybė tiksliai įvertinti galimas išlaidas. Atitinkamai, rizikos veiksnio valdymas yra priskirtinas privačiam subjektui.
			Rangos darbai vėluoja dėl rangos darbų pirkimo procedūrų vėlavimo	Rangos darbų pirkimo procedūrų atlikimą yra numatyta patikėti atlikti privačiam subjektui, todėl šis rizikos veiksnys priskirtinas būtent jam.
			Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl nepalankių oro sąlygų.	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl technologinių procesų organizavimo	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.

Eil. Nr.	Rizikų grupė	Rizikos grupės paaiškinimas	Rizikų veiksniai	Rizikos veiksnų paaiškinimas
			Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl teisės aktais nustatytų kokybės reikalavimų pasikeitimo rangos darbų vykdymo metu.	Siekiant išvengti nepagrįsto rinkos iškraipymo, privačiam subjektui sudarant išskirtines sąlygas, kai keičiami norminiai teisės aktai, kurie nustato reikalavimus visam ekonominės veiklos sektoriui, rizikos veiksnys priskiriamas privačiam subjektui.
			Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl žmogiškųjų išteklių.	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl technologinių išteklių tinkamumo ir pakankamumo	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl komunalinių paslaugų kainos bei kokybės	Siekiant išvengti nepagrįsto rinkos iškraipymo, privačiam subjektui sudarant išskirtines sąlygas, kai kinta verslo sąnaudos, rizikos veiksnys yra priskiriamas privačiam subjektui.
			Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl žaliavų, medžiagų ir mechanizmų prieinamumo ir kokybės	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Vykdant rangos darbus sukeliamą žalą gretimose teritorijose esančiam turtui	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Rangos darbų kokybė neužtikrinama dėl MTEPI veiklų plano	Vykdant rangos darbus, nėra numatoma vykdyti MTEPI veiklų, todėl rizikos veiksnys projektui nėra aktualus.
			Paaikškėja iš anksto nežinomi rangos darbų apribojimai dėl archeologinių ir kultūros paveldo apsaugos reikalavimų.	Pirkimo dokumentuose bus atskleisti visi žinomi apribojimai dėl archeologinių ir kultūros paveldo apsaugos reikalavimų. Informacija apie šiuos apribojimus bus prieinama visiems dalyviams, todėl šių veiksnų valdymas bus priskirtas privačiam subjektui.
			Rangos darbų vykdymo etape pakeičiami reikalavimai rangos darbų kokybei (įskaitant neesminius pakeitimus)	Jeigu yra pakeičiami nustatyti reikalavimai infrastruktūrai ir viešasis subjektas priima sprendimus dėl šių pakeitimų atlikimo, šių pakeitimų sąlygojamos papildomos išlaidos taip pat turi būti priskirtos viešajam subjektui. Jeigu pakeitimai atliekami privataus subjekto iniciatyva, nepažeidžiant VPSP sutarties nuostatų, tokių pakeitimų rizika tenka privačiam subjektui. Statybą reglamentuojančių teisės aktų pasikeitimo sąlygota rizika priskiriama privačiam subjektui.
3	Įsigyjamų (pagaminamų) įrangos, įrenginių ir kito ilgalaikio turto rizika	Įsigyjamų (pagaminamų) įrangos, įrenginių ir kito ilgalaikio turto kokybė vertinant rizikos veiksnius suvokiama ne tik kaip nukrypimas nuo standartų, normatyvinių techninių dokumentų, higienos normų ir kitų reikalavimų, bet ir nukrypimas nuo suderinto įrangos	Pasireiškia nenugalimos jėgos aplinkybės rangos darbų vykdymo metu	Nenugalimos jėgos aplinkybių negali efektyviai valdyti nei viena šalis, todėl rizika planuojama dalintis.
			Sukeliama žala aplinkai, kuriant įrangą, įrenginius ar kitą ilgalaikį turtą.	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Įrangos, įrenginių ar kito turto sukūrimo kokybė neužtikrinama dėl žmogiškųjų išteklių	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį. Jeigu rizika pasireiškia dėl infliacijos poveikio, rizika priskirtina viešajam subjektui.
			Įrangos, įrenginių ir kito ilgalaikio turto gamybos ir tiekimo metu pakeičiami reikalavimai jų kokybei (įskaitant neesminius pakeitimus)	Jeigu yra pakeičiami nustatyti reikalavimai ir viešasis subjektas priima sprendimus dėl šių pakeitimų atlikimo, šių pakeitimų sąlygojamos papildomos išlaidos taip pat turi būti priskirtos viešajam subjektui. Jeigu pakeitimai atliekami privataus subjekto iniciatyva, nepažeidžiant VPSP sutarties nuostatų, tokių pakeitimų rizika tenka privačiam subjektui.

Eil. Nr.	Rizikų grupė	Rizikos grupės paaiškinimas	Rizikų veiksniai	Rizikos veiksnų paaiškinimas
		pristatymo grafiko ir pan. Rizikos veiksnų pasireiškimas turi įtakos išimtinai tik įrangos įsigijimo išlaidoms.	Įrangos, įrenginių ar kito ilgalaikio turto kokybė neužtikrinama dėl MTEPI veiklų plano	Tiek vykdant rangos darbus, tiek teikiant paslaugas nėra numatoma vykdyti MTEPI veiklų, todėl rizikos veiksnys projektui nėra aktualus.
			Vėluoja įrangos, įrenginių ar kito ilgalaikio turto įsigijimas	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Pasireiškia nenugalimos jėgos aplinkybės kuriant įrangą, įrenginius ar kitą ilgalaikį turtą	Nenugalimos jėgos aplinkybių negali efektyviai valdyti nei viena šalis, todėl rizika planuojama dalintis.
4	Įsigyjamų Paslaugų rizika	Įsigyjamų Paslaugų rizikos veiksnys suvokiamas ne tik kaip nukrypimas nuo standartų, higienos normų ir kitų reikalavimų, bet ir nukrypimas nuo suderintos teikiamų Paslaugų apimties bei biudžeto. Riziku veiksniai pasireiškia išimtinai investavimo laikotarpiu ir daro įtaką įsigyjamų paslaugų išlaidoms.	Įsigyjamų paslaugų kokybė neužtikrinama dėl žmogiškųjų išteklių kokybės ir prieinamumo	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Įsigyjamų paslaugų trukmė nukrypsta nuo planuotos	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Paslaugų kaina nukrypsta nuo planuotos	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Paslaugų teikimo metu pakeičiami nustatyti reikalavimai paslaugų kokybei (įskaitant neesminius pakeitimus)	Jeigu yra pakeičiami nustatyti reikalavimai ir viešasis subjektas priima sprendimus dėl šių pakeitimų atlikimo, šių pakeitimų sąlygojamos papildomos išlaidos taip pat turi būti priskirtos viešajam subjektui. Jeigu pakeitimai atliekami privataus subjekto iniciatyva, nepažeidžiant VPSP sutarties nuostatų, tokių pakeitimų rizika tenka privačiam subjektui.
			Pasireiškia nenugalimos jėgos aplinkybės (Paslaugų teikimo metu)	Nenugalimos jėgos aplinkybių negali efektyviai valdyti nei viena šalis, todėl rizika planuojama dalintis.
5	Finansavimo prieinamumo rizika	Finansavimo prieinamumas vertinant rizikos veiksnus suvokiamas ne tik kaip finansavimo trūkumas dėl pasikeitusio poreikio, bet ir nukrypimas nuo suderintos finansavimo paslaugų kainos, finansavimo teikimo laiko bei kitų sąlygų.	Nuostoliai dėl skirtingų finansavimo sąnaudų ir veiklos pajamų valiutų.	Valiutos pasirinkimas priklauso nuo privataus subjekto sudaromo finansinio veiklos modelio bei pasirenkamų finansavimo šaltinių, todėl rizikos veiksnys yra priskirtinas privačiam subjektui.
			Finansavimo poreikis pasikeičia dėl padidėjusių investicijų išlaidų.	Finansavimo užtikrinimas investicijų išlaidoms padengti turi būti užtikrinamas privataus subjekto pasirenkamais finansavimo šaltiniais, todėl rizika priskirtina privačiam subjektui.
			Pagrindinės paskolos suteikimo sąlygų įvykdymas.	Priklausomai nuo to, kas turi įvykdyti pagrindinės paskolos suteikimui nustatytas sąlygas, rizika tenka arba viešajam subjektui, arba privačiam subjektui. Remiantis IP skaičiuoklės darbalapyje „6.3.“ patektu paaiškinimu, rizika yra priskiriama viešajam subjektui.
			Pasikeičia pagrindinės paskolos tarpbankinių paskolų palūkanų norma.	Tarpbankinių paskolų palūkanų normos pasikeitimo rizika iki VPSP sutarties įsigaliojimo negali būti valdoma privataus subjekto, todėl ši rizika tenka viešajam subjektui. Po VPSP sutarties įsigaliojimo tarpbankinių paskolų palūkanų normos pasikeitimo rizika tenka privačiam subjektui, atsižvelgiant į pastarojo galimybę imtis aktyvių veiksmų šios rizikos valdymui (arba prisiimti šią riziką, priklausomai nuo rizikos valdymo sąnaudų dydžio).
			Finansavimo poreikis pasikeičia dėl pridėtinės vertės mokesčio tarifo pasikeitimo.	Pridėtinės vertės mokesčio tarifo pasikeitimo rizika iki VPSP sutarties įsigaliojimo negali būti valdoma privataus subjekto, todėl ši rizika tenka viešajam subjektui.

Eil. Nr.	Rizikų grupė	Rizikos grupės paaiškinimas	Rizikų veiksniai	Rizikos veiksnų paaiškinimas
				Po VPSP sutarties įsigaliojimo pridėtinės vertės mokesčio tarifo pasikeitimo rizika, susijusi su finansavimo poreikiu, tenka viešajam subjektui.
			Finansavimo poreikis pasikeičia dėl bet kurio mokesčio išskyrus pridėtinės vertės mokestį ar rinkliavos tarifo pasikeitimo.	Mokesčių tarifų pasikeitimas tiek iki VPSP sutarties įsigaliojimo, tiek po VPSP sutarties įsigaliojimo rizika, siekiant išvengti nepagrįsto rinkos iškraipymo, privačiam subjektui sudarant išskirtines sąlygas, yra priskirtina privačiam subjektui.
			Finansavimo poreikis pasikeičia dėl subsidijų sumos pasikeitimo.	Investicijų projekto įgyvendinimui nėra numatoma teikti subsidiją, todėl rizikos veiksnys projektui nėra aktualus.
			Finansavimo poreikis pasikeičia dėl finansinių instrumentų forma teikiamo finansavimo sumos pasikeitimo.	Investicijų projekto įgyvendinimui nėra numatoma teikti finansavimą finansinių instrumentų forma, todėl rizikos veiksnys projektui nėra aktualus.
			Finansavimo poreikis pasikeičia valstybės pagalbos teikimo taisyklių pažeidimo.	Projektas nėra skirtas ekonominės veiklos vykdymui, todėl rizikos veiksnys neaktualus.
			Finansavimo poreikis pasikeičia dėl rangovų ar subrangovų veiksmų ar neveikimo.	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
6	Teikiamų Paslaugų rizika	Nukrypimus nuo nustatytų Paslaugų kokybės reikalavimų reiškianti rizika. Tinkamumo rizika suvokiama ne tik kaip jų kokybės nukrypimas nuo standartų, normatyvinių techninių dokumentų, higienos normų, ar techninėse specifikacijose nustatytų reikalavimų, bet ir nukrypimas nuo suderinto Paslaugų teikimo grafiko bei biudžeto. Veiksnių pasireiškimas turi įtakos veiklos išlaidoms.	Pakeičiami nustatyti kokybės reikalavimai paslaugoms	Jeigu viešojo subjekto iniciatyva ir sprendimu yra pakeičiami kokybės reikalavimai teikiamoms paslaugoms, rizikos veiksnys yra priskirtinas viešajam subjektui.
			Pasikeičia teisės aktai, reglamentuojantys teikiamas Paslaugas	Siekiant išvengti nepagrįsto rinkos iškraipymo, privačiam subjektui sudarant išskirtines sąlygas, kai keičiami norminiai teisės aktai, kurie nustato reikalavimus visam ekonominės veiklos sektoriui, rizikos veiksnys priskiriamas privačiam subjektui.
			Nėra gauti reikalingi leidimai (licencijos)	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Paslaugų tinkamumas neužtikrinamas dėl žmoniškųjų išteklių	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Naudojamos netinkamos technologijos	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Sukeliama žala aplinkai teikiant paslaugas	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Pasireiškia nenugalimos jėgos aplinkybės (Paslaugų teikimo metu)	Nenugalimos jėgos aplinkybių negali efektyviai valdyti nei viena šalis, todėl rizika planuojama dalintis.
7	Paklausos rinkoje rizika	Paklausos rinkoje rizika suvokiama kaip nukrypimas nuo planuojamų Paslaugų, prekių ar produktų realizavimo rinkoje apimčių. Rizikos veiksnio pasireiškimas turi įtakos gaunamų pajamų apimčiai.	Vėluojama pradėti teikti paslaugas, realizuoti rinkoje prekes ar produktus	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Pasikeičia konkurentų skaičius ir jų vykdoma veikla	Rizikos veiksnys yra susijęs su poveikiu veiklos pajamų finansiniams srautams, kurie šiame projekte nėra numatomi. Be to, valstybės teritorinio vientisumo ir suvereniteto gynyba yra išimtinė valstybės funkcija, o kitų valstybių ar tarptautinių organizacijų teikiamos analogiškos paslaugos gali atsirasti ir būti teikiamos Lietuvos Respublikos teritorijoje tik esant išankstiniam Lietuvos Respublikos leidimui ir tik tais atvejais, kai tokie koviniai pajėgumai atitinka Lietuvos Respublikos

Eil. Nr.	Rizikų grupė	Rizikos grupės paaiškinimas	Rizikų veiksniai	Rizikos veiksnų paaiškinimas
				interesus, taigi, konkurentai nagrinėjamų viešųjų paslaugų teikimui negali atsirasti, todėl rizikos veiksnys yra neaktualus.
			Pasikeičia vartotojų nuomonė apie teikiamas Paslaugas, prekes ar produktus	Rizikos veiksnys yra susijęs su poveikiu veiklos pajamų finansiniams srautams, kurie šiame projekte nėra numatomi. Nesant rizikos veiksnio finansinio poveikio, rizikos veiksnio valdymas negali būti priskirtas nei vienai šaliai, o pats rizikos veiksnys projekto kontekste yra neaktualus.
			Pakeičiama kainodara	Rizikos veiksnys yra susijęs su poveikiu veiklos pajamų finansiniams srautams, kurie šiame projekte nėra numatomi. Nesant rizikos veiksnio finansinio poveikio, rizikos veiksnio valdymas negali būti priskirtas nei vienai šaliai, o pats rizikos veiksnys projekto kontekste yra neaktualus.
			Pasikeičia demografiniai veiksniai	Rizikos veiksnys yra susijęs su poveikiu veiklos pajamų finansiniams srautams, kurie šiame projekte nėra numatomi. Nesant rizikos veiksnio finansinio poveikio, rizikos veiksnio valdymas negali būti priskirtas nei vienai šaliai, o pats rizikos veiksnys projekto kontekste yra neaktualus. Būtina pabrėžti, kad investicijų projektas yra skirtas infrastruktūros įrengimui, todėl nagrinėjamų viešųjų paslaugų paklausos pokyčiai VPSP projekto apimtyje neturės įtakos nei privataus partnerio, nei viešojo subjekto finansiniams įsipareigojimams. Taip pat būtina pabrėžti, kad Lietuvos Respublikos gyventojų demografiniai pasikeitimai nėra šio projekto objektas ir šie pasikeitimai neturės įtakos VPSP projekto apimtyje teikiamoms paslaugoms. Atsižvelgiant į CPVA 2018 m. gegužės 4 d. el. paštu gautą pastabą, derinant investicijų projektą „Karinio dalinio vystymas Šilalės rajone“ („... atsižvelgiant į projekto specifiką, manome, kad rizika dėl demografinių veiksnų pasikeitimo yra taikoma, kadangi KAM užtikrina atitinkamą karininkų skaičių, kuriam kuriama infrastruktūra ir kuris gali būti veikiamas atitinkamų demografinių veiksnų (mažas gimstamumas, emigracija ir pan.). Šiuo atveju viešasis subjektas ją turėtų pasikilti sau.“), rizikos veiksnys yra priskirtas viešajam subjektui.
			Senėja technologijos	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Pasireiškia nenugalimos jėgos aplinkybės (Paslaugų teikimo metu)	Nenugalimos jėgos aplinkybių negali efektyviai valdyti nei viena šalis, todėl rizika planuojama dalintis.
8	Turto likutinės vertės rizika	Turto kaip investavimo objekto likutinė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.	Nukrypstama nuo infrastruktūros būklės palaikymo plano.	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Netiksliai suplanuotos infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos.	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Informacijos trūkumas apie turto naudojimą per ataskaitinį laikotarpį.	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.
			Nustatyti perduodamo turto valdymo, naudojimo ir disponavimo teisių	Šis rizikos veiksnys priskirtinas privačiam subjektui, turinčiam tinkamą tokių rizikų valdymo patirtį.

Eil. Nr.	Rizikų grupė	Rizikos grupės paaiškinimas	Rizikų veiksniai	Rizikos veiksnių paaiškinimas
			apribojimai dėl sandorių su trečiosiomis šalimis.	

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

8. VIEŠOJO IR PRIVATAUS SEKTORIŲ PARTNERYSTĖS PROJEKTO RODIKLIAI

Šiame skyriuje yra apskaičiuojami pagrindiniai VPSP projekto rodikliai:

- a) maksimalūs viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai,
- b) maksimalūs viešojo subjekto mokėjimai privačiam subjektui,
- c) prisiimami viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai,
- d) partnerystės projekto vertė, ir
- e) tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse.

8.1. Maksimalūs viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai

Maksimalūs viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai VPSP projekte yra maksimali perduodamų veiklų įgyvendinimo kaina (įskaitant visas rizikas ir PVM), kuri atitinka planuojamus didžiausius valstybės turtinius įsipareigojimus. Skaičiuojant rodiklį, laikomasi prielaidos, kad visą riziką, kuri susijusi su perduodamomis privačiam subjektui veiklomis, prisiima viešasis subjektas. Pabrėžtina, kad IP ir VPSP projekto apimtys skiriasi (VPSP projekto apima tik IP 1.1.1. veiklos vykdymą), todėl VPSP projekto finansinių rodiklių apskaičiavimui turi būti naudojami tik šiame IP nurodyti veiklos Nr. 1.1.1. lėšų srautai.

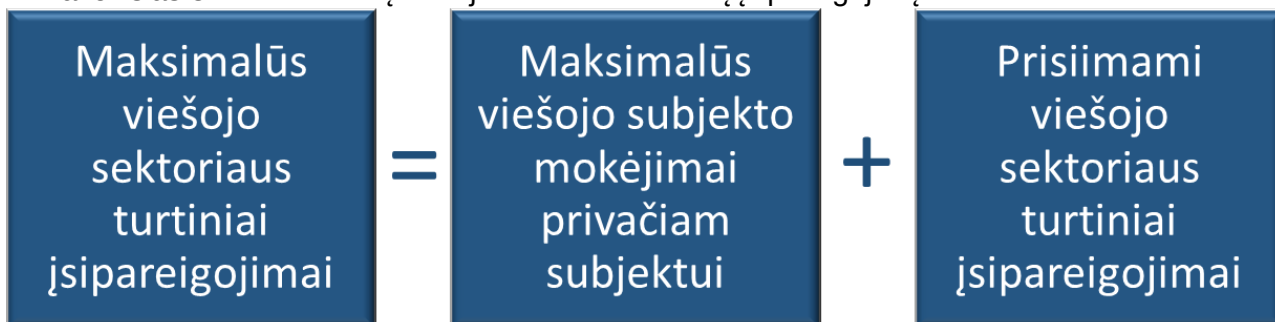
Maksimalių viešojo sektoriaus turtinių įsipareigojimų skaičiavimai yra pateikiami žemiau (žr. lentelę žemiau), taip pat pateikiami IP skaičiuoklės darbalapyje „VPSP“. Pabrėžtina, kad standartinės IP skaičiuoklės funkcionalumas šiame IP nėra naudojamas, kadangi standartinėje IP skaičiuoklėje VPSP mokėjimas už investicijas bei už veiklos išlaidas yra apskaičiuojamas jau nuo antrųjų projekto įgyvendinimo metų (2021 kalendorinių metų), kai projekto veiklos dar nebus baigtos įgyvendinti. Be to, standartinėje IP skaičiuoklėje nėra numatyta galimybė apskaičiuoti VPSP projekto finansinius rodiklius, panaudojant tik dalį IP projekto veiklų.

Maksimalių turtinių įsipareigojimų reali reikšmė sudaro 77.630.860 Eur, o GDV – 55.755.624 Eur.

8.2. Maksimalūs viešojo subjekto mokėjimai privačiam subjektui

Maksimalūs viešojo subjekto mokėjimai privačiam subjektui yra maksimali mokėjimų (įskaitant PVM ir rizikas) vertė, kurią viešasis subjektas turėtų sutikti mokėti privačiam subjektui už pastarajam perduodamų veiklų vykdymą pagal VPSP projektą. Kitaip tariant, tai yra lėšų suma, lygi maksimaliems viešojo sektoriaus turtiniams įsipareigojimams, atėmus rizikų, kurias viešasis subjektas planuoja valdyti pats, finansinę išraišką (pastaroji suma sudaro prisiimamus viešojo sektoriaus turtinius įsipareigojimus; žr. paveikslą žemiau).

Paveikslas 8.1. Maksimalių viešojo sektoriaus turtinių įsipareigojimų sandara

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių pagal Viešojo ir privataus sektorių partnerystės tikslingumo vertinimo ir partnerystės klausimyno rengimo metodinėse rekomendacijose pateiktą informaciją.

Maksimalių viešojo sektoriaus turtinių įsipareigojimų skaičiavimai yra pateikiami žemiau (žr. lentelę žemiau), taip pat pateikiami IP skaičiuoklės darbalapyje „VPSP“. Pabrėžtina, kad standartinės IP skaičiuoklės funkcionalumas šiame IP nėra naudojamas, kadangi standartinėje IP skaičiuoklėje, apskaičiuojant maksimalių viešojo subjekto mokėjimų privačiam subjektui vertę, nėra atsižvelgiama į tai, kad rizikų matricoje visų turto likutinės vertės rizikos veiksnių valdymas yra priskirtas privačiam subjektui (privatus subjektas yra 100 % atsakingas už turto likutinės vertės rizikų valdymą). Kartu šių rizikų (išskyrus reinvesticijų sąlygojamas rizikas, kurios priskirtos privačiam subjektui) finansinė išraiška priskiriama viešajam sektoriui pagal rodiklį „Prisiimami viešojo

*sektoriaus turtiniai įsipareigojimai*³⁴, nors faktinės sąnaudos dėl turto likutinės vertės rizikos veiksmų pasireiškimo teks privačiam subjektui, kaip ir nurodyta rizikų matricoje³⁴.

Maksimalių viešojo subjekto mokėjimų privačiam subjektui reali reikšmė sudaro 76.231.847 Eur, o GDV – 54.541.226 Eur (žr. lentelę žemiau).

8.3. Prisiimami viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai

Prisiimami viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai VPSP projekte yra suprantami kaip rizikų veiksmų, už kurių valdymą atsakingas viešasis subjektas, finansinė išraiška. Kaip minėta, prisiimami viešojo sektoriaus turtinius įsipareigojimai VPSP projekte yra apskaičiuojami iš maksimalių viešojo sektoriaus turtinių įsipareigojimų atimant maksimalius viešojo subjekto mokėjimus privačiam subjektui, tai yra prisiimami viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai VPSP projekte yra lygūs viešojo subjekto prisiimamoms rizikoms, susijusioms su privačiam subjektui perduodamomis projekto veiklomis, kaip tai yra nurodyta rizikų matricoje.

Prisiimamų viešojo sektoriaus turtinių įsipareigojimų reali reikšmė sudaro 1.399.013 Eur, o GDV – 1.214.399 Eur (žr. lentelę žemiau).

³⁴ Siekiant užtikrinti VPSP projekto rodiklių skaičiavimo korektiškumą, standartinės IP skaičiuoklės darbalapio „6.4“ langelyje K21 pateikiama privataus subjekto prisiimtų rizikų vertė (Eur) turėtų sutapti su langelyje D124 pateikiama viešojo subjekto perduodamų rizikų verte, tačiau nagrinėjamo projekto atveju šie skaičiai nesutampa.

Lentelė 8.1. VPSP projekto rodiklių apskaičiavimas

Projekto ataskaitinio laikotarpio metai	GDV	suma	0	1	2	3	4	5	6	7
Kalendoriniai metai	-	-	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Investicijų lėšų srautas (IP apimtis)	38.898.548	43.498.650	0	12.470.675	24.877.328	0	0	0	0	0
Veiklos išlaidų lėšų srautas (IP apimtis)	15.187.023	21.424.843	0	0	0	1.617.467	1.621.539	1.625.852	1.630.419	1.635.256
Igyvendinant IP, prisiimamų rizikų lėšų srautas (IP apimtis)	9.115.459	11.808.874	0	1.878.811	3.679.087	182.291	182.750	183.236	183.751	184.296
Investicijų lėšų srautas (VPSP apimtis)	33.561.341	37.561.158	0	10.650.172	21.642.550	0	0	0	0	0
Veiklos išlaidų lėšų srautas (VPSP apimtis)	14.140.030	19.950.571	0	0	0	1.504.061	1.508.133	1.512.446	1.517.013	1.521.850
Igyvendinant IP, prisiimamų rizikų lėšų srautas (VPSP apimtis)	8.054.254	10.462.516	0	1.604.232	3.239.943	169.510	169.969	170.455	170.970	171.515
VPSP mokėjimas už investicijas	33.561.341	47.257.755	0	0	0	3.635.212	3.635.212	3.635.212	3.635.212	3.635.212
VPSP mokėjimas už veiklos išlaidas	14.140.030	19.910.589	0	0	0	1.531.584	1.531.584	1.531.584	1.531.584	1.531.584
Maksimalūs viešojo sektoriaus turiniai įsipareigojimai	55.755.624	77.630.860	0	1.604.232	3.239.943	5.336.306	5.336.765	5.337.251	5.337.766	5.338.311
Viešojo sektoriaus perduodamos rizikos	6.839.856	9.063.503	0	1.282.130	2.584.618	137.727	138.100	138.495	138.913	139.356
1. Projektavimo rizika	8.703	9.234	0	4.485	4.750	0	0	0	0	0
2. Rangos darbų rizika	3.591.015	3.832.936	0	1.277.645	2.555.291	0	0	0	0	0
3. Įsigyjamos (pagaminamos) įrangos, įrenginių ir kito ilgalaikio turto rizika	22.724	24.578	0	0	24.578	0	0	0	0	0
6. Teikiamų Paslaugų rizika	1.294.804	1.826.876	0	0	0	137.727	138.100	138.495	138.913	139.356
8. Turto likutinės vertės rizika	1.922.609	3.369.879	0	0	0	0	0	0	0	0
Maksimalūs viešojo subjekto mokėjimai privačiam subjektui	54.541.226	76.231.847	0	1.282.130	2.584.618	5.304.523	5.304.896	5.305.291	5.305.709	5.306.152
Prisiimami viešojo sektoriaus turiniai įsipareigojimai	1.214.399	1.399.013	0	322.102	655.324	31.783	31.869	31.960	32.057	32.159
VPSP projekto vertė	45.075.393	63.001.526	0	1.059.612	2.136.048	4.383.903	4.384.211	4.384.538	4.384.883	4.385.249

(lentelės tęsinys)

Projekto ataskaitinio laikotarpio metai	GDV	suma	8	9	10	11	12	13	14	15
Kalendoriniai metai	-	-	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Investicijų lėšų srautas (IP apimtis)	38.898.548	43.498.650	0	0	1.282.212	0	4.868.435	0	0	0
Veiklos išlaidų lėšų srautas (IP apimtis)	15.187.023	21.424.843	1.640.380	1.645.806	1.651.552	1.657.638	1.664.084	1.670.911	1.678.142	1.685.799
Igyvendinant IP, prisiimamų rizikų lėšų srautas (IP apimtis)	9.115.459	11.808.874	184.874	185.485	357.140	186.819	836.843	188.314	189.129	3.206.048
Investicijų lėšų srautas (VPSP apimtis)	33.561.341	37.561.158	0	0	400.000	0	4.868.435	0	0	0
Veiklos išlaidų lėšų srautas (VPSP apimtis)	14.140.030	19.950.571	1.526.974	1.532.400	1.538.146	1.544.232	1.550.678	1.557.505	1.564.736	1.572.393
Igyvendinant IP, prisiimamų rizikų lėšų srautas (VPSP apimtis)	8.054.254	10.462.516	172.093	172.704	226.699	174.038	824.062	175.533	176.348	2.844.444
VPSP mokėjimas už investicijas	33.561.341	47.257.755	3.635.212	3.635.212	3.635.212	3.635.212	3.635.212	3.635.212	3.635.212	3.635.212
VPSP mokėjimas už veiklos išlaidas	14.140.030	19.910.589	1.531.584	1.531.584	1.531.584	1.531.584	1.531.584	1.531.584	1.531.584	1.531.584
Maksimalūs viešojo sektoriaus turiniai įsipareigojimai	55.755.624	77.630.860	5.338.888	5.339.500	5.393.495	5.340.833	5.990.858	5.342.329	5.343.144	8.011.240
Viešojo sektoriaus perduodamos rizikos	6.839.856	9.063.503	139.825	140.322	194.196	141.406	791.294	142.621	143.283	2.811.217
1. Projektavimo rizika	8.703	9.234	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Rangos darbų rizika	3.591.015	3.832.936	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Įsigyjamos (pagaminamos) įrangos, įrenginių ir kito ilgalaikio turto rizika	22.724	24.578	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Teikiamų Paslaugų rizika	1.294.804	1.826.876	139.825	140.322	140.848	141.406	141.996	142.621	143.283	143.984

Projekto ataskaitinio laikotarpio metai	GDV	suma	8	9	10	11	12	13	14	15
Kalendoriniai metai	-	-	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
8. Turto likutinės vertės rizika	1.922.609	3.369.879	0	0	53.348	0	649.298	0	0	2.667.233
Maksimalūs viešojo subjekto mokėjimai privačiam subjektui	54.541.226	76.231.847	5.306.621	5.307.118	5.360.991	5.308.201	5.958.090	5.309.417	5.310.079	7.978.013
Prisiimami viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai	1.214.399	1.399.013	32.267	32.382	32.503	32.632	32.768	32.913	33.065	33.227
VPSP projekto vertė	45.075.393	63.001.526	4.385.637	4.386.048	4.430.571	4.386.943	4.924.041	4.387.948	4.388.495	6.593.399

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių pagal Viešojo ir privataus sektorių partnerystės tikslingumo vertinimo ir partnerystės klausimyno rengimo metodinėse rekomendacijose pateiktą informaciją.

8.4. VPSP projekto vertė

VPSP projekto vertė yra visos pagal VPSP sutartį privataus subjekto planuojamos gauti pajamos be PVM. Atsižvelgiant į tai, kad IP numatoma įgyvendinti valdžios ir privataus sektorių partnerystės būdu (VŽPP), numatoma VŽPP vertė yra lygi maksimalių viešojo subjekto mokėjimų privačiam subjektui diskontuotai sumai be PVM. Įvertinus maksimalių viešojo subjekto mokėjimų privačiam subjektui diskontuotą sumą su PVM (54.451.226 Eur), VPSP projekto vertė yra lygi 45.075.393 Eur.

8.5. Tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse

Remiantis Viešojo ir privataus sektorių partnerystės tikslingumo vertinimo ir partnerystės klausimyno rengimo metodinių rekomendacijų³⁵ 5.5. skyriaus nuostatomis, viešojo sektoriaus balanse skolos dydis būtų apskaitomas tokia verte, kurią sudaro visų VPSP projekte nurodytų investicijų ir reinvesticijų vertė. Kaip nurodyta rekomendacijose, investicijų ir reinvesticijų vertė yra lygi investicijų ir reinvesticijų verčių ir rizikų, susijusių su šių investicijų ir reinvesticijų įgyvendinimu ir kurios yra perduodamos valdyti privačiam subjektui, verčių sumai.

Pabrėžtina, kad standartinėje IP skaičiuoklėje, apskaičiuojant tikėtiną skolos dydį viešojo sektoriaus balanse, yra atsižvelgiama tik į investicijų ir reinvesticijų vertes, tačiau nėra atsižvelgiama į rizikas, susijusias su šiomis investicijomis ir reinvesticijomis, kurios yra perduodamos valdyti privačiam subjektui. Dėl šios priežasties standartinės IP skaičiuoklės funkcionalumas šiame IP nėra naudojamas, o tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse yra apskaičiuojamas pagal Viešojo ir privataus sektorių partnerystės tikslingumo vertinimo ir partnerystės klausimyno rengimo metodinių rekomendacijų 5.5. skyriaus nuostatus ir pateikiamas žemiau (žr. lentelę žemiau), taip pat pateikiamas IP skaičiuoklės darbalapyje „VPSP“.

Tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse yra 41.953.534 Eur (reali reikšmė), o GDV – 36.752.447 Eur.

8.6. Nominalių VPSP finansinių rodiklių reikšmių apskaičiavimas

Apskaičiuojant nominalias VPSP finansinių rodiklių reikšmes, yra taikomas 2,00 % lėšų srauto konvertavimo iš realaus į nominalų koeficientas, atsižvelgiant į Europos Centrinio Banko siekiamą ilgalaikį infliacijos lygį. Nominalių reikšmių skaičiavimai yra pateikiami žemiau (žr. lentelę žemiau), taip pat pateikiami IP skaičiuoklės darbalapyje „VPSP“.

8.7. Apibendrinta VPSP finansinių rodiklių informacija

Žemiau yra pateikiama apibendrinta VPSP finansinių rodiklių informacija (žr. lentelę žemiau).

Lentelė 8.2. VPSP finansinių rodiklių reikšmės

VPSP finansinis rodiklis	GDV	Realinė reikšmė	Nominali reikšmė
Maksimalūs viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai PP	55.755.624	77.630.860	92.675.576
Maksimalūs Viešojo subjekto mokėjimai Privačiam subjektui	54.541.226	76.231.847	91.159.495
Prisiimami viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai PP	1.214.399	1.399.013	1.516.081
PP vertė	45.075.393	63.001.526	75.338.426
Tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse	36.752.447	41.953.534	45.325.820

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių pagal Viešojo ir privataus sektorių partnerystės tikslingumo vertinimo ir partnerystės klausimyno rengimo metodinėse rekomendacijose pateiktą informaciją.

³⁵ Patvirtinta viešosios įstaigos Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus 2014 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 2014/8-337 (2017 m. kovo 2 d. įsakymo Nr. 2017/8-48 redakcija), paskelbta interneto svetainėje http://www.ppplietuva.lt/wp-content/uploads/2017/03/II_metodika.pdf

Lentelė 8.3. Tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse

Projekto ataskaitinio laikotarpio metai	GDV	suma	0	1	2	3	4	5	6	7
Kalendoriniai metai	-	-	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Investicijų ir reinvesticijų vertė be PVM	32.168.249	35.971.248	0	10.317.003	20.571.065	0	0	0	0	0
Rizikų, susijusių su investicijų ir reinvesticijų įgyvendinimu, kurios yra perduodamos valdyti privačiam subjektui, vertė be PVM	4.584.198	5.982.286	0	1.060.390	2.136.873	0	0	0	0	0
1. Projektavimo rizika	8.703	9.234	0	4.485	4.750	0	0	0	0	0
2. Rangos darbų rizika	2.967.781	3.167.716	0	1.055.905	2.111.811	0	0	0	0	0
3. Įsigyjamos (pagaminamos) įrangos, įrenginių ir kito ilgalaikio turto rizika	18.780	20.312	0	0	20.312	0	0	0	0	0
8. Turto likutinės vertės rizika	1.588.933	2.785.024	0	0	0	0	0	0	0	0
Tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse	36.752.447	41.953.534	0	11.377.393	22.707.938	0	0	0	0	0

(lentelės tęsinys)

Projekto ataskaitinio laikotarpio metai	GDV	suma	8	9	10	11	12	13	14	15
Kalendoriniai metai	-	-	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Investicijų ir reinvesticijų vertė be PVM	32.168.249	35.971.248	0	0	1.059.679	0	4.023.500	0	0	0
Rizikų, susijusių su investicijų ir reinvesticijų įgyvendinimu, kurios yra perduodamos valdyti privačiam subjektui, vertė be PVM	4.584.198	5.982.286	0	0	44.089	0	536.610	0	0	2.204.325
1. Projektavimo rizika	8.703	9.234	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Rangos darbų rizika	2.967.781	3.167.716	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Įsigyjamos (pagaminamos) įrangos, įrenginių ir kito ilgalaikio turto rizika	18.780	20.312	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Turto likutinės vertės rizika	1.588.933	2.785.024	0	0	44.089	0	536.610	0	0	2.204.325
Tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse	36.752.447	41.953.534	0	0	1.103.768	0	4.560.111	0	0	2.204.325

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių pagal Viešojo ir privataus sektorių partnerystės tikslingumo vertinimo ir partnerystės klausimyno rengimo metodinėse rekomendacijose pateiktą informaciją.

Lentelė 8.4. Nominalių VPSP finansinių rodiklių skaičiavimas

Nominalios reikšmės	GDV	suma	0	1	2	3	4	5	6	7
-	-	-	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Maksimalūs viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai	55.755.624	92.675.576	0	1.636.317	3.370.836	5.662.930	5.776.686	5.892.756	6.011.191	6.132.041
Maksimalūs viešojo subjekto mokėjimai privačiam subjektui	54.541.226	91.159.495	0	1.307.773	2.689.037	5.629.202	5.742.190	5.857.469	5.975.090	6.095.100
Prisiimami viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai	1.214.399	1.516.081	0	328.544	681.799	33.729	34.496	35.287	36.101	36.941
VPSP projekto vertė	45.075.393	75.338.426	0	1.080.804	2.222.345	4.652.233	4.745.611	4.840.884	4.938.091	5.037.273
Tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse	36.752.447	45.325.820	0	11.604.941	23.625.338	0	0	0	0	0

(lentelės tęsinys)

Nominalios reikšmės	GDV	suma	8	9	10	11	12	13	14	15
-	-	-	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Maksimalūs viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai	55.755.624	92.675.576	6.255.358	6.381.196	6.574.640	6.640.655	7.597.857	6.910.872	7.050.165	10.782.074
Maksimalūs viešojo subjekto mokėjimai privačiam subjektui	54.541.226	91.159.495	6.217.552	6.342.497	6.535.019	6.600.081	7.556.298	6.868.296	7.006.536	10.737.355
Prisiimami viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai	1.214.399	1.516.081	37.806	38.700	39.622	40.574	41.558	42.576	43.629	44.719
VPSP projekto vertė	45.075.393	75.338.426	5.138.473	5.241.733	5.400.842	5.454.612	6.244.875	5.676.278	5.790.526	8.873.847
Tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse	36.752.447	45.325.820	0	0	1.345.487	0	5.783.323	0	0	2.966.731

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių pagal Viešojo ir privataus sektorių partnerystės tikslingumo vertinimo ir partnerystės klausimyno rengimo metodinėse rekomendacijose pateiktą informaciją.

9. PROJEKTO VYKDYMO PLANAS

Šiame skyriuje yra pristatoma IP įgyvendinimo alternatyva, veiklos, kurios yra planuojamos atlikti, numatoma projekto įgyvendinimo komanda.

9.1. Projekto etapai ir trukmė

Pasirenkant projekto trukmę, yra atsižvelgta į pirkimų vykdymui reikalingą laikotarpį, numatomų vykdyti veiklų kompleksiskumą, taip pat į kitus KAM bei LK administruojamus bei vykdomus projektus, į sezoniškumo įtaką projekto rangos darbams.

IP yra numatoma įgyvendinti vienu etapu, žemiau yra pateikiamas projekto veiklų įgyvendinimą detalizuojantis grafikas pagal IP metodikos 8 priede pateikiamą formą (žr. lentelę žemiau).

Lentelė 9.1. Projekto vykdymo planas

Eil. Nr.	Projekto veiklos	Metai	2020												2021											
			I			II			III			IV			I			II			III			IV		
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.1.1.	Naujų pastatų statyba žemės sklypuose Nr. 4400-4493-0954, Nr. 4400-4493-2192, Nr. 4400-4493-1119, Nr. 2901-0005-0435 ir Nr. 4400-4941-6526	-																								
1.1.2.	Esamų pastatų griovimas žemės sklype Nr. 2901-0005-0435																									
1.1.3.	Esamų pastatų rekonstrukcija žemės sklype Nr. 2901-0005-0435																									

Duomenų šaltinis: sudaryta autorių.

9.2. Projekto vieta

Investicijų projekto veiklų įgyvendinimo fizinė vieta yra Šiaulių miesto savivaldybė, Šiaulių miestas. Projekto veiklas yra numatoma įgyvendinti žemės sklypuose, kurių unikalūs Nr. yra 4400-4493-0954, 4400-4493-2192, 4400-4493-1119, 2901-0005-0435 ir 4400-4941-6526.

Konkreiti fizinė vieta buvo pasirinkta, atsižvelgiant į jos prieinamumą, pasinaudojant vietine susisiekimo infrastruktūra, taip pat į galimybę dislokuoti karinį dalinį Šiaulių mieste.

9.3. Projekto komanda

Numatoma, kad IP veiklas koordinuos KAM Logistikos departamento darbuotojai, kurie turi reikiamą patirtį rengiant pirkimų technines specifikacijas bei administruojant projekto veiklų įgyvendinimą. Papildomų ekspertų, konsultantų įdarbinimas projekto administravimui nėra planuojamas.

Numatoma, kad projekto vadovo funkcijas atliks už veiklos sritį atsakingas KAM Logistikos departamento direktorius arba jam tiesiogiai pavaldus asmuo, o kiti darbuotojai (trys specialistai) vykdys jiems numatytas funkcijas pagal projekto veiklų darbų grafiką.

Projekto veiklų įgyvendinimui yra numatoma parinkti privatų partnerį, kuris prisiims atsakomybę bei riziką už projekto rezultatų savalaikį ir kokybišką pasiekimą.

9.4. Projekto prielaidos ir testinumas

Įgyvendinus projekto veiklas, projekto testinumą užtikrins KAM administracija. Naujai sukurta infrastruktūra sukurs ilgalaikį teigiamą poveikį gyvenamajai aplinkai, taip pat saugumui valstybėje, padidins karių ir civilių bendradarbiavimo apimtį bei civilių gyventojų suvokimą apie kariuomenės

vykdomas funkcijas ir jų svarbą ne tik suvereniteto gynybos požiūriu, bet ir kiekvieno žmogaus gyvenime.

Projekto metu sukurtą ir atnaujintą infrastruktūrą projekto vykdytojas prižiūrės bei išlaikys, tokiu būdu užtikrindamas karių galimybes ją naudoti pagal paskirtį, nesukeliant grėsmės saugumui. KAM yra biudžetinė įstaiga, kurios veiklos laikotarpis nėra apribotas, taip pat nėra planuojama įstaigos restruktūrizacija ar pertvarkymas. IP kontekste nagrinėjamų viešųjų paslaugų teikimą KAM numato organizuoti pasitelkdama privatų partnerį infrastruktūros sukūrimo, priežiūros bei valdymo poreikių tenkinimui. Lėšos šiai infrastruktūrai bus kasmet skiriamos iš valstybės biudžeto, todėl gali būti teikiamas prioritetas sukurtų veiklos rezultatų palaikymui ir aptarnavimui.

KAM veikla, įgyvendinus projektą, pasikeis, kiek tai liečia papildomai sukurtą ir prižiūrimą materialų turtą (šių veiklų vykdymui yra numatoma pasitelkti privatų partnerį), taip pat bus sukurti papildomi koviniai pajėgumai, kurie bus nuolat dislokuoti naujai sukurtoje ir atnaujintoje infrastruktūroje. Kitais aspektais įstaigos veikla nepasikeis.

Naudojimasis infrastruktūra bus užtikrintas, kasmet sudarant infrastruktūros būklės palaikymo planą, pagal kurio nuostatas turi būti tvarkoma infrastruktūra bei numatomi atskiri neprieinamumo laikotarpiai (kai valomi, prižiūrimi infrastruktūros vienetai), apie kuriuos bus iš anksto informuota LK.

IŠVADOS

Šiame dokumente yra pateiktas investicijų projekto „*Karinio dalinio vystymas Šiaulių regione*“ įvertinimas. Projekto tikslas yra padidinti Lietuvos Respublikos kovinius pajėgumus Lietuvos Respublikos suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimui ir gynimui. Žemiau pateikiamos pagrindinės išvados, parengus IP ir įvertinus numatomas įgyvendinti veiklas:

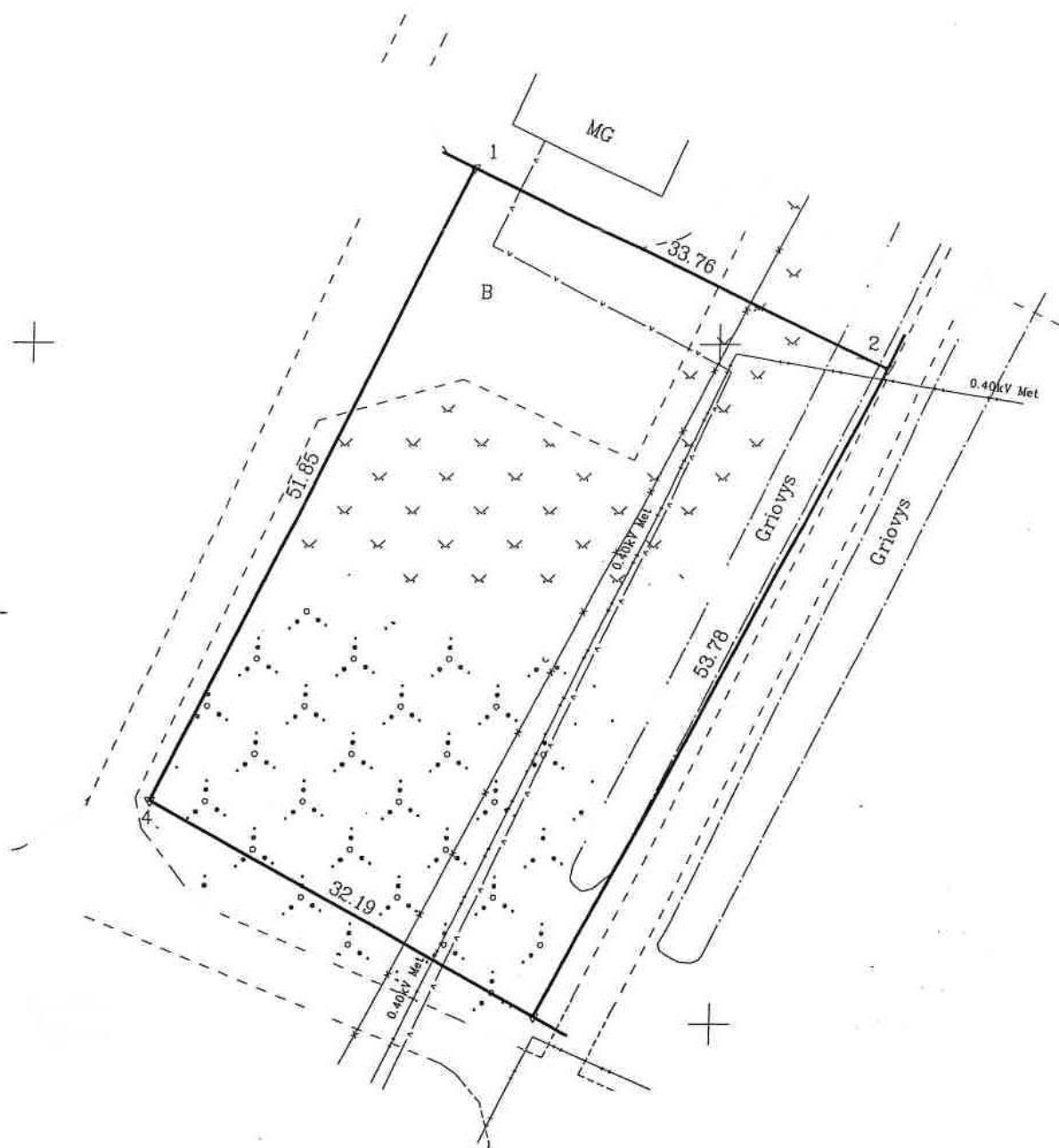
- IP buvo parengtas vadovaujantis IP metodikos, SE metodikos, Kokybės metodikos, taip pat Viešojo ir privataus sektorių partnerystės tikslingumo vertinimo ir partnerystės klausimyno rengimo metodinėmis rekomendacijomis;
- Suformuluotas projekto uždavinys – užtikrinti fizinę infrastruktūrą plečiamų Lietuvos Respublikos kovinių pajėgumų nuolatiniui dislokavimui;
- Išanalizuoti kiti susiję projektai bei nustatyta, kad dvigubo finansavimo rizikos šio IP kontekste nėra, taip pat identifiкуotos pagrindinės tikslinės grupės: Lietuvos Respublikos gyventojai, Šiaulių apskrities gyventojai, Šiaulių miesto savivaldybės gyventojai bei Medelyno seniūnijos dydžio teritorijos Šiaulių miesto šiaurinėje dalyje gyventojai;
- Įvertinus galimas įgyvendinti veiklas, suformuluotas trumpasis veiklų sąrašas bei jame esančios veiklos priskirtos dviem alternatyvoms: „*Kariuomenės infrastruktūros plėtra Šiaulių miesto teritorijoje*“ ir „*Kariuomenės infrastruktūros plėtra Šiaulių rajono teritorijoje*“;
- Atlikus suformuluotų alternatyvų atžvilgiu finansinę ir ekonominę analizę, optimalia alternatyva yra pripažinta alternatyva „*Kariuomenės infrastruktūros plėtra Šiaulių miesto teritorijoje*“;
- Optimalios alternatyvos įgyvendinimui yra reikalingos 30.888.069 Eur (neįskaitant PVM), kas sudarytų 37.348.003 Eur, įskaitant PVM³⁶, investicijos per dvejų metų laikotarpį (2020-2021 metai);
- Įgyvendinus projektą, numatoma socialinė-ekonominė nauda sudaro 167.393.087 Eur (grynąja dabartine verte – 106.499.983 Eur) bei apima kiekybiškai įvertintą naudą dėl statistinio gyvenimo vertės išsaugojimo bei pagerinto saugumo ir gyvenimo kokybės padidėjimo;
- IP įgyvendinimui atlikus rizikų analizę, parinktos adekvačios rizikų valdymo priemonės, kurios užtikrina KAM bei LK priimtina IP rizikingumo lygį;
- Sudarytas projekto įgyvendinimo planas, kurio pagalba gali būti stebima bei kontroliuojama projekto vykdymo eiga ir pažanga;
- Apskaičiuoti viešojo ir privataus sektorių partnerystės projekto rodikliai:

VPSP finansinis rodiklis	GDV	Realinė reikšmė	Nominali reikšmė
Maksimalūs viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai PP	55.755.624	77.630.860	92.675.576
Maksimalūs Viešojo subjekto mokėjimai Privačiam subjektui	54.541.226	76.231.847	91.159.495
Prisiimami viešojo sektoriaus turtiniai įsipareigojimai PP	1.214.399	1.399.013	1.516.081
PP vertė	45.075.393	63.001.526	75.338.426
Tikėtinas skolos dydis viešojo sektoriaus balanse	36.752.447	41.953.534	45.325.820

³⁶ PVM nėra skaičiuojamas projekto administravimo ir vykdymo investicijoms.

1 priedas. LK valdomų sklypų Pakruojo g. ir K. Jankausko g. planai

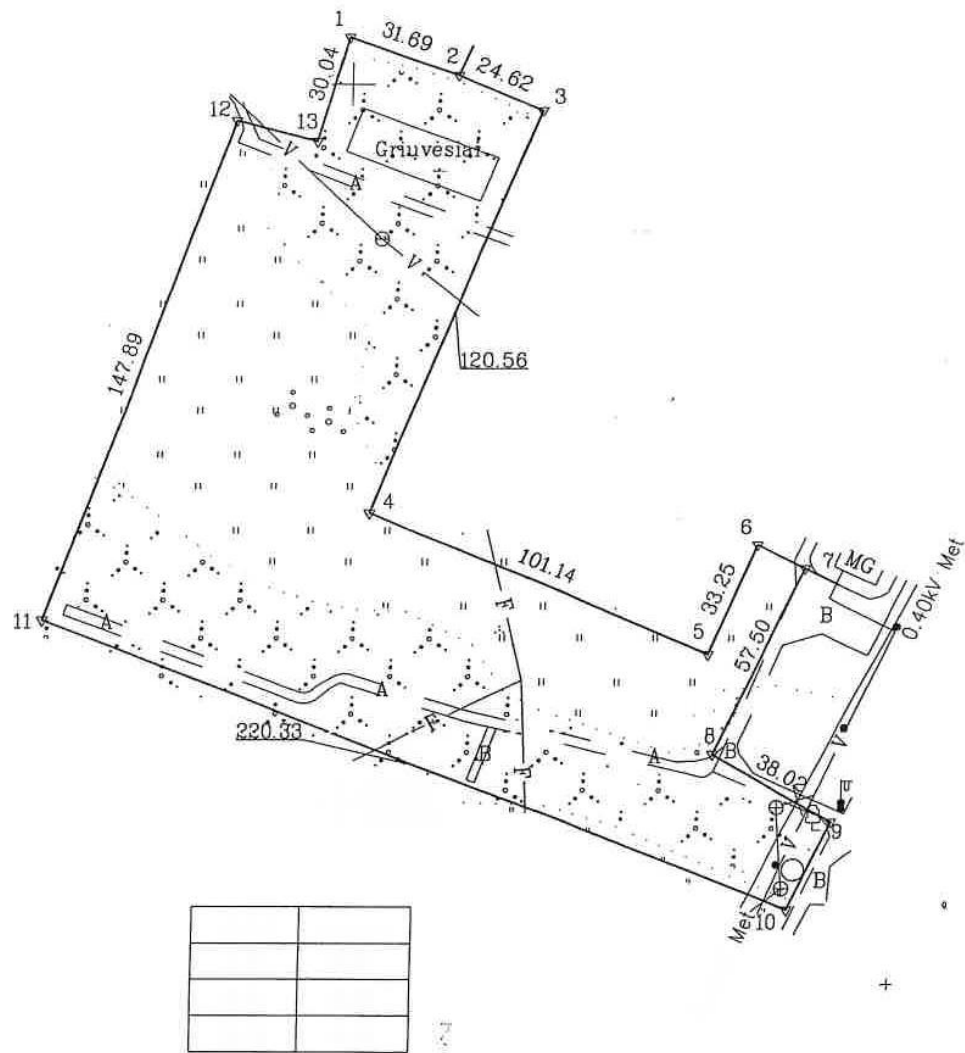
A.1. Žemės sklypo K. Jankausko g. 29, Šiauliai, bendrasis plotas 0,1740 ha, planas

A.2. Griovio žemės sklypo K. Jankausko g.29, Šiauliai, fotofiksacija 2018 m. rugpjūčio mėn.

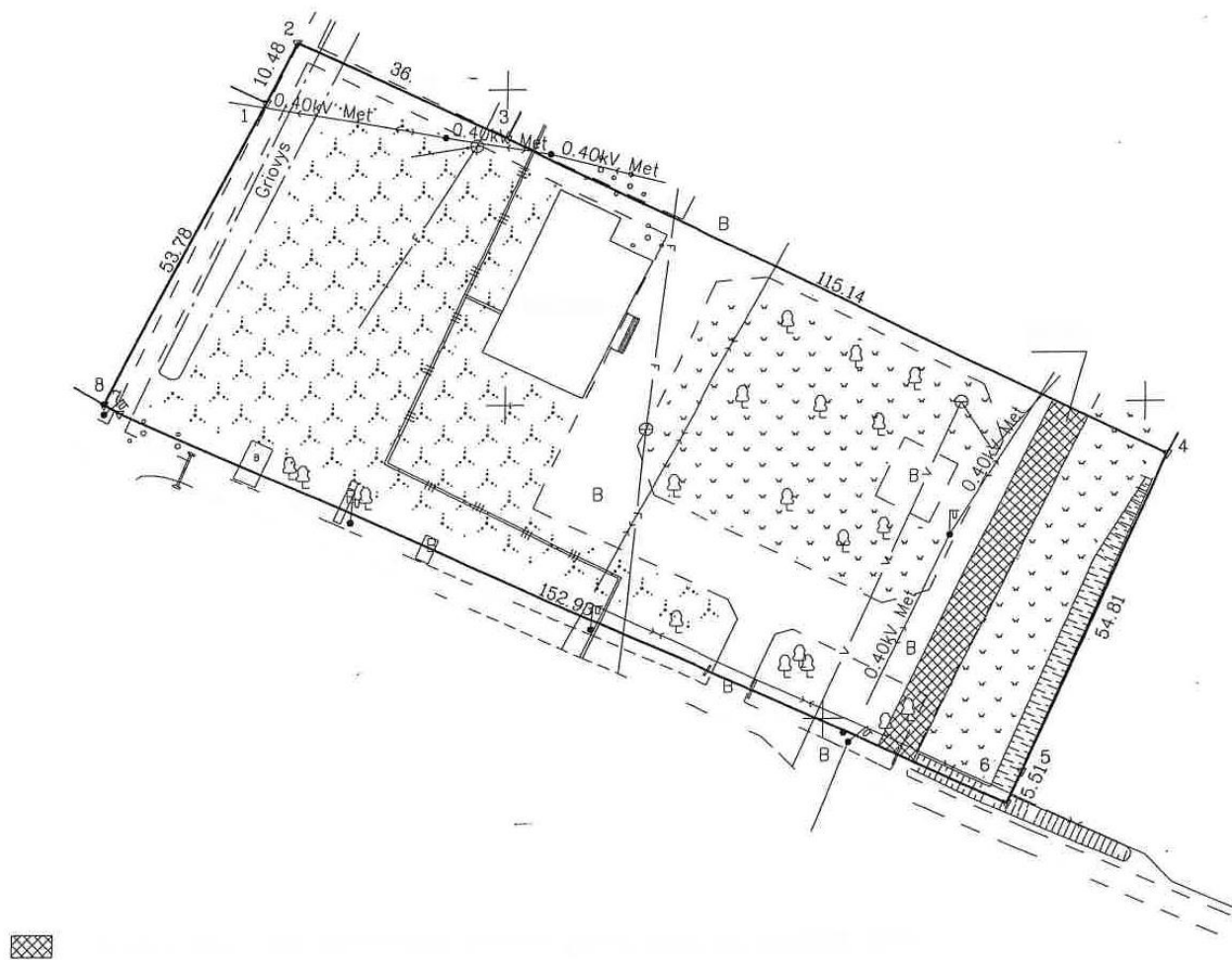
B.1. Žemės sklypo K. Jankausko g. 27, Šiauliai, bendrasis plotas 2,1025 ha, planas

B.2. Griuvėsių žemės sklype K. Jankausko g.27, Šiauliuose, fotofiksacija 2018 m. rugpjūčio mėn.

C.1. Žemės sklypo K. Jankausko g. 37, Šiauliai, bendrasis plotas 0,9622 ha, planas

ALTERNATYVIŲ TIKIMYBIŲ SKIRSTINIŲ PARAMETRŲ PASIRINKIMO PAGRINDIMAS**I. STANDARTINĖS IP SKAIČIUOKLĖS TIKIMYBINIŲ SKIRSTINIAI BEI JŲ PARAMETRAI**

Standartinėje IP skaičiuoklėje (v1.2.10) yra taikomi šie projekto kontekste aktualių kintamųjų tikimybių skirstiniai bei jų parametrai:

Kintamasis	Tikimybių skirstinys	Tikimybių skirstinio parametrai
A.3. Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	Log-Logistinis (3 taškų)	$\alpha - 1,9673$ (formos parametras) $\beta - 0,32927$ (mastelio parametras) $\gamma - 0,74202$ (išsidėstymo parametras) $M - 0,92827$ (moda)
A.4. Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	Log-Logistinis (3 taškų)	$\alpha - 2,7906$ (formos parametras) $\beta - 0,28554$ (mastelio parametras) $\gamma - 0,72694$ (išsidėstymo parametras) $M - 0,945188$ (moda)
A.6. Projekto administravimas ir vykdymas	Log-Logistinis (3 taškų)	$\alpha - 1,9247$ (formos parametras) $\beta - 0,23155$ (mastelio parametras) $\gamma - 0,7493$ (išsidėstymo parametras) $M - 0,876598$ (moda)
A.8. Reinvesticijos	Log-Logistinis (3 taškų)	$\alpha - 2,2174$ (formos parametras) $\beta - 0,30981$ (mastelio parametras) $\gamma - 0,73931$ (išsidėstymo parametras) $M - 0,931093$ (moda)
B. Investicijų likutinė vertė	Trikampio	a – 50 % (žemiausia riba) b – 200% (aukščiausia riba) c – 100 % (moda)
D.1.2. Darbo užmokesčio išlaidos	Trikampio	a – 50 % (žemiausia riba) b – 200% (aukščiausia riba) c – 100 % (moda)
D.1.3. Elektros energijos išlaidos	Trikampio	a – 50 % (žemiausia riba) b – 200% (aukščiausia riba) c – 100 % (moda)
D.1.4. Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	Trikampio	a – 50 % (žemiausia riba) b – 200% (aukščiausia riba) c – 100 % (moda)
D.1.5. Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	Trikampio	a – 50 % (žemiausia riba) b – 200% (aukščiausia riba) c – 100 % (moda)
D.1.6. Kitos išlaidos	Trikampio	a – 50 % (žemiausia riba) b – 200% (aukščiausia riba) c – 100 % (moda)

II. PAGAL NUTYLĖJIMĄ TAIKOMO PASITIKĖJIMO LAIPSNIO APSKAIČIAVIMAS

Aukščiau nurodyti tikimybių skirstiniai bei jų parametrai yra parinkti, remiantis tam tikra duomenų seka (duomenų šaltiniu). Pagal nutylėjimą taikomą pasitikėjimo laipsnį tiesiogiai nulemia šios duomenų sekos ypatumai (tai yra planuotos kintamųjų reikšmės, lyginant su faktiškai stebėtomis kintamųjų reikšmėmis).

Remiantis standartinėje IP skaičiuoklėje pateiktais tikimybių skirstiniais bei jų parametrais, gali būti apskaičiuotas ir pagal nutylėjimą taikomas pasitikėjimo laipsnis (ACL, angl. *assumed confidence level*). Siekiant nustatyti ACL, buvo keičiamas standartinės IP skaičiuoklės rizikos įverčio apskaičiavimo formulėje nurodytas pasitikėjimo laipsnis tol, kol rizikos įverčio reikšmė tampa lygi nuliui (*MS Excel Goal Seek* funkcionalumas). Atlikus skaičiavimus, gauti šie kiekvienam projekto kontekste aktualiam kintamajam taikomi ACL:

Pasitikėjimo laipsnio pagal nutylėjimą apskaičiavimas		ACL
A.3.	Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	24.5836%
A.4.	Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	32,0827%
A.6.	Projekto administravimas ir vykdymas	24.0219%
A.8.	Reinvesticijos	26.4971%
B.	Investicijų likutinė vertė	33.3333%
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos	33.3333%
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos	33.3333%
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	33.3333%
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	33.3333%
D.1.6.	Kitos išlaidos	33.3333%

III. KINTAMŲJŲ REIKŠMĖS APSKAIČIAVIMAS

Vienas iš pagrindinių Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos įgyvendinamų projektų ypatumų yra planavimo patikimumas, siekiant užtikrinti numatytų rezultatų pasiekimą. Planavimo patikimumas apima efektyvų rizikų valdymą, kas didina tiek infrastruktūros objektų kūrimo skaičiuojamąsias kainas (Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2014 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. V-1014 patvirtintos skaičiuojamosios kainos ženkliai viršija UAB "SISTELA" skelbiamus ekonominius normatyvus specialiosios paskirties infrastruktūros objektams), tiek planuojamą/numatomą pasitikėjimo laipsnį rizikų valdymo požiūriu. Tai atitinka ir tarptautinę praktiką, pagal kurią kariuomenės infrastruktūros objektų skaičiuojamosios kainos turi būti nustatomos, taikant mažiausiai 50 % pasitikėjimo laipsnį (pvz., *Case Study 10: Risk Analysis, from Defense Acquisitions*, GAO-05-183, *GAO Cost Estimating and Assessment Guide, United States Government Accountability Office*, <https://www.gao.gov/new.items/d093sp.pdf>, p. 21; *Appendix J: Joint Cost and Schedule Confidence Level (JCL) Analysis, NASA Cost Estimating Handbook Version 4.0*, p.5). Siekiant aiškiai identifikuoti nagrinėjamo projekto pasitikėjimo laipsnį, buvo atlikta ekspertų apklausa (pridedama), kurios apibendrinti rezultatai yra pateikiami žemiau.

Planuojamas pasitikėjimo laipsnis (angl. <i>planned confidence level, PCL</i>)		PCL
A.3.	Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	50,0000
A.4.	Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	50,0000
A.6.	Projekto administravimas ir vykdymas	50,0000
A.8.	Reinvesticijos	50,0000
B.	Investicijų likutinė vertė	50,0000
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos	50,0000
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos	50,0000
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	50,0000
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	50,0000
D.1.6.	Kitos išlaidos	50,0000

IV. STANDARTINĖS IP SKAIČIUOKLĖS TIKIMYBIŲ SKIRSTINIŲ PARAMETRŲ KOREKCIJA

Įvertinus tai, kad standartinėje IP skaičiuoklėje taikomas pasitikėjimo laipsnis yra mažesnis, nei yra planuojamas šiame investicijų projekte, standartinių tikimybių skirstinių parametrai, taikant PCL bei siekiant kuo mažiau keisti standartinių tikimybių skirstinių formą, mastelį, išdėstymą ir ribas, buvo paeiliui keičiami 0,000001 dydžiu tol, kol rizikos įverčio reikšmė tapo lygi nuliui (*MS Excel Goal Seek* funkcionalumas).

Apskaičiavimui buvo panaudotas Excel VBA funkcionalumas, tai yra makrokomanda, kurios programinis kodas yra pateikiamas žemiau.

Sub Parametrai_A3()

Application.ScreenUpdating = True

With Sheet2

Do While .[C39].Value > 0

.[E39].Value = .[E39].Value + 0.000001

.[F39].Value = .[F39].Value - 0.000001

.[G39].Value = .[G39].Value - 0.000001

```

        .[H39].Value = .[H39].Value + 0.000001
    Loop
End With
End Sub

```

```

-----
Sub Parametrai_A4()
    Application.ScreenUpdating = True

    With Sheet2
        Do While .[C40].Value > 0
            .[E40].Value = .[E40].Value + 0.000001
            .[F40].Value = .[F40].Value - 0.000001
            .[G40].Value = .[G40].Value - 0.000001
            .[H40].Value = .[H40].Value + 0.000001
        Loop
    End With
End Sub

```

```

-----
Sub Parametrai_A6()
    Application.ScreenUpdating = True

    With Sheet2
        Do While .[C41].Value > 0
            .[E41].Value = .[E41].Value + 0.000001
            .[F41].Value = .[F41].Value - 0.000001
            .[G41].Value = .[G41].Value - 0.000001
            .[H41].Value = .[H41].Value + 0.000001
        Loop
    End With
End Sub

```

```

-----
Sub Parametrai_A8()
    Application.ScreenUpdating = True

    With Sheet2
        Do While .[C42].Value > 0
            .[E42].Value = .[E42].Value + 0.000001
            .[F42].Value = .[F42].Value - 0.000001
            .[G42].Value = .[G42].Value - 0.000001
            .[H42].Value = .[H42].Value + 0.000001
        Loop
    End With
End Sub

```

```

-----
Sub Parametrai_B_D()
    Application.ScreenUpdating = True

    With Sheet2

        Do While .[C43].Value > 0
            .[I43].Value = .[I43].Value - 0.000001
        Loop

        Do While .[C44].Value > 0
            .[I44].Value = .[I44].Value - 0.000001
        Loop
    End With
End Sub

```

```
Do While .[C45].Value > 0
.[I45].Value = .[I45].Value - 0.000001
Loop
```

```
Do While .[C46].Value > 0
.[I46].Value = .[I46].Value - 0.000001
Loop
```

```
Do While .[C47].Value > 0
.[I47].Value = .[I47].Value - 0.000001
Loop
```

```
Do While .[C48].Value > 0
.[I48].Value = .[I48].Value - 0.000001
Loop
```

```
End With
End Sub
```

Atliktų skaičiavimų rezultatas yra pateikiamas žemiau:

Standartinių tikimybių skirstinių parametrų korekcija		Rizikos įvertis	PCL	a	b	y	M
A.3.	Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	0	50,0000%	2,014970	0,281596	0,694346	0,975942
A.4.	Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	0	50,0000%	2,813031	0,263109	0,704510	0,967619
A.6.	Projekto administravimas ir vykdymas	0	50,0000%	1,959451	0,196799	0,714549	0,911349
A.8.	Reinvesticijos	0	50,0000%	2,166743	0,270467	0,699968	0,970435

(lentelės tęsinys)

Standartinių tikimybių skirstinių parametrų korekcija		Rizikos įvertis	PCL	a	b
B.	Investicijų likutinė vertė	0	50,0000%	150,00000%	50%
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos	0	50,0000%	150,00000%	50%
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos	0	50,0000%	150,00000%	50%
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	0	50,0000%	150,00000%	50%
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	0	50,0000%	150,00000%	50%
D.1.6.	Kitos išlaidos	0	50,0000%	150,00000%	50%

V. RIZIKOS ĮVERTČIŲ APSKAIČIAVIMAS, PANAUDOJANT REIKALAUJAMĄ PASITIKĖJIMO LAIPSNĮ (70%)

Taikant tikimybių skirstinių parametrus, parinktus pagal planuojamą pasitikėjimo laipsnį, apskaičiuoti rizikų įverčiai, esant reikalaujamam 70 % pasitikėjimo laipsniui (RCL, angl. *required confidence level*), kaip yra nurodyta IP metodikos 6.4.1. skyriuje.

Rizikų įverčiai, taikant koreguotus tikimybių skirstinių parametrus (IP apimtis)		Rizikos įvertis	RCL
A.3.	Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	5.420.577	70%
A.4.	Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	122.546	70%
A.6.	Projekto administravimas ir vykdymas	14.775	70%
A.8.	Reinvesticijos	820.306	70%
B.	Investicijų likutinė vertė	3.016.055	70%
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos	145.772	70%
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos	538.399	70%
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	196.022	70%
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	1.034.232	70%
D.1.6.	Kitos išlaidos	500.190	70%

Rizikų įverčiai, taikant koreguotus tikimybių skirstinių parametrus (VPSP apimtis)		Rizikos įvertis	RCL
A.3.	Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	4.791.170	70%
A.4.	Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	38.230	70%
A.6.	Projekto administravimas ir vykdymas	14.775	70%
A.8.	Reinvesticijos	702.646	70%
B.	Investicijų likutinė vertė	2.667.233	70%
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos	145.772	70%
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos	494.646	70%
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	192.514	70%
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	930.828	70%
D.1.6.	Kitos išlaidos	484.702	70%

EKSPERTŲ APKLAUSA

Klausimas ekspertui:

A. Jeigu žemiau nurodomas infrastruktūros vienetas būtų statomas 50 kartų vis kitoje vietovėje (pvz., kitoje savivaldybėje), kiek kartų (nuo 0 iki 50), Jūsų nuomone, planuojamos investicijų sumos užtektų sėkmingai pasiekti rezultata, atitinkantį reikalingus kokybinius parametrus, taikomus kariuomenės paskirties pastatams?

Nr.	Pavadinimas	Plotas/Ilgis (m/m ²)	Tūris (m ³)	Planuojama investicijų vertė (su PVM)	CL (confidence level, standartinis pasitikėjimo laipsnis pagal IP skaičiuoklę)	PCL (planned confidence level, planuojamas pasitikėjimo laipsnis)	Įvertinimo vidurkis
1	Kareivinės	7.600	30.400	6.763.137	24,5836%	50,0000%	25
2	Universali sporto salė	1.500	11.280	2.047.714	24,5836%	54,0000%	27
3	Garažai	4.378	26.268	3.782.262	24,5836%	46,0000%	23
4	Valgykla	1.320	7.260	1.791.165	24,5836%	46,0000%	23
5	Štabas	1.675	6.700	2.046.833	24,5836%	50,0000%	25
6	Rikiuotės aikštė	7.000	-	578.574	24,5836%	54,0000%	27
7	Medicinos punktas	600	2.400	633.213	24,5836%	50,0000%	25
8	Sporto aikštynai	5.000	-	540.115	24,5836%	46,0000%	23
9	Degalinė	600	2.400	496.514	24,5836%	50,0000%	25
10	Plovykla	1.350	5.400	1.452.305	24,5836%	54,0000%	27
11	Sandėliai	2.200	15.400	2.049.436	24,5836%	50,0000%	25
12	Remonto dirbtuvės	1.694	13.920	3.012.471	24,5836%	54,0000%	27
13	Pastogės technikai	2.261	11.304	748.898	24,5836%	50,0000%	25
14	Technikos aikštės tvora su vartais	440	440	85.008	24,5836%	46,0000%	23
15	Technikos aikštė	8.000	-	661.227	24,5836%	50,0000%	25
16	Asmeninių automobilių parkavimo aikštelė	5.760	-	476.083	24,5836%	54,0000%	27
17	Techninės kontrolės punktas	70	280	101.430	24,5836%	50,0000%	25
18	Praėjimo punktas	100	400	144.900	24,5836%	54,0000%	27
19.1	Inžineriniai tinklai (vandentiekio tinklai)	500	-	142.262	24,5836%	50,0000%	25
19.2	Inžineriniai tinklai (nuotekų šalinimo tinklai)	500	-	151.916	24,5836%	46,0000%	23
19.3	Inžineriniai tinklai (lietaus nuotekų surinkimas)	600	-	182.299	24,5836%	50,0000%	25
19.4	Inžineriniai tinklai (elektros tinklai)	400	-	137.341	24,5836%	46,0000%	23
19.5	Inžineriniai tinklai (kompiuteriniai ir telefoniniai tinklai)	300	-	35.924	24,5836%	50,0000%	25
19.6	Inžineriniai tinklai (dujų tinklai)	400	-	26.778	24,5836%	46,0000%	23

19.7	Tvora (su patr. keliais, apšvietimo stulpais ir ryšių tinklais)	1.800	-	391.230	24,5836%	50,0000%	25
20	Kietos dangos keliai teritorijoje	16.000	-	1.322.454	24,5836%	60,0000%	30
21	Želdiniai	2.330	-	32.126	24,5836%	50,0000%	25
22	Pėsčiųjų takai	10.000	-	535.285	24,5836%	54,0000%	27
23	Esamų pastatų griovimas žemės sklype Nr. 2901-0005-0435	-	-	644.220	24,5836%	50,0000%	25
24	Esamo pastato (pastatas - kareivinės) rekonstrukcija žemės sklype Nr. 2901-0005-0435	1.848	9.704	2.921.333	24,5836%	40,0000%	20
25	Esamo pastato (pastatas - sandėlis) rekonstrukcija žemės sklype Nr. 2901-0005-0435	355	1.568	607.515	24,5836%	50,0000%	25
A.3.	Statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas ir kiti darbai	-	-	34.541.968	24,5836%	50,0000%	-

Klausimas ekspertui:

B. Jeigu žemiau nurodoma įranga valgyklai būtų įsigyjama 50 kartų vis kitoje vietovėje (pvz., kitoje savivaldybėje), kiek kartų (nuo 0 iki 50), Jūsų nuomone, planuojamos investicijų sumos užtektų sėkmingai pasiekti rezultatą, atitinkantį reikalingus kokybinius parametrus, taikomus kariuomenės valgykloms?

Nr.	Pavadinimas	-	-	Planuojama investicijų vertė (su PVM)	CL (confidence level, standartinis pasitikėjimo laipsnis pagal IP skaičiuoklę)	PCL (planned confidence level, planuojamas pasitikėjimo laipsnis)	Įvertinimo vidurkis
1.	Valgyklos įranga / įrenginiai	-	-	400.000	32,0827%	50,0000%	25
2.	Esamų pastatų (kareivinės; sandėlis) įranga / įrenginiai	-	-	882.212	32,0827%	50,0000%	25
A.4.	Įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas	-	-	1.282.212	32,0827%	50,0000%	-

Klausimas ekspertui:

C. Jeigu nagrinėjamas projektas būtų įgyvendinamas 50 kartų vis kitoje vietovėje (pvz., kitoje savivaldybėje), kiek kartų (nuo 0 iki 50), Jūsų nuomone, projekto administravimui ir vykdymui numatytos lėšų sumos užtektų sėkmingai įgyvendinti projektą per dvejus metus (nuo 2020-01-01 iki 2021-12-31)?

Nr.	Pavadinimas	-	-	Planuojama lėšų suma (su PVM)	CL (confidence level, standartinis pasitikėjimo laipsnis pagal IP skaičiuoklę)	PCL (planned confidence level, planuojamas pasitikėjimo laipsnis)	Įvertinimo vidurkis
A.6.	Projekto administravimas ir vykdymas	-	-	126.476	24,0219%	50,0000%	25

Klausimas ekspertui: D. Jeigu nagrinėjamas projektas būtų įgyvendinamas 50 kartų vis kitoje vietovėje (pvz., kitoje savivaldybėje), kiek kartų (nuo 0 iki 50), Jūsų nuomone, šio projekto reinvesticijoms numatytų lėšų užtektų 2022-2034 m. laikotarpiu?							
Nr.	Pavadinimas	Plotas/Ilgis (m/m ²)	Tūris (m ³)	Planuojama reinvesticijų suma (su PVM)	CL (confidence level, standartinis pasitikėjimo laipsnis pagal IP skaičiuoklę)	PCL (planned confidence level, planuojamas pasitikėjimo laipsnis)	Įvertinimo vidurkis
1.	Rikiuotės aikštė	7.000	-	578.574	26,4971%	50,0000%	25
2.	Sporto aikštynai	5.000	-	540.115	26,4971%	50,0000%	25
3.	Technikos aikštės tvora su vartais	440	440	85.008	26,4971%	50,0000%	25
4.	Technikos aikštė	8.000	-	661.227	26,4971%	50,0000%	25
5.	Asmeninių automobilių parkavimo aikštelė	5.760	-	476.083	26,4971%	52,0000%	26
6.	Techninės kontrolės punktas	70	280	101.430	26,4971%	50,0000%	25
7.	Praėjimo punktas	100	400	144.900	26,4971%	56,0000%	28
8.	Tvora (su patr. keliais, apšvietimo stulpais ir ryšių tinklais)	1.800	-	391.230	26,4971%	50,0000%	25
9.	Kietos dangos keliai teritorijoje	16.000	-	1.322.454	26,4971%	52,0000%	26
10.	Želdiniai	2.330	-	32.126	26,4971%	40,0000%	20
11.	Pėsčiųjų takai	10.000	-	535.285	26,4971%	52,0000%	26
12.	Valgyklos įranga / įrenginiai	-	-	400.000	26,4971%	50,0000%	25
13.	Esamų pastatų (kareivinės; sandėlis) įranga / įrenginiai	-	-	882.212	26,4971%	48,0000%	24
A.8.	Reinvesticijos	-	-	6.150.643	26,4971%	50,0000%	-
Klausimas ekspertui: E. Jeigu nagrinėjamas projektas būtų įgyvendinamas 50 kartų vis kitoje vietovėje (pvz., kitoje savivaldybėje), kiek kartų (nuo 0 iki 50), Jūsų nuomone, sukurtos infrastruktūros likutinė vertė 2034 metais būtų lygi numatyta arba didesnė?							
Nr.	Pavadinimas	-	-	Planuojama likutinė vertė	CL (confidence level, standartinis pasitikėjimo laipsnis pagal IP skaičiuoklę)	PCL (planned confidence level, planuojamas pasitikėjimo laipsnis)	Įvertinimo vidurkis
B.	Investicijų likutinė vertė	-	-	25.666.820	33,3333%	50,0000%	25

<u>Klausimas ekspertui:</u> F. Jeigu nagrinėjamas projektas būtų įgyvendinamas 50 kartų vis kitoje vietovėje (pvz., kitoje savivaldybėje), kiek kartų (nuo 0 iki 50), Jūsų nuomone, numatytų veiklos išlaidų užtektų vykdyti reikalingos apimties veiklą 13 metų (nuo 2022-01-01 iki 2034-12-31)?							
Nr.	Pavadinimas	-	-	Planuojama išlaidų vertė (su PVM)	CL (<i>confidence level, standartinis pasitikėjimo laipsnis pagal IP skaičiuoklę</i>)	PCL (<i>planned confidence level, planuojamas pasitikėjimo laipsnis</i>)	Įvertinimo vidurkis
D.1.2.	Darbo užmokesčio išlaidos	-	-	1.293.435	33,3333%	50,0000%	25
D.1.3.	Elektros energijos išlaidos	-	-	4.512.786	33,3333%	50,0000%	25
D.1.4.	Šildymo (išskyrus elektrą) išlaidos	-	-	1.718.099	33,3333%	50,0000%	25
D.1.5.	Infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	-	-	8.813.415	33,3333%	50,0000%	25
D.1.6.	Kitos išlaidos	-	-	4.344.572	33,3333%	50,0000%	25

Ekspertai:

Renata Chleborodovienė, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos Logistikos departamento Infrastruktūros valdymo skyriaus viešojo administravimo specialistė

Aurimas Banys, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos Logistikos departamento Infrastruktūros valdymo skyriaus Viešojo administravimo specialistas

Plk. lt. Virginijus Kleponis, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos Logistikos departamento patarėjas

Asta Mozerienė, Lietuvos kariuomenės Logistikos valdybos Įgulių aptarnavimo tarnybos Infrastruktūros valdymo skyriaus vedėja

Plk. lt. Aušrius Ivanovas, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos Logistikos departamento Infrastruktūros valdymo skyriaus viršininkas

3 priedas. Alternatyvus socialinės-ekonominės naudos vertinimas

Remiantis Viešojo ir privataus sektorių partnerystės projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. lapkričio 11 d. nutarimu Nr. 1480 (kartu su vėlesniais pakeitimais), 10 p., parengtas investicijų projektas buvo pateiktas vertinti viešajai įstaigai Centrinei projektų valdymo agentūrai (toliau – CPVA). CPVA 2018 m. rugsėjo 21 d. el. paštu pateikė pastabas dėl IP identifiкуotos socialinės-ekonominės naudos³⁷. Atsižvelgiant į tai, IP skaičiuoklės darbalapyje „A.3.“ buvo parengta papildoma alternatyva Nr. III „*Kariuomenės infrastruktūros plėtra Šiaulių miesto teritorijoje (alternatyvi CPVA identifiкуota ekonominė nauda)*“, kuriai sudaryti yra panaudoti alternatyvos Nr. I finansiniai lėšų srautai bei CPVA nurodytų socialinės-ekonominės naudos komponentų ekonominiai lėšų srautai. Šiame skyriuje yra:

a) paaiškinamos prielaidos, kuriomis remiantis yra apskaičiuoti ekonominės naudos komponentų „*Pagerintos socialiai pažeidžiamų asmenų galimybės apsirūpinti būstu*“ ir „*Laiko sutaupymai*“ įverčiai, ir

b) nurodomos ekonominių rodiklių reikšmės alternatyvai Nr. III.

Ekonominės naudos komponento „*Pagerintos socialiai pažeidžiamų asmenų galimybės apsirūpinti būstu*“ įverčių apskaičiavimo prielaidos yra šios:

- a) Šiaulių miestas yra priskiriamas 44.4-44.29. vertės zonai, kurioje būsto vieno ir dviejų butų namuose 1 m² normatyvinė vertė, remiantis Valstybės įmonės Registrų centro direktoriaus 2017 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. v-341, sudaro 426 Eur,
- b) vidutinio buto dydis, tenkantis vienam kariui Šiaulių m. savivaldybės teritorijoje, remiantis Oficialiosios statistikos portalo duomenimis, sudaro 58,8 m²,
- c) vidutinė buto vertė 44.4-44.29. vertės zonoje sudaro $426 * 58,8 = 25.049$ Eur,
- d) remiantis SE metodikos 2.2.3 skyriaus nuostatomis, metinio nuomos mokesčio dydžio santykis su buto verte yra lygus 1/12 (aukštesnis santykis, nei 1/22, yra būdingas Vilniui ir kitiems didesniems miestams, įskaitant Šiaulių m., kuriuose didesnė būsto paklausa),
- e) atitinkamai, išvengto nuomos mokesčio dydis yra lygus $25.049 * 1 / 12 = 2.087,4$ Eur, esant numatytam karių skaičiui (802 kariai), metinė ekonominė nauda sudaro $802 * 2.087,4 = 1.674.095$ Eur, kuri yra numatoma trečiaisiais-penkioliktaisiais projekto įgyvendinimo metais, tai yra pasibaigus projekto investicijų laikotarpiui.

Ekonominės naudos komponento „*Laiko sutaupymai*“ įverčių apskaičiavimo prielaidos yra šios:

- a) vidutinis atstumas nuo Šiaulių m. šiaurinės pusės iki Šiaulių m. centro yra 4,42 km,
- b) į Šiaulių miesto centrą valgyti tris kartus per dieną vykstančių kačių skaičius sudaro 100 % nuo dislokuotų karių skaičiaus;
- c) vidutinis keliavimo automobiliu greitis yra 50 km /h (maksimalus keliavimo miesto teritorijoje greitis),
- d) į Vilniaus miestą vykstančio kario laiko sąnaudos sudaro $4,42 \text{ (km)} * 6 \text{ (vykimas pirmyn bei atgal tris kartus per dieną)} / 50 \text{ (vidutinis vykimo greitis)} = 0,53 \text{ val.}$, bendros metinės laiko sąnaudos sudarytų $(0,53 * 100\%) * 802 \text{ (kariai)} * 365 \text{ (dienos)} = 155.147 \text{ (val./metai)}$. Šis įvertis yra numatomas trečiaisiais-penkioliktaisiais projekto įgyvendinimo metais, tai yra pasibaigus projekto investicijų laikotarpiui.

³⁷ „... Siūlymas, kaip ir kitų projektų atveju, pateikti alternatyvius socialinės (ekonominės) naudos skaičiavimus naudojant naudos komponentus:

i. 1. „*Pagerintos socialiai pažeidžiamų asmenų galimybės apsirūpinti būstu*.“ Šio naudos komponento taikymo esmė – skaičiuojamos išvengtos kariūnų apsirūpinimo būstu išlaidos;

ii. 2. „*Laiko sutaupymai*.“ Šio naudos komponento taikymo esmė – skaičiuoti išvengtus nuvykimo į alternatyvią maitinimo įstaigą laiko sutaupymus dėl valgyklos pastato pastatymo karinio dalinio teritorijoje. ... „

Taikant aukščiau nurodytus socialinės-ekonominės naudos įverčius alternatyvai Nr. III apskaičiuoti ekonominiai rodikliai yra pateikiami žemiau.

Ekonominis rodiklis	Rodiklio reikšmė
Konvertuota investicijų (A.) GDV	27.916.302
Konvertuota investicijų likutinės vertės (B.) GDV	10.638.591
Konvertuota veiklos pajamų (C.) GDV	0
Konvertuota veiklos išlaidų (D.1.) GDV	13.118.554
Ekonominė grynoji dabartinė vertė - EGDV	3.532.864
Ekonominė vidinė grąžos norma - EVGN	6,53%
Ekonominės naudos ir išlaidų santykis - ENIS	1,05

4 priedas. Investicijų projekto duomenų suvestinė

Eil. Nr.	Investicijų projekto duomenys	Investicijų projekto duomenų aprašymas
1.	Viešojoji paslauga, kurios kokybei gerinti skirtas investicijų projektas	Viešosios paslaugos tikslus pavadinimas – Lietuvos Respublikos suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimas ir gynimas, taip pat prisidėjimas prie tarptautinio saugumo ir stabilumo užtikrinimo. Tikslinės grupės, kurioms skirtas IP: a) Medelyno seniūnijos dydžio teritorijos Šiaulių miesto šiaurinėje dalyje gyventojai (6.108 gyventojai); b) Šiaulių miesto savivaldybės gyventojai (100.575 gyventojai); c) Šiaulių apskrities gyventojai (265.467 gyventojai); d) Lietuvos Respublikos gyventojai (2.816.615 gyventojų).
2.	Projekto tikslas	Padidinti Lietuvos Respublikos kovinius pajėgumus Lietuvos Respublikos suvereniteto, teritorijos neliečiamybės ir vientisumo saugojimui ir gynimui
3.	Projekto veiklos	1.1.1. Naujų pastatų statyba žemės sklypuose Nr. 4400-4493-0954, Nr. 4400-4493-2192, Nr. 4400-4493-1119, Nr. 2901-0005-0435 ir Nr. 4400-4941-6526 1.1.2. Esamų pastatų griovimas žemės sklype Nr. 2901-0005-0435 1.1.3. Esamų pastatų rekonstrukcija žemės sklype Nr. 2901-0005-0435
4.	Projekto pareiškėjas	Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija
5.	Projekto partneris (-iai)	Lietuvos kariuomenė
6.	Projekto biudžetas, Eur	30.888.069 Eur (neįskaitant PVM) 37.348.003 Eur (įskaitant PVM)
7.	Prašomas finansavimas, Eur	Finansavimo iš ES struktūrinių ir investicinių fondų, kitų tarptautinio finansavimo šaltinių lėšų nėra prašoma. Pasibaigus projekto investicijų laikotarpiui, yra numatoma skirti valstybės biudžeto asignavimus trečiaisiais-penkioliktaisiais projekto ataskaitinio laikotarpio metais veiklos rezultatų panaudojimo testinumo užtikrinimui.
8.	Projekto įgyvendinimo vieta	Šiaulių miesto savivaldybė, Šiaulių miestas
9.	Projekto įgyvendinimo trukmė	24 mėn. (2020-2021 metai)